

อารัมภบท

1. เมื่อพระเยซูคริสต์เจ้าทรงประสงค์จะจัดการเลี้ยงปัสกาพร้อมกับบรรดาศิษย์ เป็นการถวายบูชาพระกายและพระโลหิต “พระองค์ทรงบัญชาให้จัดเตรียมห้องใหญ่มีพรมปู” (ลก 22:12) พระศาสนจักรคิดคำนึงเสมอมาว่าพระบัญชาที่เกี่ยวข้องกับตนด้วย เพราะเป็นเรื่องการเตรียมจิตใจมนุษย์ สถานที่ จารีตพิธีและตัวบทต่าง ๆ สำหรับเฉลิมฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณ กฎเกณฑ์ที่เคยกำหนดไว้และยังใช้อยู่ในปัจจุบันตามเจตนารมณ์ของสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 รวมทั้งหนังสือมิสซาฉบับใหม่ที่พระศาสนจักรจารีตโรมันจะใช้ในการประกอบพิธีมิสซาต่อไปในภายหน้า เป็นเรื่องที่พระศาสนจักรสนใจที่จะพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพราะเรื่องเหล่านี้แสดงความเชื่อ และความรักอันไม่เปลี่ยนแปลงของพระศาสนจักรต่อศีลมหาสนิทอันเป็นธรรมล้ำลึก และเป็นพยานถึงธรรมประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาเกี่ยวกับศีลนี้แม้ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมเข้ามาบ้างแล้วก็ตาม

การเป็นพยานยืนยันความเชื่อที่ไม่เปลี่ยนแปลง

2. สภาสังคายนาสากลแห่งเมืองเตรินท์ เคยประกาศเป็นทางการไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า คำสอนที่ว่ามิสซามีธรรมชาติเป็นการถวายบูชา นั้นเป็นคำสอนที่สอดคล้องกับธรรมประเพณีของพระศาสนจักรสากล สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ก็ประกาศย้ำอีกครั้งหนึ่ง

โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้ว่า “ในการเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้ายนั้น องค์พระผู้ไถ่ของเราทรงถวายพระกายและพระโลหิตของพระองค์เป็นบูชาขอบพระคุณ เพื่อทรงทำให้การถวายบูชาบนไม้กางเขนดำรงอยู่ตลอดไปจนกว่าจะเสด็จกลับมา ทั้งนี้ เพื่อทรงมอบอนุสรณ์แห่งการสิ้นพระชนม์ และการกลับคืนพระชนม์ชีพของพระองค์ ไว้ให้แก่พระศาสนจักรซึ่งเป็นเสมือนพระชายาที่รักของพระองค์” (SC, n. 47)

สูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในมิสซาจึงแสดงคำสอนนี้ของสภาสังคายนาอย่างชัดเจนดังที่มีเขียนไว้ในหนังสือพิธีกรรมฉบับโบราณที่ชื่อ **Sacramentarium Leonianum** ว่า “ทุกครั้งที่มีการเฉลิมฉลองระลึกถึงการถวายบูชานี้ งานไถ่กู้ชาวเราก็ได้รับการรื้อฟื้นอีกครั้งหนึ่ง” บทภาวนาขอบพระคุณจึงอธิบายความจริงประการนี้อย่างเหมาะสมและละเอียดถูกต้อง พระสงฆ์ใช้บทภาวนาเหล่านี้ เมื่อประกอบพิธีระลึกถึงการเลี้ยงศักดิ์สิทธิ์ กราบทูลพระเจ้าในนามของมวลสัตบุรุษ ขอบพระคุณและถวายบูชาศักดิ์สิทธิ์และทรงชีวิต ซึ่งเป็นการถวายบูชาของพระศาสนจักรและเป็นการถวายเครื่องบูชาที่พระเจ้าทรงปรารถนาให้เป็นที่พอพระทัย พระสงฆ์ยังอธิษฐานภาวนาขอให้พระบิดาเจ้าทรงพอพระทัยรับการถวายพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า เพื่อประทานความรอดพ้นแก่มนุษย์ทั่วโลกด้วย

ในหนังสือมิสซาฉบับใหม่ กฎเกณฑ์การอธิษฐานภาวนา

สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ความเชื่อที่พระศาสนจักรยึดถือตลอดมา ความเชื่อนี้สอนเราว่า การถวายบูชาพระองค์บนไม้กางเขนและการถวายบูชาที่ทรงรื้อฟื้นเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ในพิธีบูชามิสซ่านั้น เป็นการถวายบูชาเดียวกันกับที่พระคริสตเจ้าทรงตั้งขึ้นเมื่อประทานเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้าย และทรงบัญชาบรรดาอัครสาวกให้กระทำเป็นการระลึกถึงพระองค์ เพราะฉะนั้น พิธีมิสซาจึงเป็นทั้งการถวายบูชาสรรเสริญ เป็นการขอบพระคุณ การวอนขอพระพร และเป็นการชดเชยบาปด้วยในเวลาเดียวกัน

3. สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 และเอกสารต่าง ๆ ของพระศาสนจักร ผู้มีอำนาจสั่งสอน ล้วนสอนสอดคล้องกับข้อความเชื่อเกี่ยวกับธรรมล้ำลึกเรื่องพระเยซูเจ้าประทับอยู่อย่างแท้จริงในศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏของขนมปังและเหล้าองุ่น ดังที่สภาสังคายนาแห่งเมือง เตรีนท์เสนอไว้ และยืนยันว่า**พระคริสตเจ้าประทับอยู่ โดยการเปลี่ยนสาร (Transubstantiatio)** มิใช่เมื่อพระสงฆ์กล่าวคำเสกศีลเท่านั้น แต่ยังประทับอยู่เพื่อให้เราใช้ความรู้สึกละแสดงคารวะอย่างสูงสุด และกราบนมัสการ ดังที่ปฏิบัติอยู่แล้วในพิธีบูชาขอบพระคุณอีกด้วย เพราะเหตุนี้บรรดาคริสตชน จึงได้รับเชิญให้มาแสดงคารวะกิจพิเศษนมัสการศีลศักดิ์สิทธิ์ประการนี้ด้วย เช่น ในวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ และในวันสมโภชพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า

4. พระสงฆ์ที่ได้รับสังฆภาพเพื่อรับใช้ มีหน้าที่ถวายบูชาแทน

องค์พระคริสตเจ้า และเป็นประธานในการประชุมศักดิ์สิทธิ์ของ
ประชากรของพระเจ้า ลักษณะประการนี้ของพระสงฆ์จึงปรากฏ
เด่นชัดในรูปแบบของพิธี ในตำแหน่งเด่นชัดเมื่อประกอบพิธี และใน
ภารกิจที่พระสงฆ์ต้องปฏิบัติ เหตุผลของหน้าที่เหล่านี้มีกล่าวและ
อธิบายไว้อย่างชัดเจนและยืดยาวในบทขอพระคุณของมิสซาเสก
น้ำมันในวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นวันระลึกถึงการแต่งตั้งสังฆ
ภาพ ในพิธีวันนั้นมีการกล่าวถึงการมอบอำนาจของพระสงฆ์โดย
การปกมือ และกล่าวว่าอำนาจนี้พร้อมกับภารกิจต่าง ๆ ที่ตามมา
ล้วนเป็นการสืบต่ออำนาจของพระคริสตเจ้าพระมหาสมณะสูงสุด
แห่งพันธสัญญาใหม่

5. ควบคุมกับธรรมชาติของสังฆภาพเพื่อรับใช้นี้ ยังมีสังฆภาพ
อีกประการหนึ่ง ซึ่งแม้จะไม่เหมือนกันโดยธรรมชาติ แต่ก็มี
ความสำคัญเช่นเดียวกันที่จะต้องได้รับคำอธิบายด้วย นั่นคือ สังฆ
ภาพของผู้มีความเชื่อ ซึ่งถวายนบูชาฝ่ายจิตได้โดยอาศัยสังฆภาพเพื่อ
รับใช้ของพระสงฆ์ร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันกับการถวายนบูชาของพระ
คริสตเจ้า คนกลางแต่ผู้เดียวระหว่างพระเจ้ายกกับมนุษย์ การถวายน
บูชาขอพระคุณเป็นกิจกรรมของพระศาสนจักรสากล ในการถวายน
บูชาแต่ละคนทำกิจกรรมที่เป็นของตนโดยเฉพาะ และทำกิจกรรม
นั้นทั้งหมดโดยคำนึงถึงตำแหน่งของตนในประชากรของพระเจ้า
เพราะฉะนั้น จึงต้องให้ความสนใจมากขึ้นต่อรายละเอียดบาง
ประการในการประกอบพิธีกรรม ซึ่งในอดีตผ่านมามีอาจได้รับความ

เอาใจใส่น้อยเกินไป ประชากรนี้เป็นประชากรของพระเจ้าซึ่งพระองค์ทรงได้มาอาศัยพระโลหิตของพระคริสต์เจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงเรียกมาชุมนุมกัน ทรงเลี้ยงด้วยพระวาจา เป็น ประชากรที่ทรงเรียกมาให้ถวายคำอธิษฐานภาวนาของมนุษยชาติแต่พระเจ้าเป็นประชากรที่จะต้องขอบพระคุณพระเจ้า โดยถวายบูชาของพระคริสต์เจ้า และเป็นประชากรที่รวมกันเป็นหนึ่งเดียวอาศัยศีลมหาสนิท ประชากรนี้แม้จะมีความศักดิ์สิทธิ์โดยกำเนิดแต่ก็ต้องเติบโตขึ้นในความศักดิ์สิทธิ์อยู่ตลอดเวลา โดยการร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณอย่างรู้สำนึกอย่างแข็งขันและอย่างมีผลโดยแท้จริง

ธรรมประเพณีที่สืบต่อกันมาไม่ขาดสาย

6. สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้วางกฎเพื่อรับรองบทประจํามิสซาฉบับใหม่ไว้ด้วยว่า พิธีบางอย่างจะได้รับการรื้อฟื้นขึ้นอีก “ตามกฎเกณฑ์ดั้งเดิมของบรรดาบิดาจารย์” ซึ่งเป็นถ้อยคำเดียวกันกับที่สมเด็จพระสันตะปาปา ปีโอ ที่ 5 ทรงใช้ และเขียนไว้ในสังฆธรรมนูญ “*Quo primum*” ในปี ค.ศ. 1570 เมื่อทรงประกาศใช้หนังสือมิสซาตามเจตนารมณ์ของสภาสังคายนาแห่งเมืองเตรินท์ การใช้ถ้อยคำที่เหมือนกันเช่นนี้ ทำให้สังเกตได้ว่าหนังสือมิสซาทั้งสองฉบับ แม้จะอยู่ในเวลาที่ต่างกันถึง 4 ศตวรรษ ต่างก็ยึดถือธรรมประเพณีเหมือนกันและเท่าเทียมกัน และถ้าเราจะพิจารณาองค์ประกอบภายในของธรรมประเพณีนี้ ก็จะเข้าใจด้วยว่าหนังสือมิสซาฉบับหลังนี้ ทำให้หนังสือมิสซาฉบับแรกสมบูรณ์ขึ้นอย่างดี

เยียมนำพิศวง

7. ในช่วงเวลาวิกฤติที่ความเชื่อคาทอลิกจะต้องตัดสินใจในเรื่องที่ว่ามิสซามีลักษณะเป็นการถวายบูชาหรือไม่ เรื่องสังฆภาพเพื่อรับใช้ เรื่องที่ว่าพระคริสตเจ้าประทับอยู่อย่างแท้จริงและถาวร ในรูปปรากฏของศีลมหาสนิทหรือไม่ สมเด็จพระสันตะปาปา ปีโอ ที่ 5 ทรงเอาพระ-ทัยใส่เป็นพิเศษในอันที่จะรักษาธรรมเนียมที่เพิ่งเกิดขึ้น แต่ถูกต่อต้านอย่างไม่สมควร โดยทรงนำการเปลี่ยนแปลงในจารีตพิธีเข้ามาให้น้อยที่สุด อันที่จริงหนังสือมิสซาฉบับปีค.ศ. 1570 นั้น แตกต่างน้อยมากจากหนังสือมิสซาฉบับแรกที่พิมพ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1474 ซึ่งคัดลอกมาจากหนังสือมิสซาในสมัยสมเด็จพระสันตะปาปา อินโนเซนต์ ที่ 3 อย่างถูกต้องกับต้นฉบับที่สุด ยิ่งกว่านั้น เอกสารโบราณฉบับคัดลอกของหอสมุดวาติกัน แม้จะช่วยแก้ไขข้อความบางสำนวนได้บ้าง แต่ก็ไม่ได้ช่วยให้มีการค้นคว้าข้อเขียนของ “นักเขียนโบราณที่น่าเชื่อถือ” นอกเหนือไปจากการค้นคว้าหนังสืออธิบายพิธีกรรมในสมัยกลาง

8. แต่ในปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากได้ศึกษาค้นคว้า “กฎเกณฑ์ของบรรดาบิดาจารย์” ที่ผู้แก้ไขหนังสือมิสซาฉบับของสมเด็จพระสันตะปาปา ปีโอ ที่ 5 พยายามเสาะหานั้นออกมาเป็นงานเขียนมากมาย หลังจากทีหนังสือมิสซาที่เรียกว่า “*Sacramentarium Gregorianum*” ถูกพิมพ์เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1571 แล้ว หนังสือมิสซาโบราณทั้งของจารีตอัมโบรเซียน

ก็ได้รับการวิเคราะห์ตามหลักวิชาและจัดพิมพ์เผยแพร่ขึ้นหลายครั้ง เช่นเดียวกับหนังสือพิธีกรรมโบราณจารีตสเปน และกัลลิกัน (ฝรั่งเศส) ก็ได้พิมพ์บทความจำนวนมากที่มีคุณค่าทางจิตใจไม่น้อย แต่ไม่เป็นที่รู้จัก จนถึงเวลานั้นให้เป็นที่ รู้จักด้วย

ธรรมประเพณีอันยาวนานหลายศตวรรษ ก่อนที่จารีตตะวันตกและตะวันตกจะถูกกำหนดขึ้นนั้น บัดนี้เป็นที่รู้จักดีขึ้น เพราะมีการค้นพบเอกสารทางพิธีกรรมจำนวนมาก

นอกจากนั้น ความก้าวหน้าในการศึกษาค้นคว้าทางเทววิทยาของบรรดาปิตาจารย์เรื่องคิลมมหาสนิท ยังทำให้เข้าใจคำสอนของบรรดาปิตาจารย์ยิ่งใหญ่ในสมัยแรก ๆ ของพระศาสนจักรได้ดีขึ้นด้วย เช่น เทววิทยาของนักบุญอีเรเนอัส นักบุญอัมโบรส นักบุญซีริลแห่งกรุงเยรูซาเล็ม นักบุญยอห์นคริสโซสโตม เป็นต้น

9. เพราะฉะนั้น “กฎเกณฑ์ของบรรดาปิตาจารย์” จึงไม่เรียกร้องให้เราเพียงแต่รักษาสິงที่บรรพบุรุษที่เพิ่งผ่านพ้นไปทิ้งไว้ให้เท่านั้น แต่ยังเรียกร้องให้เรารวบรวมและพิจารณาอย่างลึกซึ้งถึงช่วงเวลาในอดีตทั้งหมดของพระศาสนจักร และวิธีการทุกอย่างที่พระศาสนจักรเคยใช้ประกาศความเชื่อหนึ่งเดียวของตน ในรูปแบบของ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรมเซมิติก กรีก และละติน วิสัยทัศน์อันกว้างกว่าเดิมนี้ช่วยให้เราแลเห็นความแตกต่างหลากหลายของบทภาวนา และจารีตพิธีของพระศาสนจักรได้ ในทำนองเดียวกับที่พระจิตเจ้าทรงช่วยเหลือประชากร

ของพระเจ้าให้มีความซื่อสัตย์อย่างน่าพิศวงในการรักษาความเชื่อที่ได้รับตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน

การปรับให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ ๆ

10. หนังสือมิสซาฉบับใหม่ สะท้อนกฎการภาวนาของพระศาสน-จักรและเก็บรักษาข้อความเชื่อที่ได้รับมอบคุณจากสภาสังคายนาในระยะหลังนี้ และยังชี้ให้เห็นความก้าวหน้าที่สำคัญในธรรมเนียมประเพณีทางพิธีกรรมด้วย

เมื่อบรรดาพระสังฆราชผู้เข้าร่วมประชุมสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 กล่าวถึงข้อความเชื่อของสภาสังคายนาที่เมืองเตรินท์นั้น ท่านพูดในโลกที่ต่างสมัยกันมาก เพราะฉะนั้น บรรดาพระสังฆราชผู้เข้าร่วมประชุมจึงให้ข้อเสนอและคำแนะนำในด้านอภิบาลที่ไม่อาจให้ได้เมื่อ 4 ศตวรรษก่อนหน้านั้น

11. สภาสังคายนาแห่งเมืองเตรินท์ยอมรับแล้วว่า การสอนหลักความเชื่อที่มีอยู่ในพิธีถวายมิสซานั้นมีประโยชน์อย่างมาก แต่ก็ไม่สามารถรวบรวมข้อสรุปสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หลายคนจึงเรียกร้องขอให้มีการใช้ภาษาท้องถิ่นในพิธีถวายบูชาขอบพระคุณ แต่สภาสังคายนาพิจารณาข้อเสนอเช่นนี้ในสภาพแวดล้อมของสมัยนั้นแล้ว เห็นว่าตนมีหน้าที่มากกว่าจะต้องย้ำถึงคำสอนที่พระศาสนจักรได้รับตกทอดต่อกันมาว่า พิธีบูชามิสซาก่อนอื่นหมดเป็นกิจกรรมของพระคริสต-เจ้า ดังนั้น จึงเกิดผลโดยเฉพาะของตน

ไม่ใช่จากการที่ สัตบุรุษมีส่วนร่วมในพิธี เพราะฉะนั้น จึงประกาศ ยืนยันโดยใช้ถ้อยคำที่เป็นกลาง ๆ ว่า “แม้ว่ามีสภากลับมาสอนประชาชนผู้มีความเชื่อไว้อย่างมากมาย แต่บรรดาพระสังฆราช ผู้เข้าร่วมประชุมสภากฯ ยังเห็นว่าไม่เหมาะที่จะประกอบพิธีโดยทั่วไป เป็นภาษาท้องถิ่น” และยังกล่าวประณามผู้ที่สอนว่า “จารีตพิธีของ พระศาสนจักรโรมันที่กำหนดให้กล่าวบทบรรทัด-ฐาน (Canon หรือ “บทขอบพระคุณ”) และคำเสกศีลโดยไม่ออกเสียง ดังนั้นต้องถูก ประณาม หรือ (สอนว่า) ต้องถวายบูชามิสซาเป็นภาษาท้องถิ่น เท่านั้น” อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาสังคายนาแห่งเมืองเตรินท์ห้ามใช้ ภาษาท้องถิ่นในพิธีมิสซา แต่ก็ยังสั่งให้ผู้มีหน้าที่อภิบาลคริสตชน สอนคำสอนทดแทนในที่ที่เหมาะสม “เพื่อมิให้ฝูงแกะของพระคริสต เจ้าต้องหิวกระหาย.... สภาสังคายนาสั่งให้ผู้อภิบาล และทุกคนที่มี หน้าที่ดูแลวิญญาณ อธิบายข้อความที่อ่านในมิสซาให้แก่สัตบุรุษ บ่อย ๆ ในพิธีมิสซา ทั้งโดยตนเองหรืออาศัยผู้อื่น นอกจากนี้ ยัง ต้องอธิบายถึงธรรมเนียมลัทธิของการถวายบูชานี้บ้าง โดยเฉพาะในวัน อาทิตย์และวันฉลองต่าง ๆ”

12. พระศาสนจักรจัดให้มีการประชุมสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 เพื่อปรับปรุงพระศาสนจักรในด้านงานแพร่ธรรมให้เหมาะกับสภาพ ปัจจุบัน สภากฯ จึงพิจารณาพิธีกรรมอย่างลึกซึ้ง ทั้งในด้านคำสอน และการอภิบาลเช่นเดียวกับที่สภาสังคายนาแห่งเมืองเตรินท์เคยทำ แม้คาทอลิกทุกคนเห็นว่าพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ประกอบโดยใช้ภาษา

ละตินยังเป็นการกระทำที่ถูกต้องและมีผลดี สภาสังคายนาวาติกกันก็ ยอมรับว่า “ในหลายโอกาส การใช้ภาษาท้องถิ่นมีประโยชน์อย่าง มากสำหรับประชาชน” และเปิดโอกาสให้ใช้ภาษาท้องถิ่นได้ด้วย การอนุญาตดังกล่าวได้รับการตอบรับด้วยความกระตือรือร้นทุก แห่งหนโดยมีบรรดาพระสังฆราชและสันตะสำนักคอยแนะนำ ทำให้ การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีประชาชนร่วมด้วยได้รับอนุญาตให้ ใช้ภาษาท้องถิ่น ทำให้ประชาชนที่มาร่วมพิธีเข้าใจธรรมล้ำลึกที่ เฉลิมฉลองนั้นได้ดีขึ้น

13. แม้ว่าการใช้ภาษาท้องถิ่นในพิธีกรรมเป็นเพียงเครื่องมือ สำคัญในการสอนให้เข้าใจธรรมล้ำลึกของการเฉลิมฉลองได้ดีขึ้น สภาสังคายนาวาติกกันที่ 2 ยังเตือนให้ยอมรับข้อกำหนดบางประการ ของสภาสังคายนาแห่งเมืองเตรินท์และปฏิบัติตามทั่วทุกแห่งด้วย เช่น เรื่องการเทศน์ในวันอาทิตย์และวันฉลอง และเปิดโอกาสให้ แทรกคำเตือนได้บ้างขณะที่ประกอบพิธี

ยิ่งกว่านั้น สภาสังคายนาวาติกกันที่ 2 ซึ่งเตือนให้มี “การมี ส่วนร่วมมิสซาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยที่สัตบุรุษเข้าไปรับพระกายของ พระ คริสตเจ้าในพิธีเดียวกัน หลังจากที่พระสงฆ์รับศีลแล้ว” ยัง เร่งเร้าให้นำข้อเสนอแนะของบรรดาพระสังฆราชในสภาสังคายนา แห่งเมืองเตรินท์มาปฏิบัติเพื่อจะมีส่วนร่วมในพิธีบูชาขอบพระคุณได้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วย เช่น “ในแต่ละมิสซา สัตบุรุษต้องร่วมพิธีไม่ เพียงแต่มีความศรัทธาทางจิตใจเท่านั้น แต่โดยการร่วมรับศีลมหา

สนิทด้วย”

14. สภาสังคายนาवादิกัณฑ์ 2 มีความสำนึกและปรารถนาในด้านอภิบาลเช่นเดียวกัน จึงกำหนดกฎเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับระเบียบที่สภาสังคายนาแห่งเมืองเตรีนทร์กำหนดไว้แล้วเรื่องการรับศีลมหาสนิทในรูปปรากฏทั้งสองรูป เนื่องจากว่าในปัจจุบันไม่มีใครสงสัยคำสอนเรื่องการรับศีลมหาสนิทในรูปปรากฏเพียงรูปเดียว ว่าเป็นการรับศีลสมบูรณ์หรือไม่ พระศาสนจักรจึงอนุญาตให้มีการรับศีลมหาสนิทในรูปปรากฏทั้งสองรูปได้ในบางโอกาส เพื่อให้เครื่องหมายทางศีลศักดิ์สิทธิ์ปรากฏชัดเจนขึ้น เป็นโอกาสให้เข้าใจธรรมล้ำลึกที่มีสัตบุรุษมาร่วมพิธีด้วยนั้นได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

15. พระศาสนจักรมั่นใจว่าตนกำลังทำหน้าที่ที่สนองความจริง จึงยังคงรักษา **“ของเก่า”** คือธรรมประเพณีที่ได้รับสืบทอดมา และยังทำหน้าที่ที่จะคิดคำนึงถึง **“ของใหม่”** และนำมาใช้อย่างรอบคอบด้วย (เทียบ มธ 13:52)

ส่วนหนึ่งของหนังสือมิสซาฉบับใหม่ จึงจัดบทภาวนาต่าง ๆ ของพระศาสนจักรไว้อย่างชัดเจนตามความจำเป็นสำหรับสมัยของเรา โดยเฉพาะบทมิสซาสำหรับโอกาสต่าง ๆ ตามความจำเป็น ตัวบทเหล่านี้รวบรวมธรรมประเพณีและความใหม่เข้าไว้ด้วยกัน เพราะฉะนั้นแม้ว่าข้อความจำนวนมากที่คัดมาจากธรรมประเพณีโบราณของพระศาสน-จักรยังคงอยู่เหมือนเดิม และเป็นที่รู้จักแล้ว

อาศัยหนังสือมิสซาจารีตโรมันที่เคยพิมพ์เผยแพร่มาหลายครั้ง
ข้อความจำนวนไม่น้อยก็ได้รับการปรับปรุงให้เข้ากับความต้องการ
และสภาพการณ์ปัจจุบัน และยังมีข้อความอื่น ๆ เช่นบทภาวนา
สำหรับพระศาสนจักร สำหรับฆราวาส สำหรับถวายการงานต่าง ๆ
แต่พระเจ้า สำหรับสังคมนานาชาติ ซึ่งจำเป็นสำหรับสมัยของเรา
โดยเฉพาะได้เรียบเรียงขึ้นใหม่ทั้งหมด โดยนำความคิดและหลาย
ครั้งนำแม้กระทั่งสำนวนที่ใช้ในเอกสารของสภาสังคายนามาใช้ด้วย

เมื่อคำนึงถึงสภาพการณ์ใหม่ ๆ ของโลกในปัจจุบัน การใช้
ตัวบทจากธรรมเนียมประเพณีโบราณไม่น่าจะส่งผลร้ายแก่ชุมชนทรัพย์สิน
เคารพนี้ หากมีการแก้ไขข้อความบางประโยคให้เข้ากับภาษาเทว
วิทยาสมัยปัจจุบันได้ดีขึ้น และให้สะท้อนสภาพความเป็นจริงของ
พระศาสนจักรปัจจุบันได้ถูกต้องขึ้น เพราะฉะนั้น ข้อความบาง
ประโยคที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณค่าและการใช้ทรัพยากรของ
โลกจึงถูกตัดแปลง เช่นเดียวกับข้อความบางประโยคที่สะท้อน
รูปแบบการใช้โทษบาปภายนอกที่เหมาะสมกับสภาพของพระศาสน
จักรในสมัยก่อน

วิธีการเช่นนี้ทำให้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับพิธีกรรมของสภา
สังคายนาแห่งเมืองเตรินท์หลายข้อได้รับการแก้ไขให้ครบครันและ
สมบูรณ์ขึ้นอาศัยกฎเกณฑ์ของสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ซึ่งทำให้
ความพยายามที่จะส่งเสริมให้สัตบุรุษเข้าถึงพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ได้ดี
ขึ้นประสบความสำเร็จ ความพยายามนี้เริ่มขึ้นตั้งแต่ 400 ปีมาแล้ว

และโดยเฉพาะในสมัยของเรา สมเด็จพระสันตะปาปา ปิโอ ที่ 10
และผู้สืบตำแหน่งต่อจากพระองค์ท่าน ได้เอาพระทัยใส่ส่งเสริม
พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์อย่างมากทีเดียว

บทที่ 1

ความสำคัญและศักดิ์ศรีของการถวายบูชา ขอบพระคุณ

16. การถวายบูชามิสซาในฐานะที่เป็นกิจการของพระคริสตเจ้า และของประชากรของพระเจ้า ที่มีการปกครองตามระเบียบ ฐานันดรศักดิ์สิทธิ์ เป็นศูนย์กลางของชีวิตคริสตชนทั้งหมด สำหรับ พระศาสนจักรทั้งในส่วนรวมและสำหรับผู้มีความเชื่อแต่ละคน กิจการนี้เป็นจุดยอดของกิจกรรมที่พระเจ้าทรงกระทำในพระคริสตเจ้าเพื่อทรงบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่โลก และยังเป็นจุดยอดของ การรวบกิจที่มนุษย์แสดงต่อพระบิดา เมื่อเขานำสการพระองค์ผ่านทางพระคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้าในองค์พระจิตเจ้า (เทียบ SC n.10) นอกจากนั้นในพิธีถวายบูชามิสซา เรายังระลึกถึงธรรมเนียมการไถ่กู้ตลอดช่วงเวลาแต่ละปี เพื่อให้ธรรมเนียมล้ำลึกเหล่านี้เป็น ปัจจุบันอยู่เสมอ (เทียบ SC n.102) กิจกรรมศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ และ กิจกรรมของชีวิตคริสตชนล้วนมีความสัมพันธ์มีป้อเกิดและมุ่งไปหา พิธีบูชาขอบพระคุณนี้ (เทียบ POn.5;SC n.10)

17. จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องจัดระเบียบการถวาย บูชามิสซาหรือการเฉลิมฉลองการเลี้ยงอาหารค่ำขององค์พระผู้เป็น เจ้า เพื่อให้ทั้งบรรพชิตและฆราวาสที่มีส่วนร่วมพิธีตามสภาพของ ตน ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ พระคริสตเจ้าทรงตั้งพิธีถวายบูชา

พระกายและพระโลหิตเป็นการขอบพระคุณนี้ขึ้น และทรงมอบพิธีระลึกถึงพระมหาทรมานและการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ให้แก่พระ ศาสนจักร ซึ่งเป็นเสมือนพระชายาที่รักของพระองค์ ก็เพื่อจะได้รับผลประโยชน์นี้เอง

18. เจตนารมณ์นี้จะเป็นจริงได้ถ้ามีการจัดระเบียบพิธีโดยคำนึงถึงลักษณะของกลุ่มผู้ร่วมพิธีกรรมแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สัตบุรุษมีส่วนร่วมด้วยความสำนึก มีบทบาทเต็มที่ทั้งด้วยร่างกายและจิตใจ มีความเชื่อ ความหวัง และความรักอย่างจริงจัง ดังที่พระศาสนจักรปรารถนาและธรรมชาติของการเฉลิมฉลองเรียกกร้อง และประชากรคริสตชนมีสิทธิและหน้าที่จากศีลล้างบาปที่จะมีส่วนร่วมพิธีเช่นนั้นด้วย

19. การมาร่วมพิธีอย่างแข็งขันของสัตบุรุษ แสดงลักษณะของพระศาสนจักรอย่างชัดเจนก็จริง แต่ในบางโอกาสอาจไม่มีสัตบุรุษมาร่วมพิธี พิธีบูชาขอบพระคุณยังมีประสิทธิผลและมีศักดิ์ศรีอยู่เสมอในฐานะที่เป็นกิจกรรมของพระคริสตเจ้าและของพระศาสนจักร ในพิธีนี้พระสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะของตน และปฏิบัติภารกิจนี้เพื่อความรอดพ้นของประชากร

เพราะฉะนั้น พระศาสนจักรจึงสนับสนุนให้พระสงฆ์ถวายบูชาขอบพระคุณทุก ๆ วันด้วย ถ้าทำได้

20. การถวายบูชาขอบพระคุณ ใช้เครื่องหมายที่ประสาทมัมผัสได้ เช่นเดียวกับพิธีกรรมทุกอย่าง เครื่องหมายเหล่านี้หล่อเลี้ยงส่งเสริมและแสดงความเชื่อให้ปรากฏ จึงต้องเอาใจใส่อย่างมากในการเลือกและจัดระเบียบรูปแบบและองค์ประกอบต่าง ๆ โดยคำนึงถึงลักษณะของบุคคลและสถานที่ เพื่อส่งเสริมให้สัตบุรุษได้มีส่วนร่วมพิธีอย่างแข็งขันและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จะได้รับผลประโยชน์ทางจิตใจมากยิ่งขึ้นด้วย

21. เพราะฉะนั้น กฎเกณฑ์ต่อไปนี้จึงมีเจตนาจะให้หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดระเบียบพิธีบูชาขอบพระคุณอย่างถูกต้อง และยังเสนอกฎในการจัดพิธีแต่ละแบบด้วย

22. พิธีบูชาขอบพระคุณมีความสำคัญอย่างมากในพระศาสนจักรท้องถิ่นแต่ละแห่ง

พระสังฆราชประจำสังฆมณฑลเป็นบุคคลแรก ที่จะต้องแจกจ่ายธรรมล้ำลึกของพระเจ้าในพระศาสนจักรท้องถิ่นที่ตนได้รับมอบหมายให้ดูแล และยังเป็นผู้ควบคุม ส่งเสริม และรักษาพิธีกรรมทุกอย่างไว้ให้มีชีวิตชีวาด้วย ในพิธีกรรมที่พระสังฆราชเป็นประธาน โดยเฉพาะพิธีบูชาขอบพระคุณที่พระสังฆราชเป็นผู้ถวายโดยมีคณะสงฆ์ สังฆานุกร และสัตบุรุษร่วมถวายด้วยนั้น แสดงให้เห็นธรรมล้ำลึกของพระศาสนจักร เพราะฉะนั้น พิธีบูชามีสซาอย่างสง่าเช่นนี้จะต้องเป็นแบบอย่างสำหรับทั่วสังฆมณฑล

พระสังฆราชจึงมีหน้าที่เอาใจใส่ให้บรรดาพระสงฆ์ สังฆานุกร และฆราวาสผู้มีความเชื่อได้เข้าใจความหมายแท้จริงของจารีตพิธี ของตัวบทต่าง ๆ ที่ใช้ในพิธีกรรมอย่างถ่องแท้และนำความเข้าใจนี้มาทำให้ มีการร่วมส่วนในพิธีบูชาขอบพระคุณอย่างแข็งขัน และบังเกิดผล เพื่อจุดประสงค์เดียวกันนี้พระสังฆราชยังต้องเอาใจใส่ให้การประกอบพิธีมีศักดิ์ศรีเพิ่มขึ้น ความมั่งคั่งของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ดนตรีและศิลปศักดิ์สิทธิ์จะช่วยส่งเสริมศักดิ์ศรีนี้ได้เป็นอย่างมาก

23. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งปรากฏในกฎเกณฑ์ทั่วไปฉบับนี้และในบทประจำมิสซา มีเจตนาให้การประกอบพิธีสอดคล้องยิ่งขึ้นกับข้อกำหนด และเจตนารมณ์ของพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ และเพื่องานอภิบาลจะได้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

24. การปรับปรุงเหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกจารีตพิธี หรือตัวบท ได้แก่ บทขับร้อง บทอ่าน บทภาวนาของประธาน คำเตือนสัตบุรุษ ท่าทางต่าง ๆ ให้สอดคล้องมากยิ่งขึ้นกับความจำเป็น ความพร้อมและความเข้าใจของผู้ร่วมพิธี การปรับปรุงเหล่านี้อยู่ในความรับผิดชอบของพระสงฆ์ผู้เป็นประธานในพิธี ถึงกระนั้นพระสงฆ์พึงจำไว้ด้วยว่าตนเป็นเพียงผู้รับใช้ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ จึงไม่อนุญาตให้ตนเพิ่มเติม ตัดออก หรือเปลี่ยนแปลงสิ่งใดตามอำเภอใจในพิธีบูชามิสซา

25. ยิ่งกว่านั้นในหนังสือมิสซามีการกล่าวถึงอยู่แล้วเกี่ยวกับการปรับปรุงบางประการตามที่ต่าง ๆ ของตน ซึ่งสังฆกรรมอนุญาตว่าด้วยพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่กำหนดให้อยู่ในดุลพินิจของพระสังฆราชประจำสังฆ-มณฑลหรือของสภาพระสังฆราชฯ (ดู ข้อ 387, 388-393)

26. ส่วนการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงที่ลึกซึ้งกว่านั้น ซึ่งครอบคลุมประเพณีและภูมิปัญญาของประชาชนในหลายท้องถิ่น ถ้าหากมีความจำเป็นจะต้องนำเข้ามาในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ตามเจตนารมณ์ของข้อ 40 ของ ธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ก็ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในคำแนะนำ “เรื่องพิธีกรรมจารีตโรมันและการปรับให้เข้ากับวัฒนธรรม” ดังจะอธิบายไว้ต่อไปในข้อ 395-399

บทที่ 2

โครงสร้างของมิสซา และองค์ประกอบในภาคต่าง ๆ

I. โครงสร้างทั่วไปของมิสซา

27. ประชากรของพระเจ้า ได้รับเชิญมาชุมนุมกันในมิสซาหรืองานเลี้ยงขององค์พระผู้เป็นเจ้า โดยมีพระสงฆ์เป็นประธานในฐานะผู้แทนของพระคริสตเจ้า เพื่อระลึกถึงการเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้ายของพระองค์ และเป็นการถวายบูชาขอบพระคุณ การมาชุมนุมเช่นนี้ทำให้พระสัญญาของพระคริสตเจ้าเป็นความจริงที่ว่า *“ที่ใดมีสองหรือสามคนมาชุมนุมกันในนามของเรา เราอยู่ที่นั่นในหมู่พวกเขา”* (มธ 18:20) ในบูชามิสซาซึ่งเป็นการถวายบูชาบนไม้กางเขนคงอยู่ตลอดไปนั้น พระคริสต-เจ้าประทับอยู่อย่างแท้จริงในหมู่ผู้ที่มาชุมนุมในพระนามของพระองค์ ในบุคคลผู้ประกอบพิธี ในพระวาจา และในรูปปรากฏของศีลมหาสนิท (SC 33)

28. มิสซามีองค์ประกอบสองส่วนด้วยกัน คือ *“วจนพิธีกรรม”* และ *“พิธีกรรมขอบพระคุณ”* ทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นจนแยกจากกันไม่ได้ ทำให้เป็นคารวกิจประการเดียว เพราะในมิสซามีการเตรียมโต๊ะพระวาจาของพระเจ้า และโต๊ะพระกายของพระคริสตเจ้าซึ่งบรรดาผู้มีความเชื่อได้รับคำสั่งสอนและรับอาหาร มีพิธีบางอย่างมาก่อน และตามหลังการเฉลิมฉลองทั้งสอง

II. องค์ประกอบต่าง ๆ ของมิสซา

การอ่านและอธิบายพระวาจาของพระเจ้า

29. เมื่ออ่านพระคัมภีร์ ในพระศาสนจักรพระเจ้าตรัสกับประชากรของพระองค์และพระคริสตเจ้า ซึ่งประทับอยู่ในพระวาจาของพระองค์ก็ประกาศข่าวดี

ทุกคนจึงต้องฟังการอ่านพระวาจาของพระเจ้าด้วยความเคารพ เพราะการอ่านนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของพิธีกรรม แม้ว่าพระวาจาของพระเจ้าในการอ่านพระคัมภีร์มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังทุกยุคทุกสมัยเข้าใจได้ แต่ก็ยังต้องการคำอธิบายที่เป็นปัจจุบันเพื่อให้เข้าใจได้สมบูรณ์และบังเกิดผลยิ่งขึ้น จึงส่งเสริมให้มีคำอธิบายหรือการเทศน์ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม

บทภาวนาและกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์

30. ในบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์ **บทภาวนาขอบพระคุณ** (*Prex Eucharistica*) ซึ่งเป็นจุดยอดของพิธี มีความสำคัญมากที่สุด ต่อจากนั้นก็มียุทธภาวนาต่าง ๆ ได้แก่ บทภาวนาของประธาน บทภาวนาเตรียมเครื่องบูชาและบทภาวนาหลังรับศีล พระสงฆ์ในฐานะผู้แทนของพระคริสตเจ้าในที่ประชุม เป็นผู้กล่าวบทภาวนาเหล่านี้ถวายแด่พระเจ้าในนามของประชากร

ศักดิ์สิทธิ์ และในนามของผู้ที่ร่วมชุมนุมอยู่โดยรอบ จึงสมแล้วที่จะเรียกบทภาวนาเหล่านี้ว่า “บทภาวนาของประธาน”

31. เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ซึ่งเป็นประธานของที่ประชุม จะกล่าวคำเตือนสัตบุรุษตามที่จารีตพิธีกำหนดไว้ ในที่ที่คำแนะนำเกี่ยวกับพิธี (rubrics) กำหนดไว้ มีอนุญาตให้พระสงฆ์ประธานปรับปรุงข้อความที่กล่าวเตือนได้บ้าง ให้เหมาะสมกับความเข้าใจของผู้ร่วมพิธี ถึงกระนั้นพระสงฆ์จะต้องระวังที่จะรักษาความหมายของคำเตือนที่เสนออยู่ในหนังสือพิธีกรรมไว้เสมอ และให้พยายามประหยัดถ้อยคำ ยังเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ประธานด้วยที่จะประกาศพระวาจาของพระเจ้า รวมทั้งอวยพรประชาชนเมื่อจบพิธี นอกจากนั้นพระสงฆ์ประธานยังอาจพูด สั้น ๆ เตือนสัตบุรุษเกี่ยวกับมิสซาของวันนั้นหลังคำทักทายเมื่อเริ่มพิธี ก่อนพิธีขอสมาธิขอได้ด้วย พระสงฆ์อาจเตือนสั้น ๆ ก่อนบทอ่านให้เข้าใจความหมายของวจนพิธีกรรม ก่อนบทนำขอบพระคุณให้เข้าใจความหมายของบทขอบพระคุณ แต่ต้องไม่ทำเช่นนั้นเป็นอันขาดในบทขอบพระคุณ พระสงฆ์ยังอาจกล่าวสรุปเกี่ยวกับพิธีกรรมทั้งหมด ก่อนอวยพรอำลาประชาชนกลับไปได้อีกด้วย

32. ลักษณะขององค์ประกอบที่เป็นบทบาทของ “ประธาน” เรียกร้องให้พระสงฆ์กล่าวถ้อยคำอย่างชัดเจนและดังพอให้ทุกคนที่ตั้งใจฟังได้ยิน เพราะฉะนั้นเมื่อพระสงฆ์กล่าวถ้อยคำเหล่านี้จะต้องไม่มีการกล่าวหรือซ้ำร้องบทภาวนาอื่น เสียงออร์แกนหรือเครื่อง

ดนตรีอื่น ๆ ต้องเจียบ

33. พระสงฆ์ในฐานะประธาน กล่าวบทภาวนาในนามของพระ ศาสนจักร และของชุมชนที่มาชุมนุมกัน แต่ในบางครั้งพระสงฆ์ ภาวนาในนามของตนเองเท่านั้น แต่ในฐานะผู้มีหน้าที่ประกอบพิธี เขาต้องทำหน้าที่นี้ด้วยความเอาใจใส่และใจศรัทธามากกว่าธรรมดา บทภาวนาส່วนตัวเช่นนี้ ได้แก่ บทภาวนาที่พระสงฆ์สวดก่อนพระวร สาร เมื่อเตรียมเครื่องบูชาก่อนและหลังที่พระสงฆ์รับศีลมหาสนิท พระสงฆ์ต้องกล่าวบทภาวนาเหล่านี้เจียบ ๆ เป็น การส่วนตัว

สูตรอื่น ๆ ที่ใช้ในพิธี

34. พิธีบูชามิสซามีลักษณะเป็นกิจกรรม “ของหมู่คณะ” การที่ ประธานจะได้ตอบกับสัตบุรุษที่มาชุมนุมและการประกาศข้อความ แก่สัตบุรุษ จึงมีความสำคัญมาก การกระทำเช่นนั้นนอกจากเป็น เครื่องหมายว่ามิสซาเป็นกิจกรรมของหมู่คณะแล้ว ยังก่อให้เกิดและ ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพของพระสงฆ์กับสัตบุรุษอีกด้วย

35. การประกาศของพระสงฆ์และการที่สัตบุรุษตอบรับคำ ทักทายของพระสงฆ์ การที่สัตบุรุษตอบรับคำภาวนาของพระสงฆ์ นับเป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมพิธีอย่างแข็งขันที่ควรจัดให้มีเมื่อมี การถวายบูชามิสซาโดยมีสัตบุรุษมาร่วมด้วย เพื่อพิธีนี้จะได้รับการ ส่งเสริมให้แสดงออกว่าเป็นกิจกรรมของหมู่คณะ

36. องค์ประกอบส่วนอื่น ๆ ที่ช่วยแสดงและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสัตบุรุษเป็นอย่างมาก และนับว่าเป็นกิจกรรมของทุกคนที่ร่วมพิธี ได้แก่ พิธีสารภาพความผิด บทภาวนาของมวลชน และบท “ข้าแต่พระบิดา”

37. ในบรรดาสูตรเหล่านี้

ก) พิธีหรือกิจการบางประการมีความสำคัญของตนเอง เช่น บท “พระสิริรุ่งโรจน์” บทตอบรับพร้อมทั้งเพลงสดุดีหลังบทอ่าน “อัลเลลูยา” พร้อมทั้งข้อความสั้น ๆ ก่อนอ่านพระวรสาร บท “ศักดิ์สิทธิ์” การประกาศพระธรรมล้ำลึก เพลง “หลังรับศีลมหา-สนิท”

ข) แต่พิธีหรือกิจการอีกบางประการ เช่น บทขับร้องเมื่อเริ่มพิธี ขณะเตรียมเครื่องบูชา ขณะที่บิขนมปัง (บท “ลูกแกะพระเจ้า”) เมื่อรับศีลมหาสนิท เป็นบทเพลงที่ขับร้องควบคู่กับพิธีใดพิธีหนึ่ง

วิธีการกล่าวข้อความต่าง ๆ ในพิธี

38. เมื่อมีข้อความที่พระสงฆ์ สังฆานุกร ผู้อ่าน หรือสัตบุรุษทุกคนต้องกล่าวเสียงดังและชัดเจน (*clara et elevata voce*) ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องออกเสียงตามลักษณะของข้อความดังกล่าว เช่น เป็นบทอ่าน เป็นบทภาวนาของประธาน เป็นการเตือน เป็นการประกาศ เป็นการขับร้อง เป็นรูปแบบการประกอบพิธีอย่างสง่า โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษาและภูมิปัญญาของประชาชนด้วย

ในคำแนะนำเกี่ยวกับพิธีและในกฎต่อไปนี้ คำว่า **“กล่าว”** (dicere) หรือ **“ประกาศ”** (proferre) ต้องเข้าใจว่าหมายถึงการขับร้องหรือการอ่านแบบ**ท่องเสียงดัง** (recitation) ด้วย โดยคำนึงถึงหลักการที่เพิ่งให้ไว้ด้วย

การขับร้อง

39. นักบุญเปาโลเคยเตือนคริสตชนของท่านที่มาประชุมกัน และกำลังรอคอยการเสด็จมาขององค์พระผู้เป็นเจ้าให้ขับร้องเพลงสดุดี เพลงสรรเสริญ และบทเพลงศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ (เทียบ คส 3:16) การขับร้องเป็นเครื่องหมายของจิตใจที่ร่าเริงยินดี (เทียบ กจ 2:46) นักบุญ ออกัสติน จึงกล่าวถูกต้องว่า **“การขับร้อง เป็นกิจการของผู้มีความรัก”** และมีคำพังเพยตั้งแต่โบราณแล้วว่า **“ผู้ที่ขับร้องอย่างดี ก็ภาวนาถึงสองครั้ง”**

40. พระศาสนจักรจึงปรารถนาให้มีการขับร้องมาก ๆ ในพิธีบูชามิสซา แต่ก็ต้องคำนึงถึงภูมิปัญญาของประชาชนและความสามารถของผู้ร่วมพิธีแต่ละกลุ่มด้วย แม้จะไม่จำเป็นต้องไปที่จะต้องขับร้องข้อความทุกตอนที่กำหนดไว้ให้ขับร้อง เช่น ในมิสซาวนธรรมดา แต่ก็ควรเอาใจใส่ให้ผู้ประกอบพิธีและสัตบุรุษขับร้องบ้างในพิธีบูชาวนอาทิตย์หรือวันฉลองบังคับ

ในการคัดเลือกว่าจะต้องขับร้องส่วนใดบ้างนั้น ให้เลือกส่วนที่มีความสำคัญมากกว่าเสียก่อน โดยเฉพาะส่วนที่พระสงฆ์ หรือ

สังฆานุกร หรือผู้อ่าน จะต้องขับร้องโต้ตอบกับสัตบุรุษ หรือส่วนที่ พระสงฆ์และสัตบุรุษต้องกล่าวพร้อมกัน

41. โดยปกติแล้ว บทเพลงเกรโกเรียนควรได้รับความสำคัญเป็น อันดับแรก เพราะเป็นบทเพลงของพิธีกรรมจารีตโรมันโดยเฉพาะ ทั้งนี้ได้ห้ามดนตรีศักดิ์สิทธิ์ชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะเพลงประสาน เสียง ขอเพียงแต่ให้ดนตรีเหล่านี้ สอดคล้องกับจิตตารมณ์ของ พิธีกรรมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสัตบุรุษทุกคนเท่านั้น

จากการที่บรรดาผู้มีความเชื่อจากชนชาติต่าง ๆ มาร่วม ชุมนุมกันบ่อยยิ่งขึ้น จึงควรให้บรรดาผู้มีความเชื่อเหล่านั้นรู้จักขับ ร้องบทประจํามิสซาบางส่วนเป็นภาษาละตินในทำนองง่าย ๆ พร้อม กันได้ โดยเฉพาะบทข้าพเจ้าเชื่อ และบท “ข้าแต่พระบิดา”

ท่าทางและการวางตัว

42. พระสงฆ์ สังฆานุกร และผู้ช่วยพิธี รวมทั้งสัตบุรุษที่ร่วมพิธี ต้องพยายามแสดงท่าทางและวางตัวให้การประกอบพิธีทั้งหมดมี ความสง่างามน่าเคารพและไม่ซับซ้อน ให้ทุกคนเข้าใจความหมาย แท้จริงขององค์ประกอบต่าง ๆ ของพิธี เป็นการส่งเสริมให้ทุกคนมี ส่วนร่วมพิธีได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น จึงต้องเอาใจใส่ต่อรายละเอียดที่ กฎของพิธีกรรมและธรรมเนียมประเพณีของจารีตโรมันที่เคยปฏิบัติมา กำหนดไว้ และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ด้านจิตใจเป็นส่วนรวมแก่ ประชากรของพระเจ้า มากกว่าจะทำตามความโน้มเอียงและตามใจ

ตนเอง

ทุกคนที่มาพร้อมพิธี ควรวางตัวให้เป็นแบบเดียวกัน เป็นเครื่องหมายแห่งเอกภาพของสมาชิกของชุมชน คริสตชนที่มาพร้อมกันเพื่อประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ แสดงให้เห็นและส่งเสริมความเข้าใจและความรู้สึกในจิตใจของทุกคน

43. สัตบุรุษควรยืน ตั้งแต่เริ่มขับร้องบทเพลงเริ่มพิธี หรือเมื่อพระสงฆ์เดินเข้ามายังพระแท่นบูชา จนจบบทภาวนาของประธาน เมื่อมีการขับร้อง “อัลเลลูยา” ก่อนอ่านพระวรสาร ขณะที่อ่านพระวรสาร เมื่อสวดบท “ข้าพเจ้าเชื่อ” และ “บทภาวนาของมวลชน” เมื่อพระสงฆ์กล่าวเชิญ “พี่น้องจงภาวนา” ก่อนบทภาวนาเตรียมเครื่องบูชา จนถึงปลายมิสซา ยกเว้นในช่วงเวลาที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

ให้สัตบุรุษนั่ง เพื่อมีการอ่านบทอ่านก่อนพระวรสาร และตอบรับเพลงสดุดี เมื่อพระสงฆ์เทศน์และเตรียมเครื่องบูชา และขณะที่เจียบหลังรับศีลตามโอกาส

ให้คุกเข่าขณะยกศีล เว้นแต่จะมีเหตุยกเว้นเนื่องจากสุขภาพหรือสถานที่คับแคบ หรือมีผู้มาชุมนุมกันมาก หรือเหตุสมควรอื่น ๆ ผู้ที่ไม่คุกเข่าขณะยกศีล ให้โค้งคำนับลึก ๆ ขณะที่พระสงฆ์ย่อเข่า

หลังเสกศีล**

เป็นหน้าที่ของสภาพระสังฆราชฯ ที่จะกำหนดท่าทางและการวางตัวไว้ในบทประจำมิสซา โดยปรับให้เข้ากับภูมิปัญญาและขนบธรรมเนียมที่สมเหตุสมผลของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ก็ควรคำนึงด้วย ให้การปรับเหล่านี้สอดคล้องกับลักษณะและความหมายของพิธีแต่ละส่วนด้วย ถ้าที่ใดมีธรรมเนียมที่จะคุกเข่าตั้งแต่หลังบท “ศักดิ์สิทธิ์” จนจบบทขอขอบคุณ ก็ควรรักษาธรรมเนียมนี้ไว้ต่อไป

เพื่อทุกคนที่ร่วมพิธีจะมีท่าทางและวางตัวให้เหมือนกัน สัตบุรุษควรเชื่อฟังคำเตือนที่สังฆานุกรหรือ พิธีกรฆราวาสหรือพระสงฆ์ประกาศขณะที่ประกอบพิธี ตามที่มีกำหนดไว้ในหนังสือพิธีกรรม

44. กิจกรรมต่อไปนี้นับว่าเป็น “ท่าทาง” ด้วย คือ การกระทำและขบวนแห่ที่พระสงฆ์กับสังฆานุกรและผู้ช่วยพิธีเดินเข้ามาที่พระแท่นบูชา

การที่สังฆานุกรนำหนังสือพระวรสารมายังบรรณฐาน ก่อนอ่านพระวรสาร การที่สัตบุรุษแห่หน้าของถวายมายังพระแท่นบูชา และเดินเป็นขบวนมารับศีลมหาสนิท เป็นการสมควรที่การกระทำและขบวนแห่เช่นนี้จะดำเนินไปอย่างสง่างามพร้อมกับขั้บร้องบท

** ในประเทศไทยให้พระสงฆ์โค้งก้านับลึก ๆ เท่านั้น

เพลงเฉพาะของพิธีตามที่มีกำหนดไว้

การเจี๊ยม

45. ต้องมีระยะเวลาเจี๊ยม “ศักดิ์สิทธิ์” ตามเวลาที่กำหนดเป็นส่วนหนึ่งของพิธีด้วย ลักษณะของความเจี๊ยมนี้ขึ้นกับโอกาสในแต่ละพิธี แต่ละคนควรเจี๊ยมสำรวมใจในพิธีสารภาพความผิดและเมื่อพระสงฆ์เชิญให้อธิษฐานภาวนา หลังจากบทอ่านหรือการเทศน์ ทุกคนควรรำพึงสั้นๆ ถึงข้อความที่เพิ่งได้ฟัง หลังจากรับศีลมหาสนิทก็ควรมีเวลาเจี๊ยมเพื่อสรรเสริญพระเจ้า และภาวนาส่วนตัวในใจ

แม้ก่อนจะเริ่มพิธี ก็น่าจะมีช่วงเวลาเจี๊ยมภายในวัด ในห้องแต่งตัวพระสงฆ์ และในสถานที่ใกล้เคียง เพื่อให้ทุกคนเตรียมตัวร่วมพิธีศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างศรัทธาและเหมาะสม

III. องค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ของมิสซา

ก) พิธีเริ่ม

46. พิธีที่อยู่ก่อนวจนพิธีกรรม ได้แก่ การแห่เข้า คำทักทายของประธาน พิธีสารภาพความผิด บทร่ำวิงวอน “ข้าแต่พระเจ้า” บท “พระสิริรุ่งโรจน์” และ “บทภาวนาของประธาน” มีลักษณะเป็นการเริ่มแนะนำและเตรียมพิธีกรรม พิธีเหล่านี้มีจุดประสงค์ช่วยให้สัตบุรุษที่มาชุมนุมกันมีความสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นการเตรียมตัวให้ทุกคนพร้อมที่จะฟังพระวาจาและถวายบูชาขอบพระคุณได้อย่าง

เหมาะสม

ในพิธีกรรมบางพิธีที่หนังสือพิธีกรรมกำหนดไว้ให้ต่อเนื่องกับมิสซา พิธีเริ่มนี้อาจดไปหรือทำในแบบพิเศษโดยเฉพาะ

เพลงเริ่มพิธี

47. เมื่อประชาชนมาพร้อมกันแล้ว ขณะที่พระสงฆ์กับสังฆานุกรและผู้ช่วยพิธีเดินเข้ามาในวัด ก็เริ่มขับร้อง “เพลงเริ่มพิธี” จุดประสงค์ของเพลงนี้ก็คือเปิดการเฉลิมฉลอง ส่งเสริมเอกภาพของผู้มาชุมนุมกัน โน้มน้าวจิตใจของสัตบุรุษให้เข้าถึงธรรมล้ำลึกหรือการฉลองนั้น ๆ และเป็นส่วนประกอบควบคู่ชวบนแห่งของพระสงฆ์และผู้ช่วยพิธี

48. ผู้ขับร้อง “เพลงเริ่มพิธี” นี้ คือคณะนักขับร้องสลับกับสัตบุรุษ หรือนักขับร้องเดี่ยวสลับกับสัตบุรุษ หรือสัตบุรุษขับร้องสลับพร้อมกัน หรือคณะนักขับร้องเท่านั้น สำหรับ “เพลงเริ่มพิธี” นี้ อาจใช้ “บทสร้อย” พร้อมกับเพลงสดุดีของตนตามที่ให้ไว้ในหนังสือ “*Graduale Romanum*” หรือในหนังสือ “*Graduale simplex*” หรือบทเพลงอื่นที่สอดคล้องกับลักษณะของพิธีกรรมประจำวันหรือเทศกาลนั้น ๆ บทเพลงเหล่านี้ต้องได้รับการรับรองจากสภาพระสังฆราชฯ เสียก่อน

ถ้าไม่มีการขับร้องเพลงเริ่มพิธี ก็ให้อ่านบทสร้อยที่กำหนดไว้ในหนังสือมิสซา ผู้ที่จะอ่านคือสัตบุรุษทุกคนหรือบางคนหรือผู้อ่าน

มีฉะนั้น พระสงฆ์เองเป็นผู้อ่าน พระสงฆ์ยังอาจปรับบทนี้ให้เป็นคำ
เตือนใจเพื่อเริ่มพิธีก็ได้ (ดู ข้อ 31)

การคารวะพระแท่นบูชาและทักทายประชาชนที่ชุมนุมกัน

49. พระสงฆ์ สังฆานุกร และผู้ช่วยพิธีโค้งคำนับพระแท่นบูชา
อย่างลึก เมื่อมาถึงบริเวณที่ศักดิ์สิทธิ์

พระสงฆ์และสังฆานุกรจับ(กราบ)พระแท่น เป็นการแสดง
คารวะ แล้วพระสงฆ์ถวายกำยานแต่ไม้กางเขน และพระแท่นตาม
ความเหมาะสม

50. เมื่อขับร้องเพลงเริ่มพิธีจบแล้วพระสงฆ์ยืน ณ ที่นั่งของ
ประธาน ทำเครื่องหมายกางเขนพร้อมกับผู้ร่วมพิธีทุกคน แล้วจึง
ทักทายประชาชนที่ชุมนุมกันเป็นการแสดงว่าองค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
ประทับอยู่ด้วย คำทักทายและคำตอบของประชาชนยังแสดงธรรม
ล้ำลึกของพระศาสนจักรที่พระเจ้าทรงเรียกมาชุมนุมกันด้วย

เมื่อทักทายประชาชนเสร็จแล้ว พระสงฆ์ หรือสังฆานุกร
หรือผู้ช่วยพิธีคนอื่นอาจพูดสั้น ๆ เป็นการแนะนำสัตบุรุษถึงมิสซา
ของวันนั้น

พิธีสารภาพความผิด

51. แล้วพระสงฆ์เชิญสัตบุรุษให้สารภาพความผิด ผู้ร่วมพิธีทุก
คนสงบเงียบสักครู่หนึ่งแล้วจึงสวดบท “ข้าพเจ้าขอสารภาพ”

พระสงฆ์กล่าวสูตรอภัยบาป ซึ่งไม่มีผลเหมือนกับผลของศีลอภัยบาป

ในวันอาทิตย์ โดยเฉพาะในเทศกาลปัสกา อาจมีการเสกน้ำ และพรมน้ำเสกเป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงศีลล้างบาปได้แทนพิธีสารภาพความผิดตามปกติ

บท “ข้าแต่พระเจ้า ทรงพระกรุณาเทอญ”

52. หลังพิธีสารภาพความผิดแล้ว ให้สวดหรือขับร้อง “ข้าแต่พระเจ้า ทรงพระกรุณาเทอญ” เสมอ เว้นแต่จะกล่าวสูตรนี้แล้วในพิธีสารภาพความผิด เนื่องจากข้อความนี้เป็นการขับร้องที่ผู้มีความเชื่อร้องหาพระเจ้าและวอนขอพระกรุณา โดยปกติจึงเป็นกิจกรรมของทุกคน หมายความว่าประชาชน คณะนักขับร้อง และผู้ขับร้องนำต้องมีส่วนร่วมด้วย

เป็นธรรมเนียมที่จะกล่าวคำร้องหาพระเจ้าแต่ละประโยคสองครั้ง แต่ก็ไม่ห้ามถ้าจะซ้ำครั้งมากกว่านั้น เมื่อคำนี้ถึงลักษณะของ แต่ละภาษา ศิลปะทางดนตรี หรือเหตุผลอื่น ๆ เมื่อมีการขับร้องวลี “ข้าแต่พระเจ้า ทรงพระกรุณาเทอญ” (*Kyrie Eleison*) เป็นส่วนหนึ่งของพิธีสารภาพความผิด ก็ให้มีข้อความนำหน้า (*Tropus*) วลีนี้แต่ละครั้งด้วย

บท “พระสิริรุ่งโรจน์”

53. บท “พระสิริรุ่งโรจน์” เป็นบทเพลงโบราณและน่าเคารพมากที่พระศาสนจักรซึ่งพระจิตเจ้าทรงเรียกมาชุมนุมกันถวายเกียรติและวอนขอพระบิดา และ “ลูกแกะของพระเจ้า” ตัวบทของบทขับร้องบทนี้จะเปลี่ยนกับบทอื่นไม่ได้ พระสงฆ์ (หรือถ้าจำเป็น ผู้ขับร้องนำหรือคณะนักขับร้อง) เป็นผู้เริ่มขับร้อง แล้วสัตบุรุษทุกคนขับร้องพร้อมกันหรือสลับกับคณะนักขับร้อง ถ้าไม่ขับร้อง ทุกคนจะสวดพร้อมกัน หรือได้ตอบสลับกัน

บท “พระสิริรุ่งโรจน์” นี้ขับร้องหรือสวดในวันอาทิตย์นอกเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า และเทศกาลมหาพรต ในวันสมโภชหรือวันฉลอง และในโอกาสฉลองพิเศษ

บทภาวนาของประธาน

54. ต่อจากนั้น พระสงฆ์เชิญประชาชนให้อธิษฐานภาวนา ทุกคนสงบเงียบสักครู่หนึ่งพร้อมกับพระสงฆ์ เพื่อสำนึกว่าตนกำลังอยู่เฉพาะพระพักตร์พระเจ้า จะได้ทูลให้ทรงทราบความปรารถนาในใจ แล้วพระสงฆ์กล่าวบทภาวนาซึ่งได้ชื่อว่า “บทภาวนาของประธาน” และมีเนื้อหากล่าวถึงลักษณะของการประกอบพิธีในวันนั้น เป็นธรรมเนียมของพระศาสนจักรมาแต่โบราณ ที่จะทูลถวายบทภาวนา (ของประธาน) แต่พระบิดา อาศัยพระบุตรในองค์พระจิตเจ้า โดยสรุปบทภาวนาด้วยสูตรกล่าวถึงพระตรีเอกภาพ “แบบยาว” ดังนี้

- ถ้าบทภาวนากราบทูลพระบิดา สูตรสรุปดังนี้ “ทั้งนี้ ขอ
พึ่งพระบารมีพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรผู้ทรงจำเริญและ
ครองราชย์เป็นพระเจ้าหนึ่งเดียวกับพระองค์และพระจิต ตลอด
นิรันดร”

- ถ้าบทภาวนากราบทูลพระบิดา และในตอนปลาย
กล่าวถึงพระบุตร สูตรสรุปดังนี้ “(พระบุตร) ผู้ทรงจำเริญและ
ครองราชย์เป็นพระเจ้าหนึ่งเดียวกับพระองค์และพระจิต ตลอด
นิรันดร”

- ถ้าบทภาวนากราบทูลพระบุตร สูตรสรุปดังนี้ “พระองค์
ทรงจำเริญและครองราชย์เป็นพระเจ้าหนึ่งเดียวกับพระบิดาและ
พระจิต ตลอดนิรันดร”

สัตบุรุษร่วมจิตใจกับบทภาวนาของพระสงฆ์ เมื่อตอบรับว่า
“อาแมน” ก็ทำให้บทภาวนานั้นเป็นของตนด้วย

ในมิสซามีบทภาวนาของประธานเพียงบทเดียวเสมอ

ข) ภาควจนพิธีกรรม

55. องค์ประกอบสำคัญของภาควจนพิธีกรรม คือ บทอ่านที่คัด
มาจากพระคัมภีร์ พร้อมกับบทขับร้องที่แทรกระหว่างนั้นด้วย บท
เทศน์ บทข้าพเจ้าเชื่อ และบทภาวนาของมวลชนเป็นการขยาย และ
สรุปภาควจนพิธีกรรม พระเจ้าตรัสกับประชาชน (SC n.33) ในบท

อ่านซึ่งมีบทเทศน์เป็นการอธิบาย พระองค์ทรงเปิดเผยธรรมล้ำลึก เรื่องการไถ่กู้และความรอดพ้นให้เขารู้ และยังประทานอาหารฝ่าย จิตให้แก่เขาด้วย พระคริสตเจ้ายังประทับอยู่โดยพระวาจาในกลุ่มผู้ มีความเชื่อ (SC n.7) ประชาชนทำให้พระวาจาของพระเจ้านี้เป็นของ ตนโดยความเจียมและการขบร้องซัดสนิทกับพระวาจาด้วยการ ประกาศแสดงความเชื่อ (บทข้าพเจ้าเชื่อ) ได้รับอาหารจากพระ วาจาเจริญเติบโตขึ้น และใช้บทภาวนาของมวลชนวอนขอเพื่อความ ต้องการทั่วไปของพระศาสนจักรและเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์ทั่ว โลกด้วย

การสงบเจียม

56. ภาควจนพิธีกรรมต้องจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการรำพึงภาวนา ดังนั้นจึงต้องหลีกเลี่ยงรูปแบบความรีบร้อนทุกอย่างที่เป็นอุปสรรค ขัดขวางการสำรวมจิตใจ ในวจนพิธีกรรมจึงควรมีช่วงเวลาสั้น ๆ ให้ ทุกคนสงบเจียมหลาย ๆ ครั้ง เหมาะกับกลุ่มชนที่มาชุมนุม ในช่วง เวลาเช่นนี้ พระจิตเจ้าจะทรงช่วยเหลือเขาให้รับพระวาจาเข้ามาใน ใจและเตรียมคำตอบด้วยการภาวนา ช่วงเวลาสงบเจียมนี้อาจจัดให้ มีหลังบทอ่านแรกและบทอ่านที่สอง และหลังการเทศน์ด้วย

บทอ่านจากพระคัมภีร์

57. ในบทอ่านต่าง ๆ พระเจ้าทรงเตรียมโต๊ะแห่งพระวาจาไว้ สำหรับบรรดาผู้มีความเชื่อ และทรงเปิดเผยพระคัมภีร์อันเป็นคลัง

สมบัติให้แก่เขา (SC n.51) ดังนั้น จึงควรจัดลำดับของบทอ่านจากพระคัมภีร์ เพื่อแสดงให้เห็นเอกภาพของพันธสัญญาทั้งสองและเห็นประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้นอย่างชัดเจนด้วย เป็นการไม่ถูกต้องที่จะเปลี่ยนบทอ่าน สร้อยตอบรับกับเพลงสดุดี ซึ่งบรรจุพระวาจาของพระเจ้า ไปใช้ข้อความอื่นที่ไม่ใช่พระคัมภีร์

58. ในพิธีถวายบูชามิสซาพร้อมกับสัตบุรุษ ต้องอ่านบทอ่านต่าง ๆ จากบรรณฐานเสมอ

59. ตามธรรมเนียมประเพณีของพระศาสนจักร การอ่านบทอ่านไม่ใช่หน้าที่ของประธาน แต่เป็นหน้าที่ของผู้ช่วยพิธี “ผู้อ่านพระคัมภีร์” ต้องอ่านบทอ่าน (จากพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ ยกเว้นพระวรสาร) ผู้อ่านพระวรสาร คือสังฆานุกรหรือพระสงฆ์องค์ใดคนหนึ่ง ถ้าไม่มีสังฆานุกรหรือพระสงฆ์องค์ใดหนึ่ง ก็ให้พระสงฆ์ผู้ประกอบพิธีอ่านพระวรสาร และถ้าไม่มี “ผู้อ่าน” อื่นที่เหมาะสม พระสงฆ์ผู้ประกอบพิธียังอ่านบทอ่านอื่นได้ด้วย

หลังบทอ่านแต่ละบท ผู้ที่อ่านประกาศด้วยว่า “นี่คือพระวาจาของพระเจ้า” ประชาชนที่ชุมนุมกันถวายเกียรติแด่พระวาจาของพระเจ้าที่ได้รับฟังด้วยความเชื่อและขอบพระคุณ

60. การอ่านพระวรสารเป็นจุดยอดของภาควจนพิธีกรรม พระศาสนจักรจึงสอนให้แสดงความเคารพอย่างยิ่งต่อพระวรสาร และแสดงเครื่องหมายให้เกียรติเป็นพิเศษมากกว่าการอ่านอื่น ๆ ทั้งใน

ส่วนของผู้ช่วยพิธีที่มีหน้าที่อ่าน และด้วยการขอพรหรือสวดเตรียมตัวเพื่อประกาศพระวรสาร และในส่วนของสัตบุรุษซึ่งรับรู้และประกาศว่าพระคริสตเจ้าที่ประทับอยู่กับประชาชนกำลังตรัสกับตน นอกจากนั้น เมื่ออ่านพระวรสารประชาชนยังยืนฟัง และแสดงความคารวะต่อหนังสือพระวรสารด้วย

สร้อยตอบรับเพลงสดุดี

61. สร้อยตอบรับเพลงสดุดีอยู่หลังบทอ่านบทแรก นับเป็นส่วนประกอบจำเป็นของภาควจนพิธีกรรม และมีความสำคัญอย่างมากในด้านพิธีกรรมและด้านการอภิบาล เพราะส่งเสริมการรำพึงถึงพระวาจาของพระเจ้า

สร้อยตอบรับเพลงสดุดี ต้องสอดคล้องกับบทอ่าน และโดยปกติ คัดมาจากหนังสือบทอ่าน

สร้อยตอบรับเพลงสดุดีควรขับร้องเป็นทำนอง อย่างน้อยส่วนที่เป็นของสัตบุรุษ ผู้ขับร้องเพลงสดุดีปฏิบัติหน้าที่นี้จากบรรณฐานหรือที่อื่นที่เหมาะสม ขณะที่ผู้ร่วมพิธีนั่งและฟังหรือมีส่วนร่วมโดยตอบรับตามธรรมเนียม เว้นแต่ว่าจะขับร้องเพลงสดุดีเท่านั้น โดยไม่มีสร้อยตอบรับ เพื่อให้ประชาชนตอบรับเพลงสดุดีได้ง่ายขึ้น ควรจะเลือกสร้อยตอบรับหรือข้อความจากเพลงสดุดีบางข้อไว้สำหรับเทศกาลต่างๆ ของปี หรือสำหรับนักบุญกลุ่มต่าง ๆ และอาจใช้สร้อยตอบรับหรือข้อความเหล่านี้ขับร้องแทนตัวบทที่ตรงกับบท

อ่าน เมื่อต้องขับร้องเพลงสดุดี ถ้าขับร้องเพลงสดุดีเช่นนี้ไม่ได้ ก็ต้อง
อ่านให้เหมาะที่จะส่งเสริมการรำพึงพระวาจาของพระเจ้า

แทนที่จะขับร้องเพลงสดุดีตามที่กำหนดไว้ในหนังสือบทอ่าน
ยังอาจขับร้องบทเพลงตอบรับที่เรียกว่า “*Graduale*” จากหนังสือ
Graduale Romanum หรือสร้อยตอบรับเพลงสดุดีหรือตอบรับบท
“*อัลเลลูยา*” จากหนังสือ *Graduale Simplex* ได้อีกด้วย

การขับร้องถวายเกียรติก่อนอ่านพระวรสาร

62. หลังบทอ่านที่ตามด้วยพระวรสารมีการขับร้อง “*อัลเลลูยา*”
หรือบทเพลงอื่นที่คำแนะนำเกี่ยวกับพิธีกำหนดไว้ตามเทศกาลทาง
พิธีกรรม การร้องถวายเกียรติเช่นนี้เป็นพิธีหรือกิจการที่มี
ความสำคัญของตนเอง เป็นการที่ชุมชนผู้มีความเชื่อต้อนรับและ
ทักทายองค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าซึ่งกำลังจะตรัสกับตน และเป็น การขับร้อง
แสดงความเชื่อด้วย ทุกคนยินขับร้องโดยที่คณะนักขับร้องหรือผู้นำ
ขับร้องเป็นผู้เริ่ม หรือบางที่อาจขับร้องซ้ำ ส่วนบทสร้อยนั้นขับร้อง
โดยคณะนักขับร้องหรือผู้นำขับร้อง

ก) ให้ขับร้อง “*อัลเลลูยา*” ทุกโอกาสนอกเทศกาลมหาพรต
โดยนำสร้อยมาจากหนังสือบทอ่าน หรือหนังสือ *Graduale*

ข) ในเทศกาลมหาพรตให้ขับร้องบทสร้อยที่กำหนดไว้ใน
หนังสือบทอ่านก่อนพระวรสารแทนบท “*อัลเลลูยา*” ยังอาจขับร้อง
เพลงสดุดีอื่นหรือบท *Tractus* ดังที่มีอยู่ในหนังสือ *Graduale* ได้ด้วย

63. เมื่อมีบทอ่านบทเดียวก่อนอ่านพระวรสาร

ก) ในโอกาสที่ต้องขับร้องบท “อัลเลลูยา” อาจใช้เพลงสดุดีที่มีสร้อยรับ “อัลเลลูยา” หรือเพลงสดุดีและบท “อัลเลลูยา” กับสร้อยเฉพาะของตน

ข) ในโอกาสที่ไม่ต้องขับร้องบท “อัลเลลูยา” อาจใช้เพลงสดุดีกับสร้อยก่อนพระวรสารหรือเพลงสดุดีเท่านั้น

ค) บท “อัลเลลูยา” และสร้อยก่อนพระวรสาร ถ้าไม่ขับร้อง อาจละเว้นได้

64. บทเสริม (*Sequentia*) ซึ่งไม่บังคับ นอกจากในวันปัสกาและวันสมโภชพระจิตเจ้า ให้ขับร้องหลังบท “อัลเลลูยา”

การเทศน์

65. การเทศน์เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมและเป็นกิจกรรมที่ควรสนับสนุนอย่างยิ่ง (*SC n.52 cf CIC can. 767 #1*) เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหล่อเลี้ยงชีวิตคริสตชน การเทศน์ต้องเป็นการอธิบายแง่มุมหนึ่งของบทอ่านจากพระคัมภีร์ หรือข้อความจากบทประจํามิสซา หรือข้อความเฉพาะของมิสซาของวันฉลอง โดยคำนึงถึงธรรมล้ำลึกที่มีการเฉลิมฉลอง หรือคำนึงถึงความต้องการพิเศษของผู้ฟัง

66. โดยปกติแล้ว การเทศน์เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ประธานใน

พิธี หรืออาจมอบให้พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาเทศน์แทนได้หรือ บางครั้ง อาจให้สังฆานุกรเป็นผู้เทศน์ได้ตามโอกาส แต่ไม่มีอนุญาต ให้ฆราวาสเป็นผู้เทศน์เลย (cf CIC can.767 #1; A.A.S. 79(1987), p.1249; 89(1997), p.864) ในกรณีพิเศษและมีเหตุผลสมควร พระสังฆราชหรือพระสงฆ์ที่ไม่ได้ร่วมถวายบูชาหรือไม่อาจร่วมถวาย อาจเป็นผู้เทศน์ได้ด้วย

พระสงฆ์ต้องเทศน์ในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับในทุก มิสซาที่มีสัตบุรุษมาร่วมพิธีด้วย จะละเว้นไม่ได้นอกจากจะมีเหตุผล สำคัญเท่านั้น ส่วนในวันอื่น ๆ นั้นขอสนับสนุนให้มีการเทศน์ โดยเฉพาะในเทศกาลเตรียมรับเสด็จฯ เทศกาลมหาพรต และ เทศกาลปัสกา รวมทั้งวันฉลองและในโอกาสอื่น ๆ ที่มีประชาชน มาร่วมพิธีในวัดเป็นจำนวนมาก

หลังการเทศน์ควรมีเวลาสงบเงียบสักครู่หนึ่ง

การประกาศแสดงความเชื่อ

67. บท “ข้าพเจ้าเชื่อ” หรือการประกาศแสดงความเชื่อมีเจตนา ให้ประชาชนที่มาชุมนุมกันได้ตอบสนองของพระวาจาของพระเจ้าจาก พระคัมภีร์ที่เขาได้รับฟังการประกาศ และได้รับคำอธิบายจากบท เทศน์ เขาจะได้ประกาศหลักความเชื่อโดยใช้สูตรที่พระศาสนจักร รับรองแล้วให้ใช้ได้ในปีพิธีกรรมระลึกถึง และประกาศธรรมล้ำลึกที่ สำคัญของความเชื่อก่อนจะเริ่มเฉลิมฉลองธรรมล้ำลึกเหล่านั้นใน พิธีบูชาขอบพระคุณ

68. พระสงฆ์และสัตบุรุษต้องขบรับหรือสวดบทข้าพเจ้าเชื่อในวันอาทิตย์และวันสมโภช และยังอาจขบรับหรือสวดได้ในโอกาสที่มีการฉลองพิเศษอย่างสง่าด้วย

ถ้ามีการขบรับบทข้าพเจ้าเชื่อ พระสงฆ์หรือผู้นำขบรับหรือคณະนักขบรับจะเป็นผู้เริ่มตามโอกาส การขบรับอาจขบรับพร้อมกันโดยตลอด หรือสัตบุรุษขบรับสลับกับคณະนักขบรับ

ถ้าไม่ขบรับ ให้ทุกคนสวดพร้อมกันหรือโต้ตอบสลับกันก็ได้

บทภาวนาของมวลชน

69. ในบทภาวนาของมวลชนหรือบทภาวนาของผู้มีความเชื่อประชาชนที่รับฟังพระวาจาด้วยความเชื่อแล้วตอบสนองพระวาจาปฏิบัติหน้าที่สมณะของตนที่ได้รับพร้อมกับศีลล้างบาป ถวายคำภาวนาเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์ทุกคน เป็นการสมควรที่จะมีบทภาวนาเช่นนี้เป็นประจำในมิสซาที่มีสัตบุรุษมาร่วมพิธี เพื่อจะได้มีการวอนขอเพื่อพระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์ เพื่อผู้ที่มีอำนาจปกครองของเรา เพื่อผู้ที่มีความต้องการต่าง ๆ และเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์ทุกคนทั่วโลก (SC n.53)

70. ตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติ เจตนา มักจะเรียงลำดับดังนี้

ก) เพื่อความต้องการของพระศาสนจักร

ข) เพื่อผู้ปกครองบ้านเมือง และเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์ทั่วโลก

ค) เพื่อผู้ต้องทนทุกข์ต่าง ๆ

ง) เพื่อชุมชนในท้องถิ่น

ถึงกระนั้น ในโอกาสการฉลองพิเศษ เช่น การรับศีลกำลัง การแต่งงาน พิธีปลงศพ ก็อาจเรียงลำดับของเจตนาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับโอกาสพิเศษนี้ได้

71. พระสงฆ์ประธานในพิธี มีหน้าที่นำบทภาวนาของมวลชน จากที่นั่งของตน โดยกล่าวสั้น ๆ เพื่อเตือนใจ เชิญให้สัตบุรุษภาวนา และกล่าวสรุปในบทภาวนาตอนท้าย เจตนาที่เสนอให้ทุกคนภาวนานั้นต้องมีความกระชับไม่ยืดยาวรุ่มร่าม แต่แต่งขึ้นตามโอกาสอย่างฉลาด และแสดงความต้องการของชุมชน

ตามปกติบทภาวนาของมวลชนจะทำที่บรรณฐานหรือที่อื่นที่เหมาะสม ผู้กล่าวเจตนาคือสังฆานุกร หรือผู้นำขับร้อง หรือผู้อ่าน หรือผู้มีความเชื่อที่เป็นฆราวาส

ส่วนประชาชนจะยื่นถวายคำภาวนาของตน โดยตอบรับหลังการประกาศเจตนาแต่ละครั้ง หรือโดยภาวนาเงียบ ๆ

ค) ภาคบูชาขอบพระคุณ

72. ในการเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้ายพระคริสตเจ้าทรงตั้งการถวายบูชาและการเลี้ยงปลงศพ เพื่อให้การถวายบูชาบนไม้กางเขน ดำรงอยู่ต่อไปในพระศาสนจักร พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้แทนพระคริสตเจ้า

กระทำกิจการเดียวกันกับที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงกระทำและทรงมอบหมายให้บรรดาศิษย์กระทำเพื่อระลึกถึงพระองค์ (SC n.47)

พระคริสตเจ้าทรงหยิบขนมปังและถ้วยเหล้าองุ่น ทรงกล่าวขอบพระคุณพระเจ้า ทรงบิขนมปังประทานแก่บรรดาศิษย์ ตรัสว่า “จงรับประทาน รับประทานดื่มเถิด นี่เป็นกายของเรา นี่เป็นถ้วยโลหิตของเรา จงทำการนี้เพื่อระลึกถึงเราเถิด” เพราะฉะนั้น พระศาสนจักรจึงจัดระเบียบการเฉลิมฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณ ให้มีองค์ประกอบต่างๆ สอดคล้องกับพระวาจาและการกระทำเหล่านี้ของพระคริสตเจ้า นั่นคือ

1) มีการเตรียมของถวาย ขนมปัง และเหล้าองุ่นกับน้ำถูกนำมายังพระแท่นบูชา พระคริสตเจ้าทรงรับสิ่งของเหล่านี้ไว้ในพระหัตถ์ของพระองค์

2) ในบทภาวนาขอบพระคุณ มีการขอบพระคุณพระเจ้าสำหรับงานกอบกู้ทั้งหมด ของถวายของเราถูกเปลี่ยนเป็นพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า

3) เมื่อมีการบิขนมปังและรับศีลมหาสนิท ผู้มีความเชื่อแม้มีจำนวนมาก ก็รับพระกายและพระโลหิตขององค์พระผู้เป็นเจ้าจากปังเดียวกัน เช่นเดียวกับที่บรรดาอัครสาวกได้รับจากพระหัตถ์ของพระ คริสตเจ้า

การเตรียมของถวาย

73. เมื่อเริ่มพิธีกรรมภาคขอบพระคุณ ของถวายซึ่งจะกลายเป็นพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้าถูกนำมายังพระแท่นบูชา

ก่อนอื่นหมด มีการเตรียมพระแท่นบูชา หรือโต๊ะขององค์พระผู้เป็นเจ้า ซึ่งเป็นศูนย์กลางของพิธีบูชาขอบพระคุณทั้งหมด ผ้ารองศีล ผ้าเช็ดถ้วยกาลิกซ์ หนังสือมิสซา ถ้วยกาลิกซ์ ถ้าไม่ได้เตรียมไว้บนโต๊ะข้าง ๆ แล้ว จะถูกนำมาวางบนพระแท่นบูชา

ต่อจากนั้นจะนำของถวายมา จะเป็นการดีมากที่สุดที่สัตบุรุษจะนำขนมปังและเหล้าองุ่นมาถวาย พระสงฆ์หรือสังฆานุกรจะรับของถวายเหล่านี้ในที่ที่เหมาะสมเพื่อนำไปยังพระแท่นบูชา แม้ว่าในปัจจุบันสัตบุรุษมิได้นำขนมปังและเหล้าองุ่นจากของที่ตนมีมาถวายอย่างในอดีต พิธีนำของเหล่านี้มาถวายก็ยังคงรักษาความหมายทางจิตใจอยู่

เงินและของถวายอื่น ๆ สำหรับคนยากจนหรือสำหรับวัดที่สัตบุรุษนำมาหรือที่รวบรวมได้ในวัด นับว่าเป็นของถวายด้วยแต่ต้องวางไว้ในที่เหมาะสมนอกพระแท่นบูชา

74. มีการขับร้องเพลงถวายเครื่องบูชาขณะที่หน้าของถวายเข้ามายังพระแท่น (ดู ข้อ 37ข) บทเพลงนี้ยาวอย่างน้อยจนกระทั่งของถวายถูกวางไว้บนพระแท่นแล้ว กฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีขับร้องเป็นอย่างไรก็เกี่ยวกับการขับร้องเพลงเริ่มพิธี (ดู ข้อ 48) การเตรียม

เครื่องบูชาที่มีการขบร้องควบคุมได้เสมอ

75. พระสงฆ์วางขนมปังและเหล้าองุ่นบนพระแท่นบูชา โดยใช้สูตรที่กำหนดไว้ พระสงฆ์อาจถวายกำยานแก่ของถวายที่วางอยู่บนพระแท่นบูชาได้ แล้วจึงถวายกำยานแต่ไม้กางเขนและพระแท่น เป็นเครื่องหมายว่าการถวายบูชาและคำภาวนาของพระศาสนจักรขึ้นไป เฉพาะพระพักตร์พระเจ้าเช่นเดียวกับกำยาน ต่อจากนั้น พระสงฆ์ซึ่งมีหน้าที่ศักดิ์สิทธิ์ และสัตบุรุษซึ่งมีศักดิ์ศรีเพราะได้รับศีลล้างบาป อาจรับการถวายกำยานจากสังฆานุกรหรือผู้ช่วย

76. ต่อจากนั้นพระสงฆ์ล้างมือที่ข้างพระแท่น พิธีนี้แสดงว่าพระสงฆ์ปรารถนาจะมีจิตใจบริสุทธิ์

บทภาวนาเตรียมเครื่องบูชา

77. เมื่อวางของถวายและทำพิธีต่าง ๆ ที่ต้องทำควบคุมไปเสร็จแล้ว พระสงฆ์เชิญสัตบุรุษให้ภาวนาพร้อมกับตน การเตรียมเครื่องบูชาจบลงด้วยบทภาวนาเตรียมเครื่องบูชา (*Oratio super oblata*) ต่อไปจะเป็นการเตรียมบทภาวนาขอพระคุณ

ในมิสซามีบทภาวนาเตรียมเครื่องบูชาเพียงบทเดียว ซึ่งสรุปด้วยข้อความแบบสั้นดังนี้ “*ทั้งนี้ ขอพึ่งพระบารมีพระคริสตเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย*” หรือถ้าตอนปลายของบทภาวนากล่าวถึงพระคริสต-เจ้า ก็ให้ใช้ข้อความว่า “*ผู้ทรงจำเริญ และครองราชย์ตลอดนิรันดร*”

บทภาวนาขอพระคุณ

78. บทภาวนาขอพระคุณซึ่งเป็นการขอพระคุณพระเจ้า และเป็นการบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ คือการเริ่มต้นจุดยอดและศูนย์กลางของพิธีถวายบูชามิสซาทั้งหมด พระสงฆ์เชิญประชาชนให้ยกจิตใจขึ้นหาพระเจ้าโดยการภาวนาและการขอพระคุณ รวมประชาชนเป็นหนึ่งเดียวกับตนในการภาวนา ซึ่งเขาถวายในนามของประชาชนทุกคนแต่พระบิดาเจ้า ผ่านทางพระเยซูคริสตเจ้าในองค์พระจิตเจ้า บทภาวนาขอพระคุณนี้มีใจความว่าผู้มีความเชื่อทุกคนที่มาชุมนุมกันร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้า ในการประกาศกิจกรรมยิ่งใหญ่ของพระเจ้า และในการถวายบูชา

79. องค์ประกอบสำคัญของบทภาวนาขอพระคุณอาจแยกแยะได้ ดังนี้

ก) การขอพระคุณ - ซึ่งแสดงออกโดยเฉพาะใน “บทเริ่มขอพระคุณ” (*Praefatio*) พระสงฆ์ในนามของประชากรศักดิ์สิทธิ์ทุกคนถวายเกียรติแต่พระบิดาเจ้า ขอพระคุณพระองค์สำหรับงานไถ่กู้ทั้งหมด หรือเพราะเหตุผลใดเหตุผลหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งแตกต่างกันไปตามวัน การฉลอง หรือเทศกาล

ข) การให้ร้องถวายพระพร - เมื่อผู้มาชุมนุมทุกคนมาร่วมใจกับบรรดาทูตสวรรค์ขับร้องบท “ศักดิ์สิทธิ์” การให้ร้องถวายพระพรนี้เป็นส่วนหนึ่งของบทภาวนาขอพระคุณ สัตบุรุษทุกคนจึงต้อง

ข้อร้องพร้อมกับพระสงฆ์

ค) *บทอัญเชิญพระจิตเจ้า (Epiclesis)* – พระศาสนจักรใช้บทภาวนาพิเศษอัญเชิญพระอนุภาพของพระจิตเจ้าให้บันดาลความศักดิ์สิทธิ์-สิทธิ์แก่ของถวายของมนุษย์ เปลี่ยนให้เป็นพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า และขอให้เครื่องบูชานิรมลที่ผู้ร่วมพิธีจะรับในศีลมหา-สนิทนำความรอดพ้นมาให้ทุกคนที่จะมีส่วนร่วมรับด้วย

ง) *การเล่าเรื่องการตั้งศีลมหาสนิทและเสกศีล* – พระวาจาและการกระทำของพระคริสตเจ้าบันดาลให้เกิดพิธีบูชาซึ่งพระคริสต-เจ้าทรงตั้งขึ้นในการเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้าย เมื่อพระองค์ทรงถวายพระกายและพระโลหิตภายใต้รูปปรากฏของขนมปังและเหล้าองุ่น และประทานพระกายและพระโลหิตให้บรรดาอัครสาวกกินและดื่ม และทรงบัญชาให้เขารักษาธรรมเนียมล้ำลึกนี้ไว้ตลอดไป

จ) *การระลึกถึง (Anamnesis)* – ในพิธีนี้พระศาสนจักรปฏิบัติตามพระบัญชาที่ได้รับจากพระคริสตเจ้า ผ่านทางบรรดาอัครสาวก ระลึกถึงพระคริสตเจ้า โดยเฉพาะระลึกถึงพระทรมาน การกลับคืนพระชนมชีพอย่างรุ่งโรจน์ และการเสด็จสู่สวรรค์ของพระองค์

ฉ) *การถวาย* – เมื่อระลึกถึงเหตุการณ์เหล่านี้ พระศาสนจักร โดยเฉพาะที่มาชุมนุมกันที่นี่และขณะนี้ ถวายเครื่องบูชานิรมล

แต่พระบิดาในองค์พระจิตเจ้า พระศาสนจักรต้องการให้สัตบุรุษไม่เพียงแต่ถวายเครื่องบูชาเท่านั้น แต่ให้รู้จักถวายตนเป็นเครื่องบูชา ยิ่งวันยิ่งสมบูรณ์ขึ้น โดยมีพระคริสตเจ้าทรงเป็นคนกลาง เป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้าและระหว่างกันยิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อในที่สุดพระเจ้าจะได้ทรงเป็นทุกสิ่งในทุกคน (SC n.48; PO n.5)

ช) *บทภาวนาอันนวม* – บทภาวนาเหล่านี้แสดงว่า พระศาสน-จักร ถวายบูชาขอบพระคุณโดยมีความสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักรในองค์รวมทั้งในสวรรค์และบนแผ่นดิน ซึ่งถวายบูชานี้เพื่อตนเองและเพื่อสมาชิกทุกคนทั้งที่ยังมีชีวิตและที่ล่วงลับไปแล้ว บรรดาสมาชิกเหล่านี้ ได้รับเรียกมาให้มีส่วนร่วมรับผลการกอบกู้และรับความรอดพ้นที่พระศาสนจักรได้มาทางพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า

ซ) *บทขอพระเกียรติตอนปลาย* – เป็นการถวายพระเกียรติรุ่งโรจน์แด่พระเจ้า ประชาชนให้ร้อง “อาแมน” พร้อมกันเป็นการรับรองและปิดบทภาวนาขอบพระคุณ

พิธีรับศีลมหาสนิท

80. จากการที่พิธีบูชาขอบพระคุณเป็นงานเลี้ยงปัสกา จึงควรที่สัตบุรุษซึ่งเตรียมตัวดีแล้ว จะปฏิบัติตามพระบัญชาขององค์พระผู้เป็นเจ้า เข้ามารับพระกายและพระโลหิตของพระองค์เป็นอาหารฝ่ายจิต พิธีบิขนมปังและพิธีเตรียมอื่น ๆ มีเจตนาโดยเฉพาะเพื่อนำ

สัตบุรุษเข้ามารับศีลมหาสนิท

บท “ข้าแต่พระบิดา”

81. ในบท “ข้าแต่พระบิดา” เราขออาหารประจำวัน ซึ่งสำหรับคริสตชนแล้ว หมายถึงศีลมหาสนิทโดยเฉพาะ เรายังขอให้พระเจ้าทรงชำระเราจากบาปเพื่อจะมีความศักดิ์สิทธิ์เข้าไปรับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ พระสงฆ์กล่าวเชิญให้สวดบทภาวนา สัตบุรุษทุกคนสวดบทภาวนาร่วมกับพระสงฆ์ พระสงฆ์เพียงคนเดียวเพิ่ม “บทขยายความ” ต่อจากบท “ข้าแต่พระบิดา” สัตบุรุษกล่าวบทถวายพระเกียรติ เป็นการสรุปบทขยายความซึ่งอธิบายคำขอประการสุดท้ายของบท “ข้าแต่พระบิดา” ขอพระเจ้าทรงช่วยชุมชนผู้มีความเชื่อให้พ้นจากอำนาจความชั่วร้ายทั้งหลาย

คำเชิญชวน บทข้าแต่พระบิดา บทขยายความและบทถวายพระเกียรติซึ่งสัตบุรุษสรุปพิธีตอนนีให้สวดเสียงดังหรือขับร้องเป็นทำนอง

พิธีมอบสันติแก่กัน

82. ต่อจากนั้นเป็นพิธีมอบสันติ โดยพิธีนี้พระศาสนจักรวอนขอสันติและเอกภาพสำหรับตนและสำหรับมนุษยชาติ บรรดาสัตบุรุษแสดงความสนิทสัมพันธ์ร่วมเป็นพระศาสนจักรและแสดงความรักต่อกันก่อนที่จะเข้ามารับศีลมหาสนิท

สภาพระสงฆ์ฆราวาสมีหน้าที่กำหนดการกระทำที่จะเป็น
เครื่องหมายแสดงการมอบสันติแก่กัน ตามภูมิปัญญาและธรรมเนียม
นิยมของประชาชน เป็นการสมควรที่แต่ละคนจะแสดงเครื่องหมาย
มอบสันติแต่พอประมาณแก่ผู้ที่อยู่ใกล้ ๆ กับตนเองเท่านั้น

การบิขณมปัง

83. แล้วพระสงฆ์บิขณมปังที่เสกแล้ว พิธีบิขณมปังที่พระคริสต์
เจ้าทรงกระทำในการเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้ายนี้ ในสมัยอัครสาวก
ใช้เรียกพิธีบูชาขอบพระคุณทั้งหมด มีความหมายว่า ผู้ที่มีความเชื่อ
หลายคนกลายเป็นร่างกายเดียวกัน (1 คร 10:17) เพราะเขาเข้ามา
รับศีลมหาสนิทจากขนมปังที่ให้ชีวิตก่อนเดียวกัน คือองค์พระคริสต์
เจ้า ผู้ทรงสิ้นพระชนม์และกลับคืนพระชนม์ชีพเมื่อความรอดพ้นของ
โลก พิธีบิขณมปังกระทำหลังจากมอบสันติให้แก่กันแล้ว และให้ทำ
ด้วยความเคารพ อย่าให้ยี้ดยาวโดยไม่จำเป็นเพื่อจะได้ไม่คิดว่าเป็น
การเสียเวลา พิธีนี้สงวนไว้สำหรับพระสงฆ์และสังฆานุกรเท่านั้น

เมื่อพระสงฆ์บิขณมปังและนำแผ่นศีลขึ้นเล็กน้อย ใส่ในถ้วย
กาลิกซ์แล้ว คณะนักขับร้องหรือผู้ขับร้องนำเริ่มขับร้องบท “ลูกแกะ
พระเจ้า” ตอบรับกับสัตบุรุษตามธรรมเนียม หรืออย่างน้อยสวด
เสียงดัง บท “ลูกแกะพระเจ้า” นี้ควบคู่ไปกับพิธีบิขณมปัง
เพราะฉะนั้นจึงซ้ำได้หลายครั้งจนเสร็จพิธีบิขณมปัง ข้อความในข้อ
สุดท้ายจบลงด้วยวลี “โปรดประทานสันติเทอญ”

การรับศีลมหาสนิท

84. พระสงฆ์สวดภาวนาเจียบ ๆ เพื่อเตรียมตัวรับพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้าอย่างมีผล บรรดาสัตบุรุษก็สวดภาวนาเจียบ ๆ เช่นเดียวกัน

ต่อจากนั้นพระสงฆ์ชูแผ่นศีลบนจานรองศีลหรือบนถ้วยกาลิกซ์ แสดงให้สัตบุรุษเห็นและเชิญชวนให้มาในงานเลี้ยงของพระคริสตเจ้า พร้อมกันนั้นก็แสดงความถ่อมตนพร้อมกับสัตบุรุษโดยใช้ถ้อยคำจากพระวรสารที่กำหนดไว้

85. พระศาสนจักรปรารถนาให้บรรดาสัตบุรุษรับพระกายของพระ คริสตเจ้าด้วยแผ่นศีลที่เสกในมิสซานั้น เช่นเดียวกับที่พระสงฆ์ต้องทำเช่นนั้นและในกรณีที่กำหนดไว้ให้รับพระโลหิตจากถ้วยกาลิกซ์ด้วย (ดู ข้อ 283) เพื่อให้การรับศีลมหาสนิทปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นเครื่องหมายแสดงการมีส่วนร่วมพิธีบูชาที่ถวายนั้น

86. ขณะที่พระสงฆ์รับศีล ให้เริ่มขับร้องเพลงรับศีลซึ่งแสดงว่าผู้รับศีลมีจิตใจเดียวกัน ร่วมเสียงเดียวกันแสดงความยินดีในจิตใจ และให้ลักษณะ “ชุมชน” ของขบวนแห่เข้ามารับศีลมหาสนิทได้ปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้น การขับร้องดำเนินไปตลอดเวลาที่สัตบุรุษรับศีล ถ้ามีบทเพลง “หลังรับศีล” ก็ให้ขับร้องหลัง “เพลงรับศีล”

ต้องจัดการให้นักขับร้องรับศีลมหาสนิทได้โดยสะดวกด้วย

87. สำหรับเพลงรับศีลอาจใช้บทสร้อยจากหนังสือ **Graduale Romanum** โดยร้องสลับกับเพลงสดุดี หรือไม่มีเพลงสดุดีก็ได้ หรือใช้บทสร้อยกับเพลงสดุดีจากหนังสือ **Graduale Simplex** หรือบทเพลงอื่นที่เหมาะสมและสภาพระสังฆราชรับรองแล้ว เพลงรับศีลอาจขับร้องโดยคณะนักขับร้องเท่านั้น หรือโดยคณะนักขับร้องหรือผู้ขับร้องนำสลับกับสัตบุรุษก็ได้

ถ้าไม่มีการขับร้องเพลงรับศีล ก็ให้สัตบุรุษทุกคนหรือบางคน หรือผู้อ่านพระคัมภีร์ อ่านบทสร้อยที่กำหนดไว้ในหนังสือมิสซา ถ้าทำดังนี้ไม่ได้ ก็ให้พระสงฆ์เป็นผู้อ่านเพลงรับศีล หลังจากรับศีลแล้ว ก่อนจะแจกศีลให้สัตบุรุษ

88. หลังแจกศีลเสร็จแล้ว พระสงฆ์และสัตบุรุษควรภาวนาเงียบ ๆ ส่วนตัวสักครู่หนึ่งตามโอกาสอำนวย หรือมิฉะนั้น สัตบุรุษทุกคนยังอาจขับร้องเพลงสดุดีหรือบทเพลงสรรเสริญได้ ถ้าปรารถนาเช่นนั้น

89. พระสงฆ์ทำให้คำภาวนาของสัตบุรุษเสร็จบริบูรณ์ และสรุปพิธีรับศีลมหาสนิท โดยสวด “*บทภาวนาหลังรับศีล*” ขอให้ได้รับผลของพิธีกรรม เฉลิมฉลองธรรมล้ำลึกซึ่งพึงสำเร็จลง

ในมิสซามีบทภาวนาหลังรับศีลเพียงบทเดียว ซึ่งสรุปด้วยข้อความแบบสั้นดังนี้

- ถ้าเป็นคำภาวนาทูลพระบิดา “*ทั้งนี้ ขอพึ่งพระบารมี*

พระ คริสตเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย”

- ถ้าเป็นคำภาวนาทูลพระบิดาและกล่าวถึงพระบุตรใน
ตอนท้าย “ผู้ทรงจำเริญและครองราชย์ตลอดนิรันดร”

- ถ้าเป็นคำภาวนาทูลพระบุตร “พระองค์ทรงจำเริญและ
ครองราชย์ตลอดนิรันดร”

ประชาชนทำให้คำภาวนานี้เป็นของตนโดยกล่าวตอบพร้อม
กันว่า “อาแมน”

ง) พิธีปิด

90. พิธีปิดประกอบด้วย

ก) คำประกาศสั้น ๆ ถ้าจำเป็น

ข) พระสงฆ์ทักทายสัตบุรุษและอวยพรในโอกาสพิเศษ
บางครั้งพระสงฆ์อวยพรโดยสวดบทภาวนา “สำหรับประชากร”
(*Oratio Super Populum*) หรือสูตรที่มีความสง่ากว่าปกติ

ค) พระสงฆ์หรือสังฆานุกร กล่าวอำลาสัตบุรุษให้กลับไป

ง) พระสงฆ์และสังฆานุกรจูบเคารพ (*กราบ*) พระแท่นบูชา
แล้วโค้งคำนับพระแท่นบูชาพร้อมกับผู้ช่วยพิธีคนอื่น

บทที่ 3

หน้าที่ต่าง ๆ ในพิธีมิสซา

91. พิธีบูชาขอบพระคุณเป็นกิจกรรมของพระคริสตเจ้าและของพระศาสนจักร ซึ่งเป็น “เครื่องหมายและเครื่องหมายแห่งเอกภาพ” หมายความว่าประชากรศักดิ์สิทธิ์มาชุมนุมกันอย่างมีระเบียบ โดยมีพระสังฆราชเป็นผู้นำ พิธีนี้จึงเกี่ยวข้องกับพระศาสนจักรทั้งหมดซึ่งเป็นเสมือนร่างกายเดียวกัน แสดงให้เห็นความจริงข้อนี้ และทำให้พระศาสนจักรเป็นร่างกายเดียวกันโดยแท้จริง สมาชิกของพระศาสนจักรเกี่ยวข้องกับพิธีนี้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันตามตำแหน่งหน้าที่ และการมีส่วนร่วมพิธีอย่างเข้มข้นที่แตกต่างกันของแต่ละคน (ดู SC n.26) โดยวิธีนี้ประชากรคริสตชนซึ่งเป็น “ชาติที่พระเจ้าทรงเลือกสรรไว้ เป็นสมณราชตระกูล เป็นชนชาติศักดิ์สิทธิ์ เป็นประชากรที่เป็นกรรมสิทธิ์พิเศษของพระเจ้า” จึงแสดงให้เห็นความมีระเบียบตามลำดับชั้นของตน (ดู SC n.14) ทุกคน ทั้งศาสนบริกรที่ได้รับศีลบวชและฆราวาส ต่างมีหน้าที่ของตนที่จะต้องปฏิบัติ เขาต้องปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นของตนเท่านั้นอย่างครบถ้วน (ดู SC n.28)

I. หน้าที่ของผู้รับศีลบวชแล้ว

92. พิธีถวายบูชาขอบพระคุณที่ถูกต้องทุกครั้ง มีพระสังฆราชเป็นประธาน จะเป็นโดยตนเองหรือโดยพระสงฆ์ผู้ช่วยก็ได้ (ดู LG

เมื่อพระสังฆราชอยู่ร่วมพิธีมิสซาที่มีประชาชนมาร่วมชุมนุมกัน ก็ควรอย่างยิ่งที่พระสังฆราชจะเป็นประธานในพิธีถวายบูชาขอบพระคุณ และให้บรรดาพระสงฆ์มีส่วนร่วมถวายพร้อมกันด้วย ทั้งนี้ มิใช่เพียงเพื่อให้พิธีภายนอกมีความสง่างามเท่านั้น แต่เพื่อแสดงให้เห็นธรรมล้ำลึกของพระศาสนจักรชัดเจนนยิ่งขึ้นว่า พระศาสนจักรเป็นเครื่องหมายและเป็นเครื่องมือแห่งเอกภาพ (ดู SC n.26)

ถ้าพระสังฆราชไม่ถวายบูชาขอบพระคุณ แต่มอบให้ผู้อื่นทำหน้าที่นี้ ก็ควรให้พระสังฆราชสวมเสื้ออัลบา สโตลา เสื้อคลุม (Pluviale) และกางเขนประดับอก เป็นประธานวจนพิธีกรรม และอวยพรประชาชนตอนปลายมิสซา

93. พระสงฆ์ซึ่งอาศัยอำนาจของศีลบวช อาจถวายบูชาในพระศาสนจักรแทนองค์พระคริสตเจ้าได้ (ดู PO n.2; LG n.28) จึงเป็นผู้นำของประชาชนผู้มีความเชื่อที่มาชุมนุมกัน และเป็นประธานการภาวนาของประชาชนประกาศข่าวแห่งความรอดพ้นแก่ประชาชน และรวมเป็นหนึ่งเดียวกับประชาชนในการถวายสักการบูชาแด่พระบิดา ผ่านทางพระคริสตเจ้าในองค์พระจิตเจ้า แจกจ่ายอาหารซึ่งบันดาลชีวิตนิรันดรให้แก่บรรดาพี่น้อง และร่วมรับประทานอาหารนี้กับเขาด้วย ดังนั้นเมื่อพระสงฆ์ถวายบูชาขอบพระคุณ เขาจึงต้องรับใช้พระเจ้าและประชาชนอย่างมีศักดิ์ศรีและด้วยความถ่อมตน ต้องแสดงให้เห็น

สัตบุรุษรู้สึกทึ่งว่าพระคริสตเจ้าผู้ทรงชีวิตประทับอยู่ด้วย โดยวางตัว และประกาศพระวาจาของพระเจ้าอย่างเหมาะสม

94. โดยอำนาจของศีลศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับ สังฆานุกรมีตำแหน่งแรก รองจากพระสงฆ์ ในกลุ่มศาสนบริกรในพิธีบูชาขอบพระคุณ ตำแหน่งศักดิ์สิทธิ์ของสังฆานุกรได้รับเกียรติอย่างมากในพระศาสนจักรมาตั้งแต่สมัย อัครสาวกแล้ว ในพิธีมิสซาสังฆานุกรมีบทบาทเฉพาะของตนที่จะประกาศพระวรสารและมีหน้าที่เทศน์สอนพระวาจาของพระเจ้า ในบางโอกาสเขามีหน้าที่แจ้งเจตนาในการภาวนาของมวลชน มีหน้าที่รับใช้พระสงฆ์ในการเตรียมพระแท่นบูชาและช่วยในพิธีถวายบูชา มีหน้าที่แจกศีลมหาสนิทแก่สัตบุรุษ โดยเฉพาะในรูปปรากฏของเหล้าองุ่น และมีหน้าที่เตือนประชาชนให้หนึ่ง ยืน หรือวางตัวตามโอกาสต่าง ๆ

II. หน้าที่ของประชากรของพระเจ้า

95. ในการถวายบูชามิสซา บรรดาสัตบุรุษรวมกันเป็นประชากรศักดิ์สิทธิ์ เป็นประชากรที่พระเจ้าทรงได้มาเป็นกรรมสิทธิ์ เป็นสมณ-ราชตระกูล เพื่อขอบพระคุณพระเจ้าและถวายบูชานิรมลมิใช่อาศัยมือของพระสงฆ์เท่านั้น แต่ยังต้องรู้จักถวายบูชาตนเองพร้อมกับพระสงฆ์ด้วย ทุกคนจึงต้องเอาใจใส่ที่จะแสดงความจริงประการนี้ โดยแสดงความศรัทธาอย่างลึกซึ้ง และแสดงความรักต่อพี่น้องที่ร่วมพิธีพร้อมกับตน

ดังนั้นจึงต้องหลีกเลี่ยงความแตกแยกและการแสดงชีวิตที่
โดดเด่นทุกชนิด โดยระลึกอยู่เสมอว่าทุกคนมีพระบิดาเพียงพระองค์
เดียวผู้สถิตในสวรรค์ เพราะฉะนั้นทุกคนจึงเป็นพี่น้องกัน

96. สัตบุรุษทุกคนต้องรวมเป็นกายเดียวกัน โดยฟังพระวาจา
ของพระเจ้าโดยมีส่วนร่วมภาวนาและขับร้องหรือโดยเฉพาะในการ
ถวายตน ร่วมกับผู้อื่นและโดยการร่วมรับศีลมหาสนิท
ความเป็นหนึ่งเดียวกันนี้แสดงให้เห็นอย่างงดงามโดยวางตนและ
ท่าทางของร่างกายที่สัตบุรุษทุกคนปฏิบัติร่วมกันด้วย

97. ผู้มีความเชื่ออย่าได้ปฏิเสธที่จะรับใช้ประชากรของพระเจ้า
ด้วยความยินดีทุกครั้งที่ได้รับการขอร้องให้ช่วยปฏิบัติศาสนบริการ
หรือทำหน้าที่พิเศษในการประกอบพิธี

III. ศาสนบริการโดยเฉพาะ

**ศาสนบริการของผู้ช่วยพิธีกรรม และผู้อ่านพระคัมภีร์ที่ได้รับพิธี
แต่งตั้ง**

98. ผู้ช่วยพิธีกรรมได้รับแต่งตั้งให้รับใช้ที่พระแท่นบูชาและ
ช่วยเหลือพระสงฆ์และสังฆานุกร เขาจึงมีหน้าที่เฉพาะที่จะ
จัดเตรียมพระแท่นบูชาและภาชนะศักดิ์สิทธิ์ และถ้ามีความจำเป็น
เขายังมีหน้าที่เป็นศาสนบริการ พิเศษแจกศีลมหาสนิทแก่สัตบุรุษด้วย

ในการรับใช้พระแท่น ผู้ช่วยพิธีกรรมมีหน้าที่เฉพาะของตนที่

จะต้องปฏิบัติ (ดู ข้อ 187-193)

99. ผู้อ่านพระคัมภีร์ได้รับแต่งตั้งให้อ่านบทอ่านจากพระคัมภีร์ นอกจากพระวรสารแก่ประชาชน ผู้อ่านพระคัมภีร์ยังอาจเสนอ เจตนาในการภาวนาของมวลชน และในโอกาสที่ไม่มีผู้ขับร้องเพลง สดุดีโดยเฉพาะ เขายังอ่านหรือขับร้องเพลงสดุดีระหว่างบทอ่านได้ด้วย

ผู้อ่านพระคัมภีร์มีหน้าที่เฉพาะของตนในพิธีถวายบูชา ขอบพระคุณ (ดู ข้อ 194-198) ซึ่งเขาต้องปฏิบัติด้วยตนเอง แม้เมื่อ มีศาสนบริกรที่รับศีลบวชอยู่ที่นั่นด้วยก็ตาม

หน้าที่อื่น ๆ

100. ถ้าไม่มีผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้ง ชาววาสออาจรับหน้าที่ เป็นศาสนบริกรพิเศษช่วยเหลือพระสงฆ์และสังฆานุกรที่พระแท่น ถือไม้กางเขน ถือนเทียน ถือนม้อไฟกำยาน นำปัง เหล้าองุ่นและน้ำ หรือแจกศีลมหาสนิทได้ด้วย

101. ถ้าไม่มีผู้อ่านพระคัมภีร์ที่ได้รับแต่งตั้ง ชาววาสอคนอื่นอาจรับ มอบหมายให้อ่านบทอ่านจากพระคัมภีร์ได้ ผู้ที่จะทำหน้าที่นี้ต้องมีความเหมาะสม และเตรียมตัวอย่างดีเพื่อปฏิบัติภารกิจ สัตบุรุษที่ฟัง การอ่านพระวาจาจะเกิดมีความรักพระคัมภีร์ในใจอย่างแท้จริง

102. ผู้ขับร้องเพลงสดุดี มีหน้าที่อ่านหรือขับร้องเพลงสดุดีหรือ

บทเพลงอื่นจากพระคัมภีร์ ซึ่งคั่นระหว่างบทอ่าน เพื่อปฏิบัติหน้าที่นี้ได้อย่างเหมาะสม ผู้ขับร้องเพลงสดุดีต้องมีศิลปะและมีความสามารถขับร้องหรืออ่านเพลงสดุดีได้อย่างถูกต้อง

103. คณะนักขับร้องทำหน้าที่ทางพิธีกรรมของตนในหมู่สัตบุรุษ โดยขับร้องบทเพลงต่าง ๆ ที่เป็นของตนโดยเฉพาะอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมพิธีกรรมอย่างแท้จริง ข้อกำหนดสำหรับคณะนักขับร้องยังใช้ได้สำหรับนักดนตรีคนอื่น โดยเฉพาะผู้เล่นออร์แกน โดยปรับรายละเอียดให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

104. ควรต้องมีผู้นำขับร้องหรือผู้กำกับคณะนักขับร้อง เป็นผู้ช่วยนำสัตบุรุษในการขับร้อง ยิ่งกว่านั้น ถ้าไม่มีคณะนักขับร้อง ผู้นำขับร้องมีหน้าที่ดูแลให้สัตบุรุษได้ร่วมขับร้องบทเพลงต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของตนในพิธี

105. ผู้อื่นซึ่งมีหน้าที่ในพิธีกรรม ได้แก่

ก) *ผู้ดูแลเครื่องใช้ศักดิ์สิทธิ์* (“คนจัดวัด” หรือ *sacristan*) มีหน้าที่เอาใจใส่จัดวางหนังสือพิธีกรรม อภรณ์ที่ใช้ในพิธีกรรม และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการถวายบูชามิสซาไว้ให้ถูกต้อง

ข) *พิธีกร (commentator)* มีหน้าที่ให้คำอธิบายหรือคำเตือนสั้น ๆ ตามโอกาส เพื่อช่วยนำสัตบุรุษให้เตรียมตัวและเข้าใจความหมายของพิธีกรรมได้ดียิ่งขึ้น คำเตือนของพิธีกรต้องเตรียมมาก่อนเป็นอย่างดีและกระชับสั้น พิธีกรทำหน้าที่ของตนโดยยืนต่อหน้า

สัตบุรุษในที่ที่เหมาะสม แต่ไม่ใช่ที่บรรณฐาน

ค) ผู้เก็บเงินทานในมิสซา

ง) บางแห่งมีผู้คอยต้อนรับสัตบุรุษที่หน้าวัด และจัดที่นั่งที่เหมาะสมให้ รวมทั้งการจัดระเบียบในขบวนแห่ด้วย

106. อย่างน้อยในอาสนวิหารและวัดใหญ่ ๆ ควร**มีผู้ควบคุมพิธีกรรม (Master of Ceremonies)** ที่ชำนาญงานคอยควบคุมดูแลให้ศาสนบริกร ทั้งที่รับศีลบวชแล้วและที่เป็นฆราวาสปฏิบัติขั้นตอนต่าง ๆ ของพิธีกรรมอย่างถูกต้อง สง่างาม มีระเบียบ และด้วยความศรัทธา

107. พระสงฆ์เจ้าวัดอาจเลือกฆราวาสที่เหมาะสม มอบหน้าที่ในพิธีกรรมซึ่งไม่เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์หรือสังฆานุกร หรือของคนอื่นตามที่กล่าวไว้ในข้อ 100-106 ให้ปฏิบัติได้ โดยทำพิธีอวยพรและมอบหน้าที่ ชั่วคราวให้ เกี่ยวกับหน้าที่รับใช้พระสงฆ์ที่พระแท่นบูชานี้ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่พระสังฆราชกำหนดไว้สำหรับ สังฆมณฑลของตน

IV. การแบ่งหน้าที่และการเตรียมพิธีกรรม

108. พระสงฆ์องค์เดียวเท่านั้น ทำหน้าที่ประธานตลอดในส่วนต่าง ๆ ของพิธีกรรม ยกเว้นกฎเฉพาะสำหรับมิสซาที่มีพระสังฆราชอยู่ร่วมด้วย (ดู ข้อ 92)

109. ถ้ามีหลายคนทำหน้าที่เดียวกันได้ ก็ไม่มีข้อขัดข้องที่จะแบ่งกันทำหน้าที่นั้นแต่ละส่วน เช่น สังฆานุกรคนหนึ่งอาจทำหน้าที่ขับร้อง อีกคนหนึ่งรับใช้ที่พระแท่น ถ้ามีบทอ่านหลายบท ผู้อ่านพระคัมภีร์หลายคน อาจแบ่งกันอ่านได้ เป็นต้น แต่ไม่เป็นการสมควรเลยที่หลายคนจะแบ่งทำหน้าที่เดียวกัน เช่น สองคนสลับกันอ่านบทอ่านบทเดียวกัน ยกเว้นในการอ่านเรื่องพระธรรมาน

110. ถ้าในมิสซาที่มีสัตบุรุษร่วม มีศาสนบริกรเพียงคนเดียว ก็ให้เขาปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้

111. สำหรับการประกอบพิธีแต่ละครั้ง ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันเตรียมตัวอย่างดีตามกฎในหนังสือพิธีกรรม ทั้งที่เกี่ยวกับพิธีเกี่ยวกับการอภิบาลและเกี่ยวกับดนตรี โดยมีพระสงฆ์เจ้าอาวาสเป็นผู้นำการประจุมร่วมกับฆราวาสที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรง พระสงฆ์ซึ่งเป็นประธานในพิธีมีสิทธิ์ตลอดเวลาจะจัดระเบียบในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นหน้าที่ของตน

บทที่ 4

รูปแบบต่าง ๆ ของการถวายมิสซา

112. ในพระศาสนจักรท้องถิ่น มิสซาที่พระสังฆราชเป็นประธาน ถวาย พร้อมกับคณะสงฆ์ สังฆานุกรและผู้ช่วยที่เป็นฆราวาสนั้น ต้องนับว่าเป็นพิธีสำคัญที่สุด ในพิธีเช่นนี้ประชากรศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้ามีส่วนร่วมด้วยอย่างเต็มที่และอย่างแข็งขัน และยังเป็นการแสดงตนอย่างพิเศษของพระศาสนจักรอีกด้วย

ในมิสซาที่พระสังฆราชถวายหรือเป็นประธาน โดยไม่ถวายบูชาขอบพระคุณ ให้ปฏิบัติตามกฎที่มีอยู่ในหนังสือพิธีกรรมของพระสังฆราช (CE nn. 119–186)

113. มิสซาที่ถวายพร้อมกับชุมชน โดยเฉพาะกับบรรดาสัตบุรุษของวัดต้องนับว่ามีความสำคัญด้วย เพราะ ชุมชนดังกล่าวเป็นตัวแทนของพระศาสนจักรสากล ในเวลาและสถานที่ที่กำหนด โดยเฉพาะในการถวายบูชาพร้อมกันในวันอาทิตย์

114. ในบรรดามิสซาที่คณะนักพรตกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งถวายมิสซา “ประจำอาราม” (*Missa Conventualis*) หรือมิสซา “ประจำกลุ่ม” ต้องนับว่าเป็นมิสซาพิเศษ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการทำวัตรประจำวัน แม้ว่ามิสซาเหล่านี้ไม่มีรูปแบบการถวายพิเศษ แต่ก็ควรอย่างยิ่งที่จะให้เป็นมิสซา “ขั้บร้อง” โดยเฉพาะเมื่อสมาชิกทุกคน

ของกลุ่มนักพรตหรือคณะสงฆ์ประจำอาสนวิหาร (*canonici*) มาร่วมพิธีด้วย ในมิสซาดังกล่าวให้สมาชิกแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ของตนตามลำดับศีลบวชหรือตามหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง จึงควรที่พระสงฆ์ทุกคนที่ไม่จำเป็นต้องถวายมิสซาเพื่อประโยชน์ด้านอภิบาลของสัตบุรุษได้ร่วมถวายด้วยเท่าที่จะทำได้ นอกจากนั้น พระสงฆ์ทุกคนที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม แต่จำเป็นต้องถวายมิสซาเพื่อประโยชน์ด้านอภิบาลของสัตบุรุษ ยังอาจร่วมถวายมิสซา “ประจำอาราม” หรือ “ประจำกลุ่ม” ในวันเดียวกันได้อีกด้วย เป็นการเหมาะสมที่พระสงฆ์ซึ่งอยู่ร่วมพิธีจะปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจศีลบวชของตน โดยสวมอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ร่วมถวายสหบูชาขอบพระคุณด้วย เว้นแต่จะมีเหตุผลสมควรที่จะได้รับการยกเว้น

I. มิสซาที่มีสัตบุรุษร่วมด้วย (*Missa cum Populo*)

115. มิสซาที่มีสัตบุรุษร่วมด้วย (*Missa cum Populo*) หมายถึงมิสซาที่สัตบุรุษมีส่วนร่วมถวายด้วย โดยเฉพาะในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับ ควรให้มีการถวายบูชามิสซาโดยมีการขับร้องและมีผู้ช่วยพิธีจำนวนหนึ่งด้วยเท่าที่จะเป็นไปได้ ถึงกระนั้น ยังอาจถวายโดยไม่มีการขับร้องและมีผู้ช่วยพิธีเพียงคนเดียวก็ได้

116. ในการถวายมิสซาแต่ละครั้ง ถ้ามีสังฆานุกรอยู่ด้วยก็ให้สังฆานุกรทำหน้าที่ของตน เป็นการสมควรที่จะมีผู้ช่วยพิธีกรรมผู้อ่านพระคัมภีร์และผู้นำขับร้องช่วยพระสงฆ์ผู้ถวายมิสซา

คำแนะนำพิธีที่จะกล่าวต่อไปนี้เปิดโอกาสให้มีผู้ช่วยพิธีจำนวนมากมากกว่าที่กำหนดได้ด้วย

สิ่งที่ต้องเตรียม

117. พระแท่นบูชาต้องมีผ้าสีขาวปูอย่างน้อยหนึ่งผืน ข้างบนหรือใกล้ ๆ พระแท่นบูชาต้องมีเชิงเทียนกับเทียนจุดไฟอย่างน้อยหนึ่งคู่ อาจจะมีสองหรือสามคู่ก็ได้ โดยเฉพาะในมิสซาวันอาทิตย์หรือวันฉลองบังคับ ถ้าพระสังฆราชของสังฆมณฑลเป็นผู้ถวายมิสซา ให้มีเทียนเจ็ดเล่ม เช่นเดียวกันให้มีไม้กางเขนพร้อมกับรูปพระเยซูเจ้าวางบนพระแท่นหรือใกล้ ๆ พระแท่น เชิงเทียนและไม้กางเขนที่มีรูปพระเยซูเจ้านี้อาจใช้ในขบวนแห่ตอนเริ่มพิธีได้ บนพระแท่นบูชายังอาจวางหนังสือพระวรสารที่แยกจากหนังสือบทอ่านอื่น ๆ ได้ เว้นแต่ว่าหนังสือพระวรสารจะถูกนำเข้าขบวนแห่ตอนเริ่มพิธีด้วย

118. นอกจากนั้นยังต้องเตรียม

ก) *ใกล้ ๆ ที่นั่งของพระสงฆ์* – หนังสือมิสซา และหนังสือขบร้องตามความเหมาะสม

ข) *ที่บรรณฐาน* – หนังสือบทอ่าน

ค) *ที่โต๊ะข้าง ๆ* – ถ้วยกาลิกซ์ ฝักรองคี่ล ฝ้าเซ็ดถ้วยกาลิกซ์ และที่ปิดถ้วยกาลิกซ์ (*palla*) – จานรองแผ่นคี่ลและผอบคี่ล (ถ้าจำเป็น) – แผ่นคี่ลสำหรับพระสงฆ์ประธาน สำหรับสังฆานุกร ผู้ช่วยพิธี และสัตบุรุษ – ขวดเล็ก ๆ ใส่เหล้าองุ่นและน้ำ (ถ้าสิ่ง

ต่าง ๆ เหล่านี้ สัตบุรุษไม่นำเข้าขบวนแห่มาถวายในพิธีเตรียมเครื่องบูชา - พิธีใส่น้ำเสก (ถ้ามีการพรมน้ำเสก) - จานรองเมื่อสัตบุรุษรับศีล - และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับล้างมือ

ควรมีผ้าคลุมถ้วยกาลีด้วย ซึ่งอาจเป็นสีของวันนั้นหรือสีขาว

119. ในห้องเก็บอาหารนคคคีสิทธิ์ ให้เตรียมอาหารนคคคีสิทธิ์สำหรับพิธีแบบต่าง ๆ ทั้งของพระสงฆ์ สังฆานุกร และผู้ช่วยพิธีคนอื่น ๆ

ก) สำหรับพระสงฆ์ ได้แก่ เสื่ออัลบา สโตลา และกาสุลา

ข) สำหรับสังฆานุกร ได้แก่ เสื่ออัลบา สโตลา และดัลมาติกา ซึ่งอาจจะเว้นได้ถ้าจำเป็น หรือมีความสง่างามน้อย

ค) สำหรับผู้ช่วยพิธีคนอื่น ๆ ได้แก่ เสื่ออัลบา หรือเสื่ออื่นที่ได้รับอนุญาตให้ใช้

ให้ทุกคนที่สวมเสื่ออัลบาใช้เชือกรัดเอวและอามิกตุสนอกจากว่าเสื่ออัลบามีรูปแบบที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทั้งสองสิ่งนี้

ถ้ามีขบวนแห่เข้าเมื่อเริ่มพิธี ก็ให้เตรียมหนังสือพระวรสารไว้ด้วย และในวันอาทิตย์หรือวันฉลองให้เตรียมหม้อไฟและที่ใส่กำยานพร้อมกำยาน ถ้าใช้กำยานให้เตรียมไม้กางเขนที่นำขบวนแห่กับเชิงเทียนและเทียนที่จุดไฟด้วย

ก) มิสซาที่ไม่มีสังฆานุกรช่วย

เริ่มพิธี

120. เมื่อสัตบุรุษมาชุมนุมพร้อมกันแล้ว พระสงฆ์และผู้ช่วยพิธีกรรม สวมอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ เดินเป็นขบวนมาที่พระแท่นบูชาตามลำดับดังนี้

ก) ถ้าใช้กำยาน ผู้ถือกำยานนำหน้าพร้อมทั้งหม้อไฟใส่กำยานให้มีควัน

ข) ผู้ช่วยพิธีกรรมถือเทียนจุดไฟ เดินเคียงข้างผู้ช่วยพิธีกรรมหรือผู้ช่วยอีกคนหนึ่งซึ่งถือไม้กางเขน

ค) ผู้ช่วยพิธีกรรมและผู้ช่วยอื่น ๆ

ง) ผู้อ่านพระคัมภีร์ ซึ่งอาจถือหนังสือพระวรสาร - ไม่ใช่หนังสือบทอ่าน - ชูขึ้น

จ) พระสงฆ์ซึ่งจะถวายบูชา

ถ้าใช้กำยาน พระสงฆ์จะต้องใส่กำยานในหม้อไฟ และถวายพรด้วยเครื่องหมายกางเขนโดยไม่กล่าวอะไรก่อนขบวนจะเริ่มเดิน

121. มีการขับร้องเพลงเริ่มพิธี ขณะที่ขบวนแห่เดินไปยังพระแท่นบูชา (ดู ข้อ 47-48)

122. เมื่อมาถึงพระแท่นบูชา พระสงฆ์และผู้ช่วยพิธีกรรมโค้งคำนับอย่างลึก

ไม้กางเขนที่มีรูปพระคริสต์เจ้าที่นำขบวนเข้ามา อาจตั้งไว้ข้างพระแท่นบูชาเป็นไม้กางเขนประจำพระแท่นซึ่งต้องมีเพียงอันเดียวเท่านั้น มิฉะนั้นไม้กางเขนที่ใช้นำขบวนนี้ต้องนำไปเก็บไว้ส่วนเทียนที่ถือนำขบวนมานั้นวางไว้บนหรือข้างพระแท่น ส่วนหนังสือพระวรสารให้วางไว้บนพระแท่น

123. พระสงฆ์เข้าไปที่พระแท่น แสดงความเคารพโดยจูบ (*กราบ*) แล้ว อาจถวายกำยานแก่ไม้กางเขน แล้วเดินถวายกำยานรอบพระแท่นตามโอกาส

124. เมื่อเสร็จแล้วพระสงฆ์เดินไปยังที่นั่ง และเมื่อจบเพลงเริ่มพิธีแล้ว ทุกคนยืน พระสงฆ์และสัตบุรุษทำเครื่องหมายกางเขน พระสงฆ์กล่าวว่า “*เดชะพระนามพระบิดา และพระบุตร และพระจิต*” สัตบุรุษตอบรับว่า “*อาแมน*”

แล้วพระสงฆ์หันหน้าทางสัตบุรุษ ปลายมือออกทักทายสัตบุรุษโดยใช้สูตรที่เสนอไว้ให้ พระสงฆ์หรือผู้ช่วยพิธีอีกคนหนึ่ง อาจใช้ถ้อยคำสั้น ๆ กล่าวนำสัตบุรุษถึงมิสซาของวันนั้นได้

125. ต่อจากนั้นจะมีพิธีสารภาพความผิด แล้วจึงขบร้องหรือสวด “*ข้าแต่พระเจ้า ทรงพระกรุณาเทอญ*” ตามที่กำหนดไว้ (ดู ข้อ 52)

126. แล้วจึงขับร้องหรือสวดบท “พระสิริรุ่งโรจน์” ถ้ามีกำหนดไว้ให้ทำเช่นนั้น (ดู ข้อ 53)

127. พระสงฆ์เชิญสัตบุรุษให้อธิษฐานภาวนา พนมมือกล่าวว่า “ให้เราภาวนา” ทุกคนภาวนาในใจเงียบ ๆ ลึกครุ่นหนึ่งพร้อมกับพระสงฆ์ แล้วพระสงฆ์ จึงสวดบทภาวนาของประธาน เมื่อจบแล้วสัตบุรุษตอบรับว่า “อาแมน”

วจนพิธีกรรม

128. เมื่อจบบทภาวนาของประธานแล้ว ทุกคนนั่ง พระสงฆ์อาจกล่าวสั้น ๆ เป็นการแนะนำภาควจนพิธีกรรม ผู้อ่านพระคัมภีร์เดินไปที่บรรณฐานและอ่านบทอ่านบทแรกจากหนังสือบทอ่าน ที่วางไว้ที่บรรณ-ฐานแล้วตั้งแต่ก่อนมิสซา ทุกคนนั่งฟัง ผู้อ่านกล่าวตอนปลายของบทอ่านว่า “นี่คือพระวาจาของพระเจ้า” ทุกคนตอบรับว่า “ขอขอบพระคุณพระเจ้า”

ควรมีระยะเวลาเงียบสั้น ๆ ตามความเหมาะสม ให้ทุกคนรำพึงถึงพระวาจาที่เพิ่งได้ฟัง

129. ต่อจากนั้นผู้ขับร้องเพลงสดุดีหรือผู้อ่านพระคัมภีร์ อ่านหรือขับร้องข้อความจากเพลงสดุดี สัตบุรุษตอบรับบทสรว้อยตามธรรมเนียม

130. ถ้ามีบทอ่านที่สองก่อนพระวรสาร ผู้อ่านพระคัมภีร์อ่านบท

อ่านนี้ จากบรรณฐานด้วยเช่นเดียวกัน ทุกคนฟังและตอบรับตอน
ปลายเหมือนกับที่กล่าวไว้ในข้อ 128 แล้ว อาจมีระยะเวลาเงียบสั้น
ๆ ได้ตามความเหมาะสม

131. แล้วทุกคนยืนขึ้นและขับร้อง “อัลเลลูยา” หรือบทเพลงอื่น
ตามที่กำหนดไว้สำหรับเทศกาลทางพิธีกรรม (ดู ข้อ 62-64)

132. ขณะที่กำลังขับร้อง “อัลเลลูยา” หรือบทเพลงอื่น ถ้าใช้
กายาน พระสงฆ์ใส่กายานในหม้อไฟและเสก ต่อจากนั้นจึงพนมมือ
โค้งคำนับอย่างลึกหน้าพระแท่น สวดเจีบ ๆ ว่า “ข้าแต่พระเจ้าผู้
ทรงสรรพา-นุภาพ โปรดชำระใจและปาก....”

133. ต่อจากนั้น ถ้าหนังสือพระวรสารวางอยู่บนพระแท่น
พระสงฆ์จะหยิบหนังสือพระวรสารจากพระแท่น ถือชูขึ้นเล็กน้อย
เดินขบวนไปยังบรรณฐาน โดยมีผู้ช่วยพิธีกรรมวางถือนหม้อไฟใส่
กายานและถือนเทียนเดินนำทุกคนยืนหันหน้าไปยังบรรณฐานเป็นการ
แสดงความเคารพเป็นพิเศษต่อพระวรสารของพระคริสตเจ้า

134. เมื่ออยู่ที่บรรณฐาน พระสงฆ์เปิดหนังสือ พนมมือกล่าวว่า
“พระเจ้าสถิตกับท่าน” สัตบุรุษตอบรับว่า “และสถิตกับท่านด้วย”
แล้วพระสงฆ์กล่าวต่อไปว่า “บทอ่านจากพระวรสาร....” ใช้
นิ้วหัวแม่มือทำเครื่องหมายกางเขนที่หนังสือ ที่หน้าปาก ปากและ
หน้าอก ทุกคนทำเครื่องหมายกางเขนเช่นเดียวกันด้วย สัตบุรุษตอบ
รับว่า “ขอถวายพระเกียรติแด่พระองค์ พระเจ้าข้า” ถ้าใช้กายาน

พระสงฆ์ถวายกำยานแก่หนังสือ (ดู ข้อ 277-278) แล้วจึงอ่าน พระวรสาร และเมื่อจบจะกล่าวว่ “นี่คือพระวาจาของพระเจ้า” ทุกคนตอบรับว่า “ขอพระคริสตเจ้าทรงพระเจริญเทอญ” พระสงฆ์จูบ (กราบ) หนังสือ กล่าวในใจว่า “ขอพระวรสารที่อ่านแล้ว....”

135. ถ้าไม่มีผู้อ่านพระคัมภีร์ พระสงฆ์เองอาจอ่านบทอ่านทุกบท และเพลงสดุดี โดยยืนที่บรรณฐาน และถ้าใช้กำยาน ก็ใส่กำยานใน หม้อไฟ เสกแล้วจึงโค้งคำนับและสวดบท “ข้าแต่พระเจ้าผู้ทรงสรรพ นุภาพ โปรดชำระใจและปาก....” ที่บรรณฐานนั่นเอง

136. พระสงฆ์เทศน์อธิบายพระวาจาโดยยืน ณ ที่นั่ง หรือที่บรรณ ฐาน หรือที่อื่นตามความเหมาะสม เมื่อจบบทเทศน์แล้วอาจนั่งเงียบ สักครู่หนึ่งก็ได้

137. พระสงฆ์สวดหรือขับร้องบท “ข้าพเจ้าเชื่อ” พร้อมกับ สัตบุรุษ (ดู ข้อ 68) ทุกคนยืน เมื่อถึงคำ “พระองค์ทรงรับสภาพ มนุษย์....” ทุกคนโค้งคำนับอย่างลึก และในวันสมโภชพระนางมารีย์ ทรงรับสารและสมโภชพระคริสตสมภพ ทุกคนคุกเข่าเมื่อกล่าว ข้อความนี้

138. เมื่อสวดบท “ข้าพเจ้าเชื่อ” จบแล้ว พระสงฆ์ยืน ณ ที่นั่ง พนมมือ เชิญชวนสั้น ๆ ให้สัตบุรุษภาวนาของมวลชน แล้วนั้นผู้อ่าน พระคัมภีร์หรือคนอื่นเสนอเจตนาที่บรรณฐานหรือที่อื่นตามความ เหมาะสม สัตบุรุษตอบรับ โดยร่วมจิตใจกับเจตนาวอนขอตั้งกล่าว

ตอนจบพระสงฆ์พนมมือ สวดบทภาวนาสรูปการวอนขอ

ภาคบูชาขอบพระคุณ

139. ทุกคนนั่งเมื่อจบบทภาวนาของมวลชนแล้วและถ้ามีขบวนนำของถวายเข้ามา ก็เริ่มขับร้องบทเตรียมของถวาย (*Offertorium*) (ดู ข้อ 74)

ผู้ช่วยพิธีกรรมหรือผู้ช่วยที่เป็นฆราวาส นำผ้ารองศีล ผ้าเช็ดถ้วยกาลิกซ์ ที่ปิดถ้วยกาลิกซ์ (*palla*) และหนังสือมิสซา มาวางไว้บนพระแท่นบูชา

140. ควรแสดงให้เห็นว่า สัตบุรุษมีส่วนร่วมถวายบูชาด้วย โดยการนำแผ่นปังและเหล้าองุ่นสำหรับใช้ในพิธีบูชาขอบพระคุณมาถวาย หรือโดยการถวายสิ่งอื่น ๆ สำหรับจุนเจือวัดและคนยากจน

พระสงฆ์เป็นผู้รับของถวายเหล่านี้ของสัตบุรุษ โดยมีผู้ช่วยพิธีกรรม หรือผู้ช่วยพิธีอีกคนหนึ่งคอยช่วยเหลือ และนำแผ่นปังและเหล้าองุ่นที่จะใช้ในพิธีบูชาขอบพระคุณมาวางไว้บนพระแท่น ส่วนของถวายอื่น ๆ ให้วางไว้ที่อื่นที่เหมาะสม (ดู ข้อ 73)

141. พระสงฆ์ยืนที่พระแท่น รับจานรองศีลกับแผ่นปังใช้มือทั้งสอง ยกชูขึ้นเหนือพระแท่นเล็กน้อยถือไว้ กล่าวบท “ข้าแต่พระเจ้าแห่งสากลโลก...” ไม่ออกเสียงดัง แล้วจึงวางจานรองศีลกับแผ่นปังไว้บนผ้ารองศีล

142. หลังจากนั้นพระสงฆ์มายืนที่ข้างพระแท่นบูชา เทเหล้าองุ่นกับน้ำนิดหน่อยลงในถ้วยกาลีภักษ์กล่าวเจียบ ๆ ว่า “ตั้งน้ำและเหล้าองุ่น....” เมื่อผู้ช่วยส่งขวดใส่น้ำให้แล้ว จึงกลับมาตรงกลางพระแท่นใช้มือทั้งสองยกถ้วยกาลีภักษ์ ชูขึ้นเหนือพระแท่นเล็กน้อย กล่าวเสียงเบา ๆ ว่า “ข้าแต่พระเจ้าแห่งสากลโลก....” แล้วจึงวางถ้วยกาลีภักษ์ลงบนฝารองศีล และใช้ที่ปิดถ้วยกาลีภักษ์ (*palla*) ปิดไว้ตามความจำเป็น

ถ้าไม่มีการขับร้องบทเตรียมของถวาย (*offertorium*) หรือไม่มีการบรรเลงดนตรีเมื่อถวายแผ่นปังและเหล้าองุ่น ก็อนุญาตให้พระสงฆ์สวดบทถวายพระพรทั้งสองบทโดยออกเสียงดังและสัตบุรุษตอบรับเสียงดังได้ว่า “ขอถวายพระพรแต่พระเจ้าตลอดนิรันดร”

143. เมื่อวางถ้วยกาลีภักษ์บนพระแท่นแล้ว พระสงฆ์โค้งคำนับอย่างลึก สวดเบา ๆ ว่า “ข้าแต่พระเจ้า โปรดทรงพระกรุณา....”

144. แล้วนั้น ถ้าใช้กำยาน พระสงฆ์ใส่กำยานในหม้อไฟ แล้วจึงถวายกำยานแก่ของถวาย ไม้กางเขน และพระแท่นบูชา เมื่อเสร็จแล้ว ผู้ช่วยยืนอยู่ที่ข้างพระแท่นถวายกำยานแก่พระสงฆ์แล้วจึงถวายแก่สัตบุรุษ

145. เมื่อสวดบท “ข้าแต่พระเจ้า โปรดทรงพระกรุณา....” จบแล้ว หรือเมื่อถวายกำยานเสร็จแล้ว พระสงฆ์ยื่นล้างมือที่ข้างพระแท่นบูชา กล่าวเจียบ ๆ ว่า “โปรดชำระล้าง....” ขณะที่ผู้ช่วยเทน้ำให้

146. แล้วพระสงฆ์กลับมาตรงกลางพระแท่น ยืนหันหน้ายัง
สัตบุรุษ ปลายมือออกและพนมมือ เชิญให้สัตบุรุษภาวนา กล่าวว่
“พี่น้อง จงภาวนาขอให้พระบิดา...” สัตบุรุษยืนตอบรับว่า “ขอพระ
เจ้าทรงรับการถวายบูชา...” แล้วพระสงฆ์สวด “บทภาวนาเหนือ
เครื่องบูชา” เมื่อจบแล้วสัตบุรุษตอบรับเสียงดังว่า “อาแมน”

147. ต่อจากนั้นพระสงฆ์เริ่ม “บทภาวนาขอบพระคุณ” (*Preces
Eucharistiae*) ตามกฎพิธีกรรม (*rubricae*) พระสงฆ์จะเลือกบท
ภาวนาขอบพระคุณนี้บทหนึ่งจากหลายบทที่พบได้ในหนังสือมิสซา
หรือที่สันตะสำนักได้รับรองแล้ว ลักษณะเฉพาะของ “บทภาวนา
ขอบพระคุณ” กำหนดให้พระสงฆ์เท่านั้นเป็นผู้กล่าวบทภาวนานี้
อาศัยอำนาจที่ได้รับจากศีลบวช ส่วนสัตบุรุษนั้นจะร่วมภาวนากับ
พระสงฆ์ในบทภาวนานี้อย่างเงียบ ๆ ด้วยความเชื่อ และตอบรับกับ
พระสงฆ์เมื่อมีกำหนดไว้ให้ทำเช่นนั้น ซึ่งได้แก่ การตอบรับก่อน
“บทนำขอบพระคุณ”, บท “ศักดิ์สิทธิ์”, การประกาศพระธรรมล้ำ
ลึกหลังเสกศีล, และการตอบ “อาแมน” หลังบท “ยกพระเกียรติ”
สุดท้าย รวมทั้งการตอบรับบทอื่น ๆ ที่สภาพระสังฆราชรับรองและ
สันตะสำนักเห็นชอบด้วยแล้ว

เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะขบร้องข้อความของ
“บทภาวนาขอบพระคุณ” บางตอนที่มิทำนองประกอบไว้

148. เมื่อเริ่มบทภาวนาขอบพระคุณ พระสงฆ์ปลายมือ ขบร้องหรือ
กล่าวว่า “พระเจ้าสถิตกับท่าน” สัตบุรุษตอบว่า “และสถิตกับท่าน

ด้วย” แล้วพระสงฆ์กล่าวต่อไปพลางยกมือขึ้นว่า “จงสำรวมใจ
ระลึกถึงพระเจ้า” ลัตบุรุษตอบว่า “เรากำลังระลึกถึงพระองค์”
พระสงฆ์ผายมือกล่าวต่อไปว่า “ให้เราขอบพระคุณพระเจ้าพร้อมกัน
เถิด” ลัตบุรุษตอบว่า “เหมาะสมและชอบยิ่งนัก” แล้วพระสงฆ์กล่าว
บทนาขอบพระคุณ เมื่อจบแล้วขับร้องหรือกล่าวเสียงดังพร้อมกับ
ลัตบุรุษว่า “ศักดิ์สิทธิ์...” (ดู ข้อ 79 ข)

149. ต่อจากนั้น พระสงฆ์สวดบทภาวนาขอบพระคุณต่อไป ตาม
คำแนะนำของกฎพิธีที่เขียนไว้สำหรับบทภาวนาขอบพระคุณแต่ละ
บท

ถ้าพระสังฆราชเป็นประธานถวาย หลังข้อความว่า “สมเด็จ
พระสันตะปาปา...” ให้เพิ่มข้อความว่า “และข้าพเจ้าผู้รับใช้ต่ำต้อย
ของพระองค์” ถ้าเป็นพระสังฆราชที่ถวายมิสซานอกเขตสังฆมณฑล
ของตน ให้เพิ่มข้อความหลัง “สมเด็จพระสันตะปาปา...” ว่า “และ
ข้าพเจ้าผู้รับใช้ต่ำต้อยของพระองค์ และพระสังฆราช...ประมุขแห่ง
พระศาสนจักร...แห่งนี้”

เมื่อกล่าวถึงพระสังฆราชประจำสังฆมณฑลหรือเทียบเท่า
จะต้องใช้สูตรนี้ “พร้อมกับสมเด็จพระสันตะปาปา... และ
พระสังฆราช...” (หรือ “ประมุข” “สังฆรักษ์” “เจ้าอธิการ” ฯลฯ)

จะออกนามของพระสังฆราชทายาท (Coadiutor) หรือ
พระสังฆราชผู้ช่วย (Auxiliaris) ในบทภาวนาขอบพระคุณได้ แต่ไม่

ต้องออกนามของพระสังฆราชอื่น ๆ ซึ่งอาจอยู่ที่นั่นด้วย ถ้า
ต้องออกนามของพระสังฆราชหลายท่าน ก็ให้ใช้สูตรทั่วไปว่า “และ
พระสังฆราช...และพระสังฆราชผู้ช่วย”

ในบทภาวนาขอพระคุณแต่ละบท ให้ปรับข้อความดังกล่าว
ให้ตรงกับความเป็นจริงและเหมาะสมกับลักษณะของภาษา

150. ก่อนการเสกศีลเล็กน้อย ผู้ช่วยอาจสั่งกระดิ่งเพื่อเตือน
สัตบุรุษได้ ในทำนองเดียวกันอาจสั่งกระดิ่งขณะชูแผ่นศีลและด้วย
กาลีภย์ให้สัตบุรุษมองเห็น ตามธรรมเนียมของท้องถิ่น

ถ้าใช้กำยาน เมื่อพระสงฆ์ชูแผ่นศีลและด้วยกาลีภย์ให้
สัตบุรุษมองเห็น ผู้ช่วยพิธีจะถวายกำยานแก่แผ่นศีลและด้วย
กาลีภย์

151. หลังเสกศีล พระสงฆ์กล่าว “ให้เราประกาศพระธรรมล้ำลึก
แห่งความเชื่อ” สัตบุรุษกล่าวประกาศพระธรรมล้ำลึกโดยใช้สูตรที่
กำหนดไว้ บทใดบทหนึ่ง

ตอนปลายของบทภาวนาขอพระคุณ พระสงฆ์ถือจานรอง
ศีลและแผ่นศีลกับด้วยกาลีภย์ชูขึ้น กล่าวบทขอพระเกียรติเพียงผู้
เดียวว่า “อาคัยพระคริสตเจ้า...” เมื่อจบแล้วสัตบุรุษตอบเสียงดัง
ว่า “อาแมน” แล้วพระสงฆ์วางจานรองศีลและด้วยกาลีภย์ลงบนผ้า
รองศีล

152. เมื่อจบบทภาวนาขอพระคุณแล้ว พระสงฆ์พนมมือเชิญชวนสัตบุรุษก่อนบท “ข้าแต่พระบิดา” แล้วจึงสวดบทนี้พร้อมกับสัตบุรุษ

153. เมื่อจบบท “ข้าแต่พระบิดา” แล้ว พระสงฆ์เพียงผู้เดียวกล่าวบทขยายความ “โปรดเถิด พระเจ้าข้า...” และเมื่อจบ สัตบุรุษตอบ “हेตุดว่า พระอาณาจักร....”

154. หลังจากนั้น พระสงฆ์กล่าวเสียงดังต่อไปว่า “ข้าแต่พระเยซูคริสต์เจ้า...” เมื่อจบแล้ว ผายมือและพนมมือ ประกาศสันติแก่สัตบุรุษ โดยกล่าวว่า “ขอให้สันติสุข....” สัตบุรุษตอบว่า “และสถิตกับท่านด้วย” แล้วพระสงฆ์อาจกล่าวต่อไปตามความเหมาะสมว่า “ให้เราขอบสันติสุข....”

พระสงฆ์อาจมอบสันติแก่ผู้ช่วย แต่ต้องอยู่ภายในเขตประกอบพิธี (presbyterium) เท่านั้น เพื่อมิให้การประกอบพิธีขาดตอน เขาต้องทำเช่นเดียวกัน ถ้ามีเหตุผลสมควรที่จะมอบสันติแก่สัตบุรุษบางคน ส่วนคนอื่น ๆ ให้ปฏิบัติตามที่สภาพระสังฆราชกำหนดไว้ในกาแสดงสันติ ความสนิทสัมพันธ์ และความรักต่อกัน ขณะที่มอบสันติแก่กันนี้อาจกล่าวว่า “ขอให้สันติสุขขององค์พระผู้เป็นเจ้าสถิตกับท่านเสมอ” และตอบว่า “อาแมน”

155. แล้วพระสงฆ์จึงหยิบแผ่นปัง ปิเหนื่อจานรองศีลและใส่ชิ้นเล็ก ๆ ขึ้นหนึ่งลงในถ้วยกาลิกซ์ กล่าวเจี๊ยบ ๆ ว่า “ขอพระกายและ

พระโลหิต...” ขณะที่นักขับร้องและสัตบุรุษขับร้องหรือสวดบท “ลูก
แกะพระเจ้า...” (ดู ข้อ 83)

156. แล้วพระสงฆ์พนมมือสวดบทเตรียมรับศีลเจี๊ยบ ๆ ว่า “ข้าแต่
พระเยซูคริสตเจ้า บุตรพระเจ้า...” หรือ “ข้าแต่พระเยซูคริสตเจ้า
โปรดอย่าให้...”

157. เมื่อภาวนาจบแล้ว พระสงฆ์ย่อเข่า¹ หยิบแผ่นปังชูขึ้น
เล็กน้อยบนจานรองศีลหรือบนถ้วยกาลิกซ์ หันไปหาสัตบุรุษกล่าว
ว่า “นี่คือลูกแกะพระเจ้า...” แล้วกล่าวพร้อมกับสัตบุรุษว่า “พระ
เจ้าข้า ข้าพเจ้าไม่สมควร...”

158. แล้วพระสงฆ์กล่าวเบา ๆ ว่า “ขอพระกายพระคริสตเจ้า
คุ้มครอง และนำข้าพเจ้าไปสู่ชีวิตนิรันดร” และรับพระกายของพระ
คริสต-เจ้าด้วยความเคารพ ต่อจากนั้นจึงจับถ้วยกาลิกซ์ กล่าวเบา
 ๆ ว่า “ขอพระโลหิตของพระคริสตเจ้า คุ้มครองและนำข้าพเจ้าไปสู่
ชีวิตนิรันดร” แล้วจึงรับพระโลหิตด้วยความเคารพ

159. ขณะที่พระสงฆ์รับศีล ให้เริ่มขับร้อง “เพลงรับศีล” (ดู ข้อ
86)

160. ต่อจากนั้น พระสงฆ์หยิบจานรองศีลหรือผอบศีลเดินไปหา

¹ ในประเทศไทยให้ “โค้งคำนับ” แทนการย่อเข่า

สัตบุรุษซึ่งเดินเป็นขบวนเข้ามารับศีล

**ไม่อนุญาตให้สัตบุรุษหยิบแผ่นศีลเสกหรือถ้อยกาลิกย์
ขึ้นมารับด้วยตนเอง หรือยิ่งกว่านั้น ไม่อนุญาตให้ส่งต่อให้แก่กัน
ด้วย** สัตบุรุษจะรับศีลโดยคุกเข่าหรือยืนตามที่สภาพระสังฆราช
กำหนดไว้ ถ้าจะยืนก็แนะนำให้มิช้องกำหนดการแสดงความเคารพ
อย่างเหมาะสมก่อนจะรับศีลด้วย

161. ถ้ามีการรับศีลมหาสนิทในรูปปรากฏของแผ่นปังเท่านั้น
พระสงฆ์ชูแผ่นศีลขึ้นเล็กน้อยให้ผู้รับแต่ละคนมอง กล่าวว่่า “*พระ
กายพระ คริสตเจ้า*” ผู้รับศีลตอบว่า “*อาแมน*” และรับศีลด้วยปาก
หรือด้วยมือตามต้องการ ถ้ามีอนุญาตให้รับด้วยมือได้ เมื่อรับแผ่น
ศีลมาแล้ว ผู้รับศีลต้องรับและกลืนแผ่นศีลทั้งหมด

ถ้ามีการรับศีลในรูปปรากฏของแผ่นปังและเหล้า ให้ปฏิบัติ
ตามพิธีที่จะกล่าวถึงต่อไป (ดู ข้อ 284-287)

162. พระสงฆ์อื่นซึ่งอยู่ที่นั่นอาจช่วยแจกศีลได้ ถ้าไม่มีพระสงฆ์
อยู่ที่นั่นและมีผู้รับศีลจำนวนมาก พระสงฆ์อาจขอความช่วยเหลือ
จากผู้ช่วยพิเศษ ได้แก่ ผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้งหรือแม้แต่
สัตบุรุษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการนี้ ในกรณีจำเป็น พระสงฆ์
อาจมอบหน้าที่นี้แก่สัตบุรุษที่เหมาะสมเป็นกรณีไปได้

ผู้ช่วยพิธีเหล่านี้ ต้องไม่เข้าไปที่พระแท่นบูชาก่อนที่พระสงฆ์
จะรับศีลเสร็จ เขาต้องรับภาชนะใส่แผ่นศีลที่จะต้องนำไปแจกแก่

ลัตบุรุษจากมือของพระสงฆ์เสมอ

163. เมื่อแจกศีลเสร็จแล้ว พระสงฆ์ต้องดื่มพระโลหิตทั้งหมดที่ยังเหลือในถ้วยกาลีภที่พระแทนบุชาทันที ส่วนแผ่นศีลเสกแล้วที่ยังเหลือ พระสงฆ์อาจรับที่พระแทนหรือนำไปเก็บไว้ในที่สำหรับเก็บรักษาศีล มหาสนิท (ตู้ศีล)

พระสงฆ์กลับมาที่พระแทนบุชา เก็บเศษศีลมหาสนิท (ถ้ามี) แล้วยืนที่ข้างพระแทนหรือที่โต๊ะ ทำความสะอาดจานรองศีล หรือผอบศีล ให้เศษศีลตกในถ้วยกาลีภและชำระถ้วยกาลีภ กล่าวเบา ๆ ว่า “ขอให้สิ่งที่ข้าพเจ้าทั้งหลายรับด้วยปาก....” แล้วจึงใช้ผ้าเช็ดถ้วยกาลีภเช็ดให้แห้ง ผู้ช่วยพิธีกรรมจะนำภาชนะที่ชำระแล้วจากพระแทนบุชาไปไว้ที่โต๊ะ นอกจากนี้ยังอนุญาตให้วางภาชนะที่จะต้องชำระไว้บนผ้ารองศีลบนพระแทนบุชาหรือที่โต๊ะโดยคลุมผ้าไว้ โดยเฉพาะถ้ามีภาชนะต้องชำระหลายชิ้นแล้วจึงชำระภาชนะเหล่านี้ทันทีหลังจบมิสซาและ ลัตบุรุษกลับไปแล้ว

164. ต่อจากนั้น พระสงฆ์อาจกลับไปยังที่นั่ง มีเวลาเงียบ “ศักดิ์สิทธิ์” ลักครุ่นหนึ่ง หรืออาจขับร้องเพลงสดุดีหรือบทเพลงศักดิ์สิทธิ์อื่นก็ได้ (ดู ข้อ 88)

165. แล้วพระสงฆ์ยืนที่พระแทนบุชา หรือตรงที่นั่ง หันมาทางลัตบุรุษ พนมมือกล่าวว่า “ให้เราภาวนา” แล้วจึงสวดบทภาวนาหลังรับศีล หลัง “ให้เราภาวนา” ก่อนจะสวดบทหลังรับศีล อาจจะเงียบ

สักครู่หนึ่งได้ ถ้ายังไม่ได้เจียบแล้วทันทีหลังการรับศีลมหาสนิท เพื่อ
พระสงฆ์สวดจบ สัตบุรุษตอบว่า “อาแมน”

พิธีปิด

166. เมื่อสวดบทภาวนาหลังรับศีลจบแล้ว พระสงฆ์อาจประกาศ
สั้นๆ เพื่อแจ้งข่าวสารให้สัตบุรุษรู้ได้ ถ้ามีความจำเป็น

167. ต่อจากนั้นพระสงฆ์พายมือทักทายสัตบุรุษ กล่าวว่า “พระ
เจ้าสถิตกับท่าน” สัตบุรุษกล่าวตอบว่า “และสถิตกับท่านด้วย” แล้ว
พระสงฆ์จึงพนมมือ วางมือซ้ายทันทีที่หน้าอก ยกมือขวาขึ้นอวยพร
สัตบุรุษ กล่าวว่า “ขอพระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ” แล้วทำ
เครื่องหมายกางเขนเหนือสัตบุรุษ กล่าวต่อไปว่า “พระบิดา และ
พระบุตร และพระจิต ประทานพระพรแก่ท่านทั้งหลายเทอญ” ทุก
คนตอบรับว่า “อาแมน”

บางวันและบางโอกาส ตามกฎพิธีอาจมีสูตรอวยพรอย่าง
สง่า (*Oratio super populum*) ก่อนสูตรอวยพรปกตินี้ได้

พระสังฆราชอวยพรสัตบุรุษโดยใช้สูตรตามความเหมาะสม
ทำเครื่องหมายกางเขนสามครั้งเหนือ สัตบุรุษ

168. เมื่อพระสงฆ์อวยพรสัตบุรุษแล้ว พนมมือกล่าวต่อไปว่า
“พิธีบูชาขอบพระคุณจบแล้ว....” สัตบุรุษทุกคนตอบว่า
“ขอขอบพระคุณพระเจ้า”

169. พระสงฆ์แสดงความเคารพพระแท่นบูชาโดยจูบหรือกราบ

แล้วจึงโค้งคำนับอย่างลึกพร้อมกับผู้ช่วยที่เป็นพระวาทสกลับออกมา
พร้อมกัน

170. ถ้ามีพิธีกรรมอะไรต่อจากมิสซา ก็ให้ละเว้นพิธีปิด ได้แก่การ
ทักทาย การอวยพร และการส่งประชากร กลับไป

ข) มิสซาที่มีสังฆานุกรช่วย

171. สังฆานุกรที่จะช่วยในพิธีบูชาขอบพระคุณ ต้องสวมอาภรณ์
ศักดิ์สิทธิ์ มีหน้าที่ต่อไปนี้

ก) ช่วยพระสงฆ์และเดินข้างพระสงฆ์

ข) รับใช้พระสงฆ์ที่พระแท่นบูชาเกี่ยวกับถ้วยกาลิกซ์และ
หนังสือ

ค) ประกาศพระวรสาร และเทศน์ ถ้าพระสงฆ์ผู้ถวายบูชา
มอบหน้าที่นี้ให้ทำ (ดู ข้อ 66)

ง) ประกาศเตือนสัตบุรุษให้ทำกิจการร่วมกัน อ่านเจตนาใน
บทภาวนาของมวลชน

จ) ช่วยพระสงฆ์ผู้ถวายบูชาในการแจกศีลมหาสนิท ทำ
ความสะอาด และจัดภาชนะศักดิ์สิทธิ์

ฉ) ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยพิธีกรรมอื่น ๆ ตามความจำเป็น
ถ้าไม่มีผู้ช่วยพิธีกรรมเหล่านี้อยู่ที่นั่น

พิธีเริ่ม

172. สังฆานุกรถือหนังสือพระวรสารชูขึ้นเล็กน้อย เดินนำหน้าพระสงฆ์มายังพระแท่นบูชา มิฉะนั้นก็เดินข้างพระสงฆ์

173. เมื่อมาถึงพระแท่นบูชาแล้ว ถ้าสังฆานุกรถือหนังสือพระวรสารเข้ามาไม่ต้องคำนับพระแท่น เข้ามาที่พระแท่นวางหนังสือพระวรสารบนพระแท่น แล้วจึงแสดงคารวะต่อพระแท่นโดยจูบหรือกราบพร้อมกับพระสงฆ์

ถ้าไม่ถือหนังสือพระวรสารเข้ามา ก็โค้งคำนับอย่างลึกคารวะพระแท่นพร้อมกับพระสงฆ์ แล้วจึงจูบหรือกราบพระแท่น

ถ้าใช้กำยาน สังฆานุกรคอยช่วยเหลือพระสงฆ์ในการใส่กำยาน และการถวายกำยานแก่ไม้กางเขนและพระแท่น

174. เมื่อถวายกำยานพระแท่นแล้ว ไปยังที่นั่งพร้อมกับพระสงฆ์ และคอยช่วยเหลือพระสงฆ์อยู่ข้าง ๆ ตามความจำเป็น

ภาควจนพิธีกรรม

175. ขณะที่ขับร้อง “อัลเลลูยา” หรือบทเพลงอื่น ถ้าใช้กำยาน สังฆานุกรคอยช่วยเหลือพระสงฆ์ใส่กำยานในหม้อไฟ แล้วจึงโค้งคำนับอย่างลึกต่อหน้าพระสงฆ์ กล่าวขอพรเบา ๆ ว่า “ขอคุณพ่อช่วยพรข้าพเจ้า” พระสงฆ์จะอวยพรว่า “ขอให้พระเจ้า....” สังฆานุกรทำเครื่องหมายกางเขนกับตน และตอบว่า “อาแมน” แล้วจึงไป

เอาหนังสือพระวรสารซึ่งควรจะวางไว้แล้วบนพระแท่น คำนำพระแท่นแล้วถือหนังสือชูขึ้นเล็กน้อยเดินไปที่บรรณฐาน ผู้ถือกำยานถือหม้อไฟมีควันกำยานเดินนำหน้าพร้อมกับผู้ช่วยพิธีถือเทียน เมื่อมาที่บรรณฐานแล้ว สังฆานุกรทักทายสัตบุรุษ พนมมือกล่าวว่า “พระเจ้าเสด็จกับท่าน” เมื่อกล่าวว่า “บทอ่านจากพระวรสาร...” ใช้นิ้วหัวแม่มือทำเครื่องหมายกางเขนที่หนังสือ ที่หน้าผาก ที่ปาก และหน้าอก ถวายกำยานให้หนังสือแล้วอ่านพระวรสาร เมื่ออ่านจบแล้ว กล่าวเสียงดังว่า “นี่คือพระวาจาของพระเจ้า” ทุกคนตอบว่า “ขอพระคริสตเจ้าทรงพระเจริญเทอญ” แล้วจึงจูบหนังสือแสดงความเคารพ กล่าวเบา ๆ ว่า “ขอพระวรสารที่อ่านแล้ว...” และกลับไปหาพระสงฆ์

เมื่อสังฆานุกรรับใช้พระสังฆราช เขาจะนำหนังสือไปให้พระสังฆราชจูบ หรือสังฆานุกรจูบเอง พร้อมกับกล่าวเบา ๆ ว่า “ขอพระวรสารที่อ่านแล้ว...” ในพิธีกรรมอย่างสง่าพระสังฆราชอาจใช้หนังสือพระวรสารอวยพรสัตบุรุษได้ด้วยตามความเหมาะสม

แล้วสังฆานุกรนำหนังสือพระวรสารไปวางไว้ที่โต๊ะหรือที่อื่นที่เหมาะสม

176. ถ้าไม่มีผู้อ่านพระคัมภีร์คนอื่นที่เหมาะสม ก็ให้สังฆานุกรอ่านบทอ่านอื่น ๆ ด้วย

177. ในบทภาวนาของมวลชน เมื่อพระสงฆ์กล่าวนำแล้ว สังฆานุกร

กรเป็นผู้อ่านเจตนาในการภาวนาตามธรรมเนียมจากบรรณฐาน

ภาคบูชาขอพระคุณ

178. เมื่อจบบทภาวนาของมวลชนแล้ว พระสงฆ์ยังคงอยู่ที่ที่นั่งสังฆานุกรจัดเตรียมพระแท่นบูชาโดยมีผู้ช่วยพิธีกรรมคอยช่วยเหลือสังฆานุกรมีหน้าที่ดูแลภาชนะศักดิ์สิทธิ์ และยังคงคอยช่วยเหลือพระสงฆ์รับของถวายจากสัตบุรุษ ส่งจานรองศีลพร้อมกับแผ่นปังให้พระสงฆ์ เทเหล้าองุ่นและน้ำเล็กน้อยใส่ถ้วยกาลิกซ์ กล่าวเบา ๆ ว่า “ดื่มน้ำและเหล้าองุ่น...” แล้วส่งถ้วยกาลิกซ์ให้พระสงฆ์ การเตรียมถ้วยกาลิกซ์เช่นนี้อาจทำได้ถ้าใช้กำยาน สังฆานุกรคอยช่วยพระสงฆ์เมื่อถวายกำยานแก่เครื่องบูชา แก่ไม้กางเขนและพระแท่น หลังจากนั้นสังฆานุกรหรือผู้ช่วยพิธีกรรมถวายกำยานแก่พระสงฆ์ และแก่สัตบุรุษ

179. ระหว่างบทภาวนาขอพระคุณ สังฆานุกรยืนอยู่ใกล้พระสงฆ์ เยื้องไปทางด้านหลังเล็กน้อย และคอยช่วยพระสงฆ์เกี่ยวกับถ้วย กาลิกซ์และหนังสือมิสซาเมื่อจำเป็น

สังฆานุกรคุกเข่าตั้งแต่เมื่อพระสงฆ์เริ่มสวดบท *Epiclesis* (ปรกมือเหนือเครื่องบูชาเชิญพระจิตเจ้าก่อนเสกศีล) จนกระทั่งพระสงฆ์ชูถ้วยกาลิกซ์ให้สัตบุรุษนมัสการแล้ว ถ้ามีสังฆานุกรหลายคน คนหนึ่งอาจใส่กำยานในหม้อไฟ และถวายกำยานแก่แผ่นศีล และถ้วยกาลิกซ์เมื่อพระสงฆ์ยกศีล

180. ขณะที่สวดบทขอพระเกียรติตอนปลายบทภาวนา
ขอพระคุณ สังฆานุกรยื่นข้างพระสงฆ์ยกถ้วยกัลปพฤกษ์ขึ้น ขณะที่
พระสงฆ์ชุกรองศีลกับแผ่นปัง จนกระทั่งสัตบุรุษตอบ “อาแมน”
เสร็จ

181. เมื่อพระสงฆ์สวดภาวนาขอสันติภาพเสร็จและกล่าว “ขอให้
สันติสุขของพระคริสต์เจ้าสถิตกับท่านทั้งหลายเสมอ” และสัตบุรุษ
ตอบ “และสถิตกับท่านด้วย” แล้วสังฆานุกรพนมมือ กล่าวเชิญ
สัตบุรุษให้มอบสันติแก่กันว่า “ให้เราอบสันติสุข...” สังฆานุกรรับ
สันติจากพระสงฆ์แล้วมอบแก่ผู้ช่วยพิธีคนอื่นที่อยู่ใกล้ ๆ

182. เมื่อพระสงฆ์รับศีลมหาสนิทแล้ว สังฆานุกรรับศีลมหาสนิท
ได้รูปปรากฏทั้งสองแล้ว จึงช่วยพระสงฆ์แจกศีลมหาสนิทแก่
สัตบุรุษ ถ้าสัตบุรุษจะรับศีลได้รูปปรากฏทั้งสอง สังฆานุกรเป็นผู้ถือ
ถ้วยกัลปพฤกษ์ส่งให้ผู้รับ เมื่อแจกศีลเสร็จแล้ว สังฆานุกรจะรับพระ
โลหิตที่ยังเหลือทั้งหมดด้วยความเคารพที่พระแท่นทันที และให้
สังฆานุกรและพระสงฆ์คนอื่นช่วยรับด้วย ถ้าจำเป็น

183. เมื่อแจกศีลเสร็จแล้ว สังฆานุกรกลับมาที่พระแท่นพร้อมกับ
พระสงฆ์ เก็บเศษศีลถ้ามี แล้วนำถ้วยกัลปพฤกษ์และภาชนะศักดิ์สิทธิ์
อื่น ๆ ไปวางไว้ที่โต๊ะและทำความสะอาดภาชนะเหล่านี้ที่นั่นและจัด
ให้เรียบร้อยตาม ธรรมเนียม ขณะที่พระสงฆ์กลับไปยังที่นั่ง ยัง
อนุญาตให้วางภาชนะศักดิ์สิทธิ์ที่จะต้องทำความสะอาดไว้ที่โต๊ะบน
ผ้ารองศีล มีผ้าคลุมไว้ก่อน และมาทำความสะอาดทันทีหลังมิสซา

เมื่อส่งสัตบุรุษกลับไปแล้วได้ด้วย

พิธีปิด

184. เมื่อพระสงฆ์สวดบทภาวนาหลังรับศีลเสร็จแล้ว สังฆานุกรอาจประกาศสั้น ๆ ถ้ามีเรื่องต้องประกาศ เว้นแต่ว่าพระสงฆ์ต้องการประกาศเอง

185. ถ้าใช้สูตรอวยพรอย่างสง่า (หรือ “*Oratio Super Populum*”) สังฆานุกรเป็นผู้กล่าว “โปรดกัมศิระชะลง” เมื่อพระสงฆ์อวยพรสัตบุรุษแล้ว สังฆานุกรส่งสัตบุรุษกลับไปโดยพนมมือ กล่าวว่า “พิธีบูชาขอบพระคุณจบแล้ว...”

186. แล้วสังฆานุกรจูบ (หรือกราบ) พระแท่นแสดงความเคารพโค้งคำนับอย่างลึกแล้วจึงเดินกลับไปเหมือนกับเมื่อเดินขบวนเข้ามา

ค) หน้าที่ของผู้ช่วยพิธีกรรม (*Acolythus*)

187. หน้าที่ของผู้ช่วยพิธีกรรมมีหลายอย่างซึ่งอาจต้องทำพร้อม ๆ กันก็ได้ จึงควรแจกจ่ายให้แก่ผู้ช่วยพิธีกรรมหลาย ๆ คนทำตามความเหมาะสม ถ้ามีผู้ช่วยพิธีกรรมเพียงคนเดียวเท่านั้น เขาจะปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญกว่าและแจกจ่ายหน้าที่อื่นให้ผู้ช่วยคนอื่นทำ

พิธีเริ่ม

188. เมื่อเดินขบวนมายังพระแท่นบูชา ผู้ช่วยพิธีกรรมถือไม้

กางเขนอยู่กลางระหว่างผู้ช่วยสองคนถือเทียนจุดไฟ เมื่อมาถึงพระ
แท่นแล้ว นำไม้กางเขนไปวางไว้ใกล้พระแท่น เป็นไม้กางเขนสำหรับ
พระแท่น มิฉะนั้น เขาจะนำไม้กางเขนไปวางไว้ในที่สมควร แล้วไป
ยังที่ของตนในสถานประกอบพิธี (Presbyterium)

189. ตลอดพิธีถวายบูชา ผู้ช่วยพิธีกรรมมีหน้าที่เข้าไปหาพระสงฆ์
หรือสังฆานุกรทุกครั้งที่เป็น เพื่อถือหนังสือให้และช่วยเหลือใน
เรื่องอื่น ๆ ตามความจำเป็น จึงควรให้ผู้ช่วยพิธีกรรมอยู่ในที่ที่เขาจะ
ปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสะดวก ทั้งใกล้ ๆ ที่นั่งของพระสงฆ์และใกล้พระ
แท่น

ภาคบูชาขอบพระคุณ

190. ถ้าไม่มีสังฆานุกรช่วย เมื่อจบบทภาวนาของมวลชนแล้ว
พระสงฆ์ยังคงอยู่ตรงที่นั่ง ผู้ช่วยพิธีกรรมนำผ้ารองศีล ผ้าเช็ด
กาลีภย์ ถ้วยกาลีภย์ และหนังสือมิสซาไปวางบนพระแท่น
ต่อจากนั้นถ้าจำเป็น เขาจะคอยช่วยเหลือพระสงฆ์รับของถวายจาก
สัตบุรุษ นำแผ่นปังและเหล้าองุ่นมายังพระแท่นและส่งให้พระสงฆ์
ถ้าใช้กำยาน ผู้ช่วยพิธีกรรมจะนำหม้อไฟมาให้พระสงฆ์ใส่กำยาน
และช่วยพระสงฆ์ในการถวายกำยานแก่ของถวาย แก่ไม้กางเขน
และพระแท่น แล้วจึงถวายกำยานแก่พระสงฆ์และแก่สัตบุรุษ

191. ผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้งอาจช่วยพระสงฆ์ ในการแจก
ศีลมหาสนิทแก่สัตบุรุษได้ถ้าจำเป็น ถ้ามีการรับศีลได้รูปปรากฏทั้ง

สองและไม่มีสังฆานุกร ผู้ช่วยพิธีกรรมในฐานะศาสนบริกรพิเศษจะเป็นผู้ส่งถ้วยกาลิกซ์ให้ผู้รับศีล หรือเป็นผู้ถือถ้วยกาลิกซ์ ถ้าเป็นการรับศีลโดยใช้จุ่ม

192. ในทำนองเดียวกัน ผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้งจะช่วยพระสงฆ์หรือสังฆานุกรในการทำความสะดวกและจัดภาชนะศักดิ์สิทธิ์เมื่อแจกศีลมหาสนิทเสร็จแล้ว ถ้าไม่มีสังฆานุกร ผู้ช่วยพิธีกรรมจะนำภาชนะศักดิ์สิทธิ์ไปวางที่โต๊ะ ทำความสะดวกและจัดภาชนะศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมเนียม

193. เมื่อจบมิสซาแล้ว ผู้ช่วยพิธีกรรมกลับมายังห้องเก็บอาหารศักดิ์สิทธิ์พร้อมกับสังฆานุกรและพระสงฆ์ เดินเป็นขบวนตามลำดับเช่นเดียวกับเมื่อเข้ามาตอนเริ่มพิธี

ง) หน้าทีของผู้อ่านพระคัมภีร์

พิธีเริ่ม

194. เมื่อเดินเข้ามาที่พระแท่นบูชา ถ้าไม่มีสังฆานุกร ผู้อ่านพระคัมภีร์สวมอาภรณ์ที่ได้รับการรับรองแล้ว อาจถือหนังสือพระวรสารโดยชูขึ้นเล็กน้อย เดินนำหน้าพระสงฆ์เข้ามา หรือมีฉะนั้น เดินเข้ามาพร้อมกับผู้ช่วยคนอื่น

195. เมื่อมาถึงพระแท่น ผู้อ่านพระคัมภีร์โค้งคำนับอย่างลึกพร้อมกับคนอื่น ถ้าเขาถือหนังสือพระวรสาร ก็เข้าไปวางหนังสือพระวร

สารบนพระแท่น แล้วจึงไปยังที่นั่งของตนกับผู้ช่วยพิธีคนอื่นภายในบริเวณสถานประกอบพิธี

ภาควจนพิธีกรรม

196. ผู้อ่านพระคัมภีร์อ่านบทอ่านต่าง ๆ ก่อนพระวรสารจากบรรณฐาน ถ้าไม่มีผู้ขับร้องเพลงสดุดี ผู้อ่านพระคัมภีร์อาจอ่านหรือขับร้องเพลงสดุดี ตอบรับกับสัตบุรุษหลังบทอ่านบทแรกก็ได้

197. ถ้าไม่มีสังฆานุกร ผู้อ่านพระคัมภีร์อาจอ่านเจตนาในบทภาวนาของมวลชนจากบรรณฐาน หลังจากทีพระสงฆ์กล่าวนำแล้วก็ได้

198. ถ้าไม่มีการร้องเพลงเริ่มพิธีหรือเพลงรับศีล และสัตบุรุษไม่อ่านบทสวดที่กำหนดไว้ในหนังสือมิสซา ผู้อ่านพระคัมภีร์อาจอ่านบทเหล่านี้ตามเวลาที่ควรได้ (ดู ข้อ 48 และ 87)

II. พิธีสหุขามิสซา

199. สหุขามิสซาเป็นกิจกรรมที่แสดงเอกภาพของสมณภาพและการถวายบูชา และยังแสดงเอกภาพของประชากรของพระเจ้าให้ปรากฏอย่างชัดเจน พิธีกรรมจึงกำหนดให้มีพิธีสหุขามิสซาในโอกาสบวชพระสังฆราชและบวชพระสงฆ์ ในการอวยพรแต่งตั้งเจ้าอธิการ อารามนักรบและในมิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์

นอกจากนั้น ยังเสนอแนะให้มีสหุขามิสซาในโอกาสต่าง ๆ นอกจากนี้ว่าผลประโยชน์ฝ่ายจิตของ สัตบุรุษจะเรียกร้องให้ทำอย่าง

อื่น โอกาสเหล่านี้ ได้แก่

ก) มิสซาตอนเย็นของวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ ระลึกถึงการเลี้ยงอาหารค่ำมื้อสุดท้ายขององค์พระผู้เป็นเจ้า

ข) มิสซาขณะที่มีการประชุมสภาสังคายนา ประชุมสมัชชาของพระสังฆราช และประชุมสมัชชาอื่น ๆ

ค) มิสซาประจำวันของอารามนักพรต (*Missa conventualis*) และมิสซาสำคัญของวัดแต่ละแห่ง

ง) มิสซาในการชุมนุมทุกชนิดของพระสงฆ์ ทั้งพระสงฆ์ประจำสังฆมณฑลและพระสงฆ์นักพรต

อนุญาตให้พระสงฆ์แต่ละองค์ถวายบูชามิสซาส่วนตัวได้ แต่ไม่ใช่เวลาเดียวกับที่มีสหบูชามิสซาในวัดแห่งนั้น กระนั้นก็ดี ในวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์และในวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์ไม่มีอนุญาตให้ถวายบูชามิสซาเป็นการส่วนตัวต่างหาก

200. พระสงฆ์จรรยาจากต่างถิ่นควรได้รับเชิญให้ร่วมถวายสหบูชามิสซาด้วย เพียงแต่ต้องรู้ให้แน่นอนว่าเป็นพระสงฆ์จริง ๆ

201. ถ้ามีพระสงฆ์จำนวนมาก อาจมีการถวายสหบูชามิสซาหลายครั้งในวันเดียวกันได้ ถ้ามีความจำเป็นหรือมีประโยชน์ในด้านงานอภิบาล แต่ต้องทำในเวลาต่างกันหรือในสถานที่ต่างกัน

202. พระสังฆราชมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะกำหนดระเบียบการ ถวายสหบูชามิสซาในทุกวัดในสังฆมณฑลของตน และต้องดูแลให้ ปฏิบัติตามระเบียบนั้น

203. ต้องถือว่าสหบูชามิสซาต่อไปนี้เป็นสหบูชาที่มีเกียรติพิเศษ คือมิสซาที่คณะสงฆ์ของสังฆมณฑลหนึ่งถวายร่วมกับพระสังฆราช ของตน มิสซา “*Stationalis*” โดยเฉพาะในโอกาสพิเศษในปีพิธีกรรม มิสซาบวชพระสังฆราชของสังฆมณฑล พิธีบวชพระสังฆราชทายาท หรือพระสังฆราชผู้ช่วย มิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ มิสซาเย็นของวัน พุทธัสบตีศักดิ์สิทธิ์ ในวันฉลองนักบุญผู้สถาปนาพระศาสนจักร ท้องถิ่น หรือองค์อุปถัมภ์ของ สังฆมณฑล ในวันครบรอบปีของ พระสังฆราชและในโอกาสประชุมสมัชชา หรือเมื่อพระสังฆราชมา เยี่ยมวัดตามหน้าที่ (*Pastoral Visit*)

ด้วยเหตุผลเดียวกันยังส่งเสริมให้มีการถวายสหบูชามิสซา ทุกครั้งที่พระสงฆ์มาร่วมประชุมกับพระสังฆราชของตนในโอกาส เข้าเยี่ยมหรือการประชุมอื่น ๆ เอกภาพของสมณภาพและของ พระศาสนจักร ซึ่งแสดงให้เห็นปรากฏอยู่แล้วในการถวายสหบูชาทุก ครั้งย่อมปรากฏชัดเจนเป็นพิเศษในกรณีเช่นนี้

204. เนื่องจากเหตุผลพิเศษเกี่ยวกับความหมายของพิธีหรือวัน ฉลอง มีอนุญาตให้ถวายบูชาหรือร่วมถวาย สหบูชาได้หลายครั้งใน วันเดียวกัน ในกรณีต่อไปนี้

ก) ในวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ ผู้ที่ถวายหรือร่วมถวายบูชา
มิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์แล้ว ยังอาจถวายหรือร่วมถวายบูชาตอน
เย็นระลึกถึงการเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้ายขององค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าได้
อีก

ข) ผู้ที่ถวายหรือร่วมถวายมิสซาคืนสมโภชปัสกาแล้ว ยัง
อาจถวายหรือร่วมถวายมิสซาในวันปัสกาได้อีก

ค) ในวันพระคริสตสมภพ พระสงฆ์ทุกองค์ถวายหรือร่วม
ถวายมิสซาได้ 3 มิสซา ขอเพียงแต่ให้ตรงกับเวลาที่กำหนดของแต่ละ
มิสซาเท่านั้น

ง) ในวันระลึกถึงผู้ล่วงลับ พระสงฆ์อาจถวายบูชามิสซาได้
3 มิสซา ขอเพียงแต่ให้ต่างเวลากันและให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่อง
การอุทิศมิสซาที่ 2 และ 3 เท่านั้น

จ) พระสงฆ์ที่ร่วมถวายสหบูชากับพระสังฆราชหรือผู้แทน
ในโอกาสสมัชชา และเมื่อพระสังฆราชมาเยี่ยมวัดในสังฆมณฑลเป็น
ทางการ (*pastoral visit*) หรือร่วมถวายสหบูชาในโอกาสชุมนุม
พระสงฆ์แล้ว ยังอาจถวายบูชาเพื่อประโยชน์ของสัตบุรุษได้อีกครั้ง
หนึ่ง กฎนี้ยังใช้ได้กับพระสงฆ์ในคณะนักพรตที่มาชุมนุมกันด้วย

205. สหบูชามิสซาในรูปแบบใดไม่ว่า มีระเบียบปฏิบัติตาม
ข้อกำหนดทั่วไป (ดู ข้อ 112-198) โดยมีหลักต้องปฏิบัติหรือมีการ
เปลี่ยนแปลงตามความจำเป็นได้ตามที่จะกล่าวต่อไปนี้

206. เมื่อมิสซาเริ่มต้นแล้ว จะให้ผู้ใดเข้ามาร่วมสหบูชาเพิ่มอีกไม่ได้เลย

207. ในสถานประกอบพิธี (Presbyterium) ให้เตรียมสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

ก) ที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ที่ร่วมถวายสหบูชา

ข) ที่โต๊ะ ให้เตรียมถ้วยกาลีขขนาดใหญ่เพียงพอหรือหลายใบ

208. ถ้าไม่มีสังฆานุกรช่วยในสหบูชา ก็ให้แจกจ่ายหน้าที่ของสังฆา- นุกร แก่พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบางองค์กระทำแทน

ถ้าไม่มีศาสนบริกรอื่น ๆ อีกด้วย ก็อาจมอบบทบาทเฉพาะของศาสนบริกรเหล่านี้แก่ฆราวาสได้ มิฉะนั้นก็ให้พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายกระทำแทน

209. พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสหบูชา สวมอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ในห้องเก็บอาภรณ์ หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสม เช่นเดียวกับที่พระสงฆ์แต่ละองค์ย่อมนวมเมื่อถวายบูชา แต่ถ้ามีเหตุผลสมควร เช่น ผู้ร่วมถวายมีจำนวนมาก มีอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ไม่เพียงพอพระสงฆ์ผู้ร่วมถวาย ยกเว้นประธานเสมอ อาจไม่ต้องสวมกาสุลา สวมเพียงแต่สโตลา กับเสื้ออัลบาเท่านั้นก็ได้

พิธีเริ่ม

210. เมื่อทุกคนพร้อมแล้ว พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสหบูชาเดินขบวน
อย่างที่เคยผ่านกลางโบสถ์เข้ามายังพระแท่นบูชา นำหน้าประธาน

211. เมื่อมาถึงพระแท่น ทั้งพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายและประธานโค้ง
คำนับอย่างลึก เคารพพระแท่นโดยจับหรือกราบ แล้วไปยังที่นั่งของ
ตน ประธานอาจถวายกำยานแก้ม้ากวางเขนและพระแท่นบูชาถ้า
ต้องการ แล้วจึงไปยังที่นั่ง

ภาควจนพิธีกรรม

212. ขณะที่ภาควจนพิธีกรรมกำลังดำเนินอยู่ พระสงฆ์ผู้ร่วม
ถวายสahanุชานั่งหรือยืนอยู่ตรงที่นั่งของตนพร้อมกับประธาน

ถ้าพระสังฆราชเป็นประธานในมิสซา พระสงฆ์ซึ่งทำหน้าที่
ประกาศพระวรสารแทนสังฆานุกรจะมาขอและรับพรจาก
พระสังฆราช แต่ถ้าพระสงฆ์เป็นประธานก็ไม่ต้องขอพร

213. ประธานหรือพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสahanุชาคคนหนึ่งเป็นผู้เทศน์

ภาคบูชาขอบพระคุณ

214. ประธานเป็นผู้เตรียมเครื่องบูชา (ดู ข้อ 139-145) ผู้ร่วม
ถวายคนอื่นอยู่ที่ที่ของตน

215. เมื่อประธานสวด “บทภาวนาเตรียมเครื่องบูชา” เสร็จแล้ว ผู้
ร่วมถวายเข้ามาใกล้และยื่นล้อมพระแท่นบูชา แต่ต้องไม่เป็น
อุปสรรคมิให้ทำพิธีได้โดยสะดวก และไม่บัง เพื่อให้สัตบุรุษแลเห็น

พิธีได้ และต้องไม่ขัดขวางเมื่อสังฆานุกรต้องเข้าไปทำหน้าที่ที่พระ
แท่นด้วย

เมื่อมีพระสงฆ์ร่วมถวายสหบูชา **สังฆานุกรยังควรต้อง
ปฏิบัติหน้าที่ของตนใกล้พระแท่น** เมื่อจำเป็นต้องรับใช้เรื่องถ้วย
กาสิกข์และหนังสือมิสซา อย่างไรก็ตามเท่าที่จะทำได้ สังฆานุกรจะ
ยืนเยื้องอยู่หลังพระสงฆ์เล็กน้อย

วิธีสวดบทขอบพระคุณ

216. ประธานคนเดียวสวดหรือขับร้องบทนำขอบพระคุณ
(*Praefatio*) พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายทุกคนขับร้องหรือสวดบท
“*ศักดิ์สิทธิ์*” พร้อมกับสัตบุรุษและคณะนักขับร้อง

217. เมื่อจบบท “*ศักดิ์สิทธิ์*” แล้ว พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสวดบท
ขอบพระคุณ ตามวิธีที่จะกล่าวต่อไป ประธานคนเดียวเท่านั้นทำ
ท่าทางต่าง ๆ เว้นแต่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

218. ข้อความที่ผู้ร่วมถวายทุกคนต้องกล่าวพร้อมกัน โดยเฉพาะ
ถ้อยคำเสกศีลซึ่งทุกคนต้องกล่าวอย่างชัดเจน จะต้องกล่าวออก
เสียงโดยให้**ได้ยินเสียงของประธานดังชัดเจน** ส่วนผู้ร่วมถวาย
กล่าวออกเสียงเพียงเบา ๆ เท่านั้น โดยวิธีนี้สัตบุรุษจะเข้าใจ
ความหมายของข้อความที่กล่าวได้ง่ายขึ้น

จะเป็นการดีมาก ถ้าจะขับร้องข้อความที่พระสงฆ์ผู้ร่วม
ถวายสหบูชาทุกคนต้องกล่าวพร้อมกัน และมีโน้ตทำนองกำกับไว้ใน

บทขอบพระคุณที่ 1 หรือ Canon Romanus

219. ในบทขอบพระคุณที่ 1 หรือ Canon Romanus ประธานคน เดียวพนมมือ กล่าว “ข้าแต่พระบิดาผู้มีพระทัยดีอย่างยิ่ง....”

220. บทระลึกถึงผู้ยังมีชีวิตอยู่ และ “ข้าพเจ้าทั้งหลายพร้อมใจกัน” ควรให้ผู้ร่วมถวายอีกคนหนึ่งหรือสองคนพนมมือกล่าวเสียงดัง ทีละคน ตามความเหมาะสม

221. ประธานแต่ผู้เดียวพนมมือกล่าวบท “ข้าแต่พระเจ้า โปรด กรุณารับเครื่องบูชานี้....”

222. ตั้งแต่บท “โปรดเถิด พระเจ้าข้า โปรดประทานพร....” จนถึง บท “ข้าแต่พระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ ข้าพเจ้าทั้งหลายกราบวอน ขอ....” ประธานทำท่าทาง ผู้ร่วมถวายทุกคนกล่าวถ้อยคำพร้อมกัน ดังนี้

ก) “โปรดเถิด พระเจ้าข้า....” ปกมือเหนือเครื่องบูชา

ข) “วันก่อนจะทรงรับทรมาน....” และ “ในทำนองเดียวกัน” พนมมือ

ค) เมื่อกล่าวถ้อยคำของพระคริสตเจ้า ทุกคนยื่นมือขวา ตามความเหมาะสมไปทางจวนรองศีลและถ้วยกาลิกซ์ เมื่อยกศีล

และถ้อยกาลิกษ์ ให้มองดูแล้วโค้งคำนับอย่างลึก

ง) พนมมือเมื่อกล่าวบท “ข้าแต่พระบิดาเจ้า...” และ “โปรดเมตตาผินพระพักตร์...”

จ) โค้งคำนับและพนมมือเมื่อกล่าว “ข้าแต่พระเจ้าผู้ทรงสรรพานภาพ...” จนถึงคำว่า “รับพระกายและพระโลหิตของพระบุตรจากแท่นบูชาแล้ว” ยืนตัวตรงและทำเครื่องหมายกางเขนที่ตัวเมื่อกล่าวว่า “จะได้รับพระพรและพระหรรษทานอย่างบริบูรณ์” แล้วจึงพนมมือ

223. บทระลึกถึงผู้ล่วงลับ และ “ส่วนข้าพเจ้าคนบาปก็เช่นกัน...” ควรให้ผู้ร่วมถวายคนหนึ่งหรือสองคนกล่าวเสียงดังที่ละคนตามความเหมาะสม

224. เมื่อกล่าวคำ “ส่วนข้าพเจ้าคนบาปก็เช่นกัน...” ผู้ร่วมถวายทุกคน ช้อน-อกของตน

225. ประธานแต่ผู้เดียวกล่าว “ทั้งนี้ ขอพึ่งพระบารมีพระคริสตเจ้า....”

บทขอบพระคุณที่ 2

226. ในบทขอบพระคุณที่ 2 ประธานแต่ผู้เดียวพนมมือกล่าว “ข้าแต่พระบิดาเจ้า...”

227. ตั้งแต่ “โปรดทรงพระกรุณาส่งพระจิตเจ้า....” จนถึง “ข้าพเจ้าทั้งหลายกราบวอนขอ....” ผู้ร่วมถวายทุกคนกล่าวพร้อมกันดังนี้

ก) “โปรดทรงพระกรุณาส่งพระจิตเจ้า....” ทุกคนปกมือเหนือเครื่องบูชา

ข) “ก่อนที่พระคริสตเจ้า....” และ “ในทำนองเดียวกัน....” พนมมือ

ค) เมื่อกล่าวถ้อยคำของพระคริสตเจ้า ทุกคนยื่นมือขวาตามความเหมาะสมไปทางจันรองศีลและถ้วยกาลิกซ์ เมื่อยกศีลและถ้วยกาลิกซ์ ให้มองดูแล้วโค้งคำนับอย่างลึก

ง) “ข้าแต่พระบิดาเจ้า....” และ “ข้าพเจ้าทั้งหลายกราบวอนขอ....” พนมมือ

228. ระลึกถึงผู้มีชีวิต “โปรดระลึกถึงพระศาสนจักร....” และระลึกผู้ล่วงลับ “โปรดทรง (พระกรุณา) ระลึกถึง....” ควรให้ผู้ร่วมถวายอีกคนหนึ่งหรือสองคนพนมมือกล่าวเสียงดังที่ละคนตามความเหมาะสม

บทขอบพระคุณที่ 3

229. ในบทขอบพระคุณที่ 3 ประธานแต่ผู้เดียวกล่าว “ข้าแต่พระบิดาเจ้า....”

230. ตั้งแต่ “เหตุฉะนี้ พระบิดาเจ้าข้า...” จนถึงบท “โปรดทอดพระเนตรสักการบูชาของพระศาสนจักร...” ผู้ร่วมถวายทุกคนกล่าวพร้อมกันดังนี้

ก) “เหตุฉะนี้ พระบิดาเจ้าข้า...” ทุกคนปกมือเหนือเครื่องบูชา

ข) “ในคืนที่ทรงถูกทรยศนั้น...” และ “ในทำนองเดียวกัน...” พนมมือ

ค) เมื่อกล่าวถ้อยคำของพระคริสตเจ้า ทุกคนยื่นมือขวาตามความเหมาะสมไปทางจันรองศีลและถ้วยกาลิกซ์ เมื่อยกศีลและถ้วยกาลิกซ์ ให้มองดูแล้วโค้งคำนับอย่างลึก

ง) “ข้าแต่พระบิดาเจ้า ข้าพเจ้าทั้งหลาย...” และ “โปรดทอดพระเนตร...” พนมมือ

231. บทวอนขอ “โปรดให้พระจิตเจ้า...” และ “โปรดเถิด พระเจ้าข้า...” ควรให้ผู้ร่วมถวายอีกคนหนึ่งหรือสองคนพนมมือกล่าวเสียงดังที่ละคนตามความเหมาะสม

บทขอบพระคุณที่ 4

232. ประธานแต่ผู้เดียวพนมมือกล่าวตั้งแต่ “ข้าแต่พระบิดาเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์...” จนถึง “...ทรงบันดาลให้ข้าพเจ้าทั้งหลายศักดิ์สิทธิ์สมบูรณ์”

233. ตั้งแต่ “ข้าแต่พระบิดาเจ้า...” จนถึง “โปรดทอดพระเนตรมายังเครื่องบูชา...” ผู้ร่วมถวายทุกคนกล่าวพร้อมกันดังนี้

ก) “ข้าแต่พระบิดาเจ้า...” ทุกคนปกมือเหนือเครื่องบูชา

ข) “ครั้นถึงเวลาที่พระคริสตเจ้า...” และ “ในทำนองเดียวกัน...” พนมมือ

ค) เมื่อกล่าวถ้อยคำของพระคริสตเจ้า ทุกคนยื่นมือขวาตามความเหมาะสมไปทางจันรองศีลและถ้วยกาลิกซ์ เมื่อยกศีลและถ้วยกาลิกซ์ ให้มองดูแล้วโค้งคำนับอย่างลึก

ง) “ข้าแต่พระบิดาเจ้า ขณะนี้...” และ “โปรดทอดพระเนตรมายัง...” พนมมือ

234. บทวอนขอ “ข้าแต่พระบิดาเจ้า...” และ “นอกจากนี้...” ควรให้ผู้ร่วมถวายอีกคนหนึ่งหรือสองคน พนมมือกล่าวเสียงดังที่ละคนตามความเหมาะสม

235. สำหรับบทขอพระคุณอื่นที่พระศาสนจักรรับรองแล้ว ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่มีไว้สำหรับแต่ละบท

236. ประธานและพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสหบูชาเท่านั้น เป็นผู้กล่าวบทขอพระเกียรติตอนปลายของบทขอพระคุณ **ไม่ใช่สัตบุรุษ** โดยสัตบุรุษตอบรับ “อาแมน” เท่านั้น

พิธีรับศีลมหาสนิท

237. ต่อจากนั้นประธานพนมมือกล่าวเชิญสัตบุรุษให้สวดบท “ข้าแต่พระบิดา” แล้วจึงสวดต่อไปพร้อมกับผู้ร่วมถวายและสัตบุรุษ

238. ประธานแต่ผู้เดียวพนมมือสวด “โปรดเถิด พระเจ้าข้า...” ผู้ร่วมถวายตอบรับเสียงดังพร้อมกับสัตบุรุษ “เหตุว่าพระอาณาจักร....”

239. สังฆานุกรหรือในกรณีที่ไม่มีสังฆานุกร พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายองค์หนึ่ง กล่าวเชิญสัตบุรุษ “ให้เรามอบสันติสุข...” ทุกคนแสดงเครื่องหมายมอบสันติสุขแก่กัน ผู้ร่วมถวายซึ่งอยู่ใกล้ประธานเข้ารับ “สันติ” ก่อนสังฆานุกร

240. ขณะที่สวดหรือขับร้อง “ลูกแกะพระเจ้า...” สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาบางคนอาจช่วยประธานปีแผ่นปัง ทั้งสำหรับพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายและสำหรับสัตบุรุษ

241. ประธานปีแผ่นปังชิ้นเล็ก ๆ ใส่ลงในถ้วยกาลิกซ์เสร็จแล้วจึงกล่าวเบา ๆ คนเดียวว่า “ข้าแต่พระเยซูคริสตเจ้า บุตรพระเจ้า...” หรือ “ข้าแต่พระเยซูคริสตเจ้า โปรดอย่า...”

242. เมื่อสวดบทก่อนรับศีลมหาสนิทเสร็จแล้ว ประธานย่อเข่า¹ และถอยไปเล็กน้อย พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาเข้ามาที่พระแท่นบูชาที่

¹ ในประเทศไทยให้ “โค้งคำนับ” แทนการย่อเข่า

ละคน ย่อเข้า และหีบพระกายของพระคริสตเจ้าจากพระแท่นด้วยความเคารพถือไว้ในมือขวาโดยมีมือซ้ายรองรับอยู่ กลับไปยังที่ของตน หรือพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาอาจยืนอยู่ในที่ของตน และรับพระกายของพระคริสตเจ้าจากจานรองศีลที่ประธานหรือผู้ร่วมถวายคนหนึ่งหรือหลายคนถือมาอยู่ต่อหน้าหรืออาจส่งจานรองศีลพร้อมกับพระกายของพระคริสตเจ้าต่อ ๆ กันไปก็ได้

243. ต่อจากนั้นประธานหีบแผ่นศีลที่เสกในมิสซานั้น ชูขึ้นเล็กน้อยเหนือจานรองศีลหรือเหนือถ้วยกาลิกซ์ หันหาสัตบุรุษกล่าวว่า “นี่คือลูกแกะพระเจ้า...” พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาและสัตบุรุษสวดพร้อมกันต่อไปว่า “พระเจ้าข้า ข้าพเจ้าไม่สมควร...”

244. แล้วประธานหันมายังพระแท่น กล่าวเบา ๆ ว่า “ขอพระกายพระคริสตเจ้าคุ้มครองและนำข้าพเจ้าไปสู่ชีวิตนิรันดร” แล้วจึงรับพระกายของพระคริสตเจ้าด้วยความเคารพ พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายรับพระกายโดยทำเช่นเดียวกัน สังฆานุกรรับพระกายของพระคริสตเจ้าจากประธานภายหลังพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชา

245. การรับพระโลหิตอาจทำได้โดยดื่มจากถ้วยกาลิกซ์โดยตรงหรือโดยจุ่มแผ่นปัง หรือโดยใช้หลอด หรือใช้ช้อนตัก

246. ถ้ารับพระโลหิตโดยดื่มตรงจากถ้วยกาลิกซ์ อาจทำได้โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ก) ประธานจับถ้วยกาลิกซ์กล่าวเบา ๆ ว่า “ขอพระโลหิต

พระ คริสตเจ้าคัมครอง และนำข้าพเจ้าไปสู่ชีวิตนิรันดร” ต่อมพระ
โลหิตเล็กน้อยแล้วส่งถ้วยกาลิกซ์ให้แก่สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ผู้ร่วม
ถวาย ต่อจากนั้นจึงส่งศีลให้สัตบุรุษ (ดู ข้อ 160-162)

พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาเรียงแถวเข้ามาที่พระแท่น ย่อเข้า¹
และรับพระโลหิต ใช้ผ้าเช็ดปากถ้วยกาลิกซ์ แล้วจึงกลับไปยังที่ของ
ตน

ข) ประธานรับพระโลหิตโดยยืนตรงกลางพระแท่นตามปกติ

ส่วนพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาอาจรับโดยยืนอยู่ที่ที่ของตน
แล้วสังฆานุกรหรือพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชานำถ้วยกาลิกซ์มาส่งให้
ดื่ม หรือโดยส่งถ้วยกาลิกซ์ต่อ ๆ กันไป ผู้ที่ดื่มหรือผู้ที่ส่งถ้วย
กาลิกซ์ให้ดื่มต้องเช็ดปากถ้วยกาลิกซ์เสมอ แต่ละคนที่รับศีลแล้ว
กลับไปยังที่ของตน

247. สังฆานุกรดื่มพระโลหิตที่ยังเหลือทั้งหมดที่พระแท่นด้วย
ความเคารพ ถ้าจำเป็นอาจให้พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาช่วยดื่มด้วยก็
ได้ แล้วจึงนำถ้วยกาลิกซ์ไปไว้ที่โต๊ะ สังฆานุกรเองหรือผู้ช่วย
พิธีกรรมจะทำความสะอาดถ้วยกาลิกซ์ตามธรรมเนียมที่โต๊ะ เช็ด
และจัดแจงให้เรียบร้อย (ดู ข้อ 183)

248. การรับศีลของพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชายังอาจจัดได้อีกวิธี

¹ ในประเทศไทยให้ “โค้งคำนับ” แทนการย่อเข้า

หนึ่ง คือ ให้รับพระกายที่พระแท่นบูชาและรับพระโลหิตทันทีหลัง
จากนั้น

ในกรณีเช่นนี้ ประธานรับพระกายและพระโลหิตตามปกติ
(ดู ข้อ 158) แล้วในแต่ละครั้ง พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายอาจเลือกใช้การ
รับพระโลหิตแบบใดแบบหนึ่งโดยปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกคน

เมื่อประธานรับศีลมหาสนิทเสร็จแล้ว ให้นำถ้วยกาลิกซ์มา
วางบนผ้ารองศีลอีกผืนหนึ่งทางด้านข้างของพระแท่น พระสงฆ์ผู้
ร่วมถวายบูชาเดินเรียงแถวเข้ามาที่กลางพระแท่น ย่อเข้า¹ และรับ
พระกายของพระคริสตเจ้า แล้วจึงเดินไปด้านข้างของพระแท่น รับ
พระโลหิตตามวิธีที่เลือกไว้

สังฆานุกรรับศีลมหาสนิท และทำความสะอาดถ้วยกาลิกซ์
ตามวิธีที่กล่าวไว้แล้วก่อนหน้านี้

249. ถ้าพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชารับศีลมหาสนิทโดยการจุ่ม
ประธานรับพระกายและพระโลหิตตามปกติ โดยระวังให้มีพระโลหิต
เหลือในถ้วยกาลิกซ์เพียงพอสำหรับพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาด้วย
สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาคนหนึ่งจัดวางถ้วยกาลิกซ์
บนผ้ารองศีลตรงกลางพระแท่นบูชา หรือทางด้านข้างของพระแท่น
บนผ้ารองศีลอีกผืนหนึ่งพร้อมกับจานรองศีลและแผ่นศีล

¹ ในประเทศไทยให้ “โค้งคำนับ” แทนการย่อเข้า

พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาเดินเรียงเป็นแถวเข้ามายังพระแท่น
ย่อเข้า¹ หยิบแผ่นศีล จุ่มลงในถ้วยกาลิกซ์ เอาจานรองศีลรองรับได้
คาง รับแผ่นศีลที่จุ่มพระโลหิต แล้วจึงกลับไปยังที่ของตนเหมือนใน
ตอนเริ่มมิสซา

สังฆานุกรรับศีลโดยจุ่มด้วย ตอบรับ “อาแมน” แก่พระสงฆ์
ผู้ร่วมถวายที่กล่าวแก่ตนว่า “พระกายพระคริสตเจ้า” แต่สังฆานุกร
เป็นผู้ดื่มพระโลหิตที่ยังเหลือทั้งหมดที่พระแท่นบูชา และถ้าจำเป็น
โดยที่พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายบูชาช่วยด้วย จึงนำถ้วยกาลิกซ์ไปไว้ที่โต๊ะ
แล้วสังฆานุกร หรือผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้ง จะทำความสะอาด
ถ้วยกาลิกซ์ เช็ดให้แห้ง และจัดให้เรียบร้อย

พิธีปิด

250. ประธานทำกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปเหมือนปกติจนจบมิสซา
(ดู ข้อ 166-169) ผู้ร่วมถวายบูชาคนอื่นอยู่ที่ที่ของตน

251. ทุกคนโค้งคำนับพระแท่นบูชาอย่างลึกก่อนออกไป ประธาน
แสดงคารวะโดยจูบหรือกราบพระแท่นตามปกติ

III. มิสซาที่มีผู้ช่วยเพียงคนเดียว

252. ในมิสซาที่พระสงฆ์องค์เดียวถวายและมีผู้ช่วยและตอบรับ
เพียงคนเดียว ให้ปฏิบัติตามพิธีสำหรับมิสซาที่มีสัตบุรุษร่วมด้วย (ดู
ข้อ 120-169) โดยที่ผู้ช่วยทำหน้าที่แทนสัตบุรุษ

253. ถ้าผู้ช่วยเป็นสังฆานุกร เขาก็ทำหน้าที่เฉพาะของสังฆานุกร (ดู ข้อ 171-186) รวมทั้งรับบทบาทของ สัตบุรุษด้วย

254. อย่าให้มีการถวายบูชามิสซาที่ไม่มีผู้ช่วย หรือไม่มีสัตบุรุษร่วมด้วย อย่างน้อยสักหนึ่งคน นอกจากจะมีเหตุผลสมควร ในกรณีเช่นนี้ก็ให้ละคำทักทาย คำเตือน และการอวยพรตอนปลายมิสซา

255. ก่อนมิสซาให้เตรียมถ้วยกาลิกซ์วางไว้ข้างพระแท่นบูชา หรือทางด้านขวาบนพระแท่นบูชา ส่วนหนังสือมิสซาให้วางไว้ทางด้านซ้ายของพระแท่นตามความเหมาะสม

พิธีเริ่ม

256. พระสงฆ์โค้งคำนับพระแท่นบูชาอย่างลึก ยืนหน้าพระแท่น ทำเครื่องหมายกางเขนที่ตัวกล่าวว่า “*เดชะพระนามพระบิดา...*” หันมาทักทายผู้ช่วยโดยเลือกใช้สูตรใดสูตรหนึ่งที่มีอยู่ แล้วจึงสารภาพความผิด

257. แล้วพระสงฆ์เข้าไปที่พระแท่น แสดงคารวะโดยจูบหรือกราบ หันไปทางหนังสือมิสซาทางด้านซ้ายของพระแท่น อยู่ที่นั่นจนจบบทภาวนาของมวลชน

258. แล้วจึงอ่านบทเพลงเริ่มพิธี สวด “*ข้าแต่พระเจ้า ทรงพระกรุณาเทอญ*” และ “*พระสิริรุ่งโรจน์*” ตามกฎพิธี

259. ต่อจากนั้นพนมมือกล่าวว่า “*ให้เราภาวนา*” และเงียบบัสกัครู

หนึ่ง แล้วจึงอ่านบทภาวนาของประธาน จบแล้วผู้ช่วยตอบ “อา
แมน”

ภาควจนพิธีกรรม

260. ให้อ่านบทอ่านจากบรรณฐานหรือธรรมาสน์ (ถ้าทำได้)

261. เมื่อจบบทภาวนาของประธานแล้ว ผู้ช่วยอ่านบทอ่านแรก
และเพลงสวดดี และถ้ามีบทอ่านที่สองก็อ่านบทอ่านที่สองนี้ด้วย
รวมทั้งสร้อยเพลง “ฮัลเลลูยา” หรือเพลงอื่น

262. ต่อจากนั้นพระสงฆ์โค้งคำนับกล่าวว่า “ข้าแต่พระเจ้าผู้ทรง
สรรพานภาพ โปรดชำระใจ....” แล้วอ่านพระวรสาร เมื่อจบแล้ว
กล่าวว่า “นี่คือพระวาจาของพระเจ้า” ผู้ช่วยตอบว่า “ขอพระคริสต
เจ้าทรงพระเจริญเทอญ” พระสงฆ์จูบหรือกราบหนังสือกล่าวเบา ๆ
ว่า “ขอพระ วรสารที่อ่านแล้ว....”

263. แล้วพระสงฆ์สวดบท “ข้าพเจ้าเชื่อ....” ตามกฎพิธี พร้อมกับ
ผู้ช่วย

264. ต่อจากนั้นมีบทภาวนาของมวลชน ซึ่งแม้ในมิสซาเช่นนี้ก็มิได้
พระสงฆ์เป็นผู้อ่านเจตนา ผู้ช่วยตอบรับ

ภาคบูชาขอบพระคุณ

265. ในพิธีกรรมขอบพระคุณ ทุกอย่างทำเหมือนกับในมิสซาที่มี
สัตบุรุษร่วมด้วย ยกเว้นในเรื่องต่อไปนี้

266. เมื่อจบบทขยายความหลังบท “ข้าแต่พระบิดา” แล้ว พระสงฆ์สวดบท “ข้าแต่พระเยซูเจ้า พระองค์ตรัส...” ตามด้วย “ขอให้สันติสุข...” ผู้ช่วยตอบว่า “และสถิตกับท่านด้วย” พระสงฆ์ อาจมอบสันติให้ผู้ช่วยได้ตามความเหมาะสม

267. แล้วพระสงฆ์บีแผ่นปังขณะที่กำลังสวดบท “ลูกแกะพระเจ้า...” พร้อมกับผู้ช่วย เมื่อจบบท “ลูกแกะพระเจ้า...” แล้ว พระสงฆ์ใส่แผ่นปังชิ้นเล็ก ๆ ลงในถ้วยกาลิกซ์ กล่าวเบา ๆ ว่า “ขอพระกายและพระโลหิต...”

268. หลังจากใส่แผ่นปังชิ้นเล็ก ๆ ลงในถ้วยกาลิกซ์แล้ว พระสงฆ์ สวดเบา ๆ “ข้าแต่พระเยซูคริสตเจ้า บุตรพระเจ้า...” หรือ “ข้าแต่ พระเยซูคริสตเจ้า โปรดอย่าให้...” แล้วจึงย่อเข้า¹ หยิบแผ่นปัง และ ถ้าผู้ช่วยรับศีล พระสงฆ์หันมาหาผู้ช่วย ถีบแผ่นปังชูเล็กน้อยเหนือ จานรองศีล กล่าวว่า “นี่คือลูกแกะพระเจ้า...” แล้วกล่าวพร้อมกับผู้ช่วยว่า “พระเจ้าข้า ข้าพเจ้าไม่สมควร...” หันกลับไปพระแท่น รับพระกายของพระคริสตเจ้า [ถ้าผู้ช่วยไม่รับศีล พระสงฆ์ย่อเข้า แล้วหยิบแผ่นปัง กล่าวเบา ๆ ครั้งเดียวว่า “พระเจ้าข้า ข้าพเจ้าไม่ สมควร...” และ “ขอพระกายพระคริสตเจ้าคุ้มครอง...” แล้วรับพระ กายของพระคริสตเจ้า ต่อจากนั้นจึงหยิบถ้วยกาลิกซ์ กล่าวเบา ๆ ว่า “ขอพระโลหิตพระคริสตเจ้าคุ้มครอง...” แล้วรับพระโลหิต]

¹ ในประเทศไทยให้ “โค้งคำนับ” แทนการย่อเข้า

269. ก่อนจะส่งศีลให้ผู้ช่วย พระสงฆ์อ่านเพลงรับศีล

270. พระสงฆ์ทำความสะอาดด้วยกาลิกษที่ด้านข้างของพระแท่น หรือที่โต๊ะ ถ้าล้างด้วยกาลิกษที่พระแท่น ผู้ช่วยอาจนำมาไว้ที่โต๊ะ หรือทิ้งไว้บนพระแท่นด้านข้างก็ได้

271. เมื่อทำความสะอาดด้วยกาลิกษเสร็จแล้ว พระสงฆ์ต้องสงบ เจริญสักครู่หนึ่ง แล้วจึงสวดบทภาวนาหลังรับศีล

พิธีปิด

272. พระสงฆ์ปิดพิธีเช่นเดียวกับในมิสซาที่มีสัตบุรุษร่วมด้วย แต่ไม่ต้องกล่าว “พิธีบูชาขอบพระคุณจบแล้ว....” พระสงฆ์แสดงความเคารพพระแท่นโดยจูบหรือกราบ แล้วจึงโค้งคำนับพระแท่นอย่างลึกพร้อมกับผู้ช่วย กลับเข้ามาในห้องเก็บอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์

IV. กฎทั่วไปบางข้อสำหรับการถวายมิสซาทุกแบบ

การแสดงความเคารพต่อพระแท่นบูชาและต่อหนังสือพระวรสาร

273. ตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติ การแสดงความเคารพต่อพระแท่นบูชา และต่อหนังสือพระวรสารกระทำโดยการจูบ¹ แต่ถ้าเครื่องหมายนี้ไม่เหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นใด

¹ ในประเทศไทยใช้ “การกราบ” แทนการจูบ

สภาพระสังฆราชที่นั่นมีหน้าที่จะกำหนดเครื่องหมายอย่างอื่นแทน โดยความเห็นชอบของสันตะสำนัก

การย่อเข้าและโค้งคำนับ¹

274. การย่อเข้า ซึ่งทำโดยย่อเข้าขวาลงถึงพื้น เป็นเครื่องหมาย แสดงการนมัสการพระเจ้า ดังนั้นจึงสงวนไว้สำหรับศีลมหาสนิท สำหรับไม้กางเขน ตั้งแต่การนมัสการอย่างสง่าในพิธีกรรมวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์จนถึงเริ่มพิธีคืนวันปัสกา

ในมิสซาพระสงฆ์ประธานย่อเข้า² 3 ครั้ง คือหลังยกศีล หลังยกถ้วยกาลิกซ์เมื่อเสกศีลและก่อนรับศีล แนวปฏิบัติพิเศษในสหประชาคริสตชนกล่าวไว้แล้วเมื่อกล่าวถึงสหประชาคริสตชน

ถ้ามีตู้ศีลอยู่ในบริเวณสถานประกอบพิธี (*presbyterium*) พระสงฆ์ สังฆานุกรและผู้ช่วยอื่น ๆ ย่อเข้าต่อหน้าตู้ศีลเมื่อเดินมายังพระแท่นบูชาหรือเมื่อเดินกลับ แต่ไม่ย่อเข้าขณะที่การถวายบูชาคริสตชนยังดำเนินอยู่

ในกรณีอื่น ๆ ทุกคนย่อเข้า เมื่อเดินผ่านตู้ศีล เว้นแต่เมื่อเดินเป็นขบวนเข้ามา

ผู้ช่วยพิธีที่ถือไม้กางเขนและถือเทียนกัมศิระแทนการย่อเข้า

275. การคำนับเป็นเครื่องหมายแสดงความเคารพ และให้เกียรติ

¹ ในประเทศไทยใช้ “โค้งคำนับ” แทนการย่อเข้า (ดู ข้อ 210-251)

แก่บุคคลหรือเครื่องหมายแทนตัวบุคคลนั้น การค้ำน้ำหนัก 2 ชนิด คือ การก้มศีรษะและโค้งค้ำน้ำหนัก

ก) การก้มศีรษะกระทำเมื่อกล่าวพระนามพระตรีเอกภาพ พระบิดา พระบุตร และพระจิตพร้อมกัน เมื่อออกพระนาม “เยซู” “พระนางมารีย์พรหมจารี” และนามนักบุญที่ฉลองในมิสซานั้น

ข) การโค้งค้ำน้ำหนักอย่างลึกหรือโค้งตัว กระทำเมื่อแสดงความเคารพต่อพระแท่นบูชา เมื่อสวด “ข้าแต่พระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ โปรดชำระใจ...” ก่อนอ่านพระวรสาร และบท “ข้าแต่พระเจ้า โปรดทรงพระกรุณาอย่าอภัย...” ในตอนเตรียมเครื่องบูชา เมื่อกล่าวคำ “พระองค์ทรงรับสภาพมนุษย์...” ในบท “ข้าพเจ้าเชื่อ” เมื่อกล่าวข้อความ “ข้าแต่พระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ ข้าพเจ้าทั้งหลาย กราบวอนขอ...” ในบทขอบพระคุณที่ 1 เช่นเดียวกัน สังฆานุกรโค้งค้ำน้ำหนักเมื่อขอพรจากพระสงฆ์ก่อนอ่านพระวรสาร นอกจากนั้น พระสงฆ์ยังก้มตัวเล็กน้อยเมื่อกล่าวคำเสกศีล

การถวายกำยาน

276. การถวายกำยานเป็นการแสดงความเคารพและหมายถึงคำภาวนา ดังที่มีกล่าวในพระคัมภีร์ (ดู สดด 140:2; วว 8:3)

อาจใช้กำยานได้ตามความสมัครใจในการถวายบูชามิสซาแบบใด ๆ ก็ได้

ก) ขณะที่เดินเป็นขบวนแห่เข้ามาในวัด

ข) เมื่อเริ่มมิสซา ถวายกำยานแก่ไม้กางเขนและพระแท่นบูชา

ค) ในขบวนแห่และเมื่ออ่านพระวรสาร

ง) ถวายกำยานแก่เครื่องบูชา ได้แก่ แผ่นปังและถ้วยกาลิกซ์ที่วางไว้บนพระแท่นแล้วถวายกำยานแก่ ไม้กางเขน พระแท่นบูชา พระสงฆ์ และสัตบุรุษ

จ) ขณะที่พระสงฆ์ชูแผ่นศีลและถ้วยกาลิกซ์ให้นมัสการหลังเสกศีล

277. เมื่อใส่กำยานในหม้อไฟ พระสงฆ์เสกกำยานโดยทำเครื่องหมายกางเขน ไม่กล่าวอะไร

ก่อนและหลังการถวายกำยาน ผู้ถวายกำยานโค้งคำนับอย่างลึกต่อบุคคลหรือสิ่งของที่รับกำยาน ยกเว้นเมื่อถวายกำยานต่อพระแท่นและเครื่องบูชาในมิสซา (ไม่ต้องโค้งคำนับ)

ถวายกำยานโดยแก้ว 3 คู่ (*tribus ductibus*) แก่ศีลมหาสนิท แก่พระธาตุไม้กางเขน และพระรูปพระเยซูเจ้าที่ตั้งให้สัตบุรุษแสดงความเคารพ แก่ของถวายในมิสซา แก่ไม้กางเขนของพระแท่นบูชา แก่หนังสือพระวรสาร แก่เทียนปัสกา แก่พระสงฆ์ และแก่สัตบุรุษ

ถวายกำยานโดยแก้ว 2 คู่ (*duobus ductibus*) แก่พระธาตุ

หรือรูปของนักบุญ ที่ตั้งให้สัตบุรุษแสดงความเคารพ ขณะที่ถวาย
กำยานแก่พระแท่นเมื่อเริ่มพิธีเท่านั้น

ถวายกำยานแก่พระแท่นโดยแกว่งครั้งเดียว (*singulis
ictibus*) ดังนี้

ก) ถ้าพระแท่นอยู่ไม่ติดฝาผนัง พระสงฆ์ถวายกำยานโดย
เดินรอบพระแท่น

ข) ถ้าพระแท่นอยู่ติดฝาผนัง พระสงฆ์ถวายกำยานด้านขวา
แล้วจึงถวายกำยานด้านซ้ายของพระแท่น

ส่วนไม้กางเขน ถ้าอยู่เหนือพระแท่นหรือบนพระแท่น ให้
ถวายกำยาน แก่ไม้กางเขนก่อนจะถวายแก่พระแท่น มิฉะนั้น
พระสงฆ์ถวายกำยานแก่ไม้กางเขนเมื่อเดินผ่านมาข้างหน้า

พระสงฆ์ถวายกำยานแก่เครื่องบูชาโดยแกว่ง 3 คู่ (*tribus
ductibus*) ก่อนจะถวายกำยานแก่ไม้กางเขนและแก่พระแท่น
พระสงฆ์ยังอาจใช้หม้อไฟ ทำเครื่องหมายกางเขนเหนือเครื่องบูชา 3
ครั้งได้ด้วย

การทำความสะดวกภาชนะศักดิ์สิทธิ์

278. ทุกครั้งที่มีเศษแผ่นปังติดที่นิ้ว โดยเฉพาะเมื่อบีบแผ่นปังและ
แจกศีลให้สัตบุรุษแล้ว พระสงฆ์จะเช็ดนิ้วบนจานรองศีลหรือล้างนิ้ว
ถ้าจำเป็น ในทำนองเดียวกันต้องเก็บเศษแผ่นปังที่ตกอยู่นอกจาน

รองศีลด้วย

279. พระสงฆ์หรือสังฆานุกรหรือผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ทำความสะอาดภาชนะศักดิ์สิทธิ์หลังการรับศีลหรือหลังมิสซาที่โต๊ะถ้าเป็นไปได้ให้ใช้น้ำล้างถ้วยกาลิกซ์ หรือใช้น้ำกับเหล้าองุ่นล้าง ผู้ล้างจะต้องตีม้าที่ใช้ล้างนี้ ส่วนงานรองศีลโดยปกติให้ใช้ผ้าเช็ดถ้วยกาลิกซ์เช็ด

ต้องเอาใจใส่ให้รับพระโลหิตของพระคริสตเจ้า ที่ยังเหลืออยู่หลังการรับศีลให้หมดทันทีที่พระแทน

280. ถ้าแผ่นศีลหรือเศษตกลงที่พื้น ให้เก็บขึ้นมาด้วยความเคารพ ถ้าพระโลหิตหกก็ให้ล้างที่ตรงนั้นและเก็บน้ำนั้นเททิ้งในที่ชำระล้าง (*sacrarium*) ในห้องเก็บอาหารศักดิ์สิทธิ์

การรับศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง

281. การรับศีลมหาสนิทย่อมมีรูปแบบเป็นเครื่องหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้ารับภายใต้รูปปรากฏทั้งของปังและเหล้าองุ่น เพราะในการรับศีลมหาสนิทแบบนี้ เราเห็นเครื่องหมายว่าการรับศีลมหาสนิทเป็นงานเลี้ยงได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และยังแสดงให้เห็นชัดยิ่งขึ้นว่าพระเจ้าทรงปรารณารับรองพันธสัญญาใหม่นิรันดรในพระโลหิตขององค์พระผู้เป็นเจ้า และเห็นด้วยว่างานเลี้ยงศีลมหาสนิทมีความสัมพันธ์กับงานเลี้ยงในวาระสุดท้ายในพระอาณาจักรของพระบิดา

282. พระสงฆ์ผู้อภิบาลต้องเอาใจใส่ใช้วิธีการที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะทำได้ เตือนสัตบุรุษที่มาร่วมพิธีหรืออยู่ที่นั่น ให้รู้ค่าสอนคาทอลิกเกี่ยวกับรูปแบบของการรับศีลมหาสนิทตามข้อกำหนดของสภาสังคายนาแห่งเมือง เตรีนท์ โดยเฉพาะผู้อภิบาลต้องเตือนสัตบุรุษว่าความเชื่อคาทอลิกยังสอนอีกว่า แม้เมื่อรับศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏเพียงรูปเดียว เราก็รับพระคริสตเจ้าครบทั้งองค์และรับศีลศักดิ์สิทธิ์โดยแท้จริง เพราะฉะนั้นผู้ที่รับศีล มหาสนิทภายใต้รูปปรากฏเพียงรูปเดียวจึงได้รับผลของศีลนี้เต็มเปี่ยม ไม่ขาดพระพรพรทานที่จำเป็นสำหรับความรอดพ้นแม้แต่หน่อย

พระสงฆ์ผู้อภิบาลยังต้องสอนอีกว่า ในการแจกจ่ายศีลศักดิ์สิทธิ์ พระศาสนจักรมีอำนาจกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบและเงื่อนไข เกี่ยวกับสิ่งของที่ใช้ เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ที่ต่างกัน โดยรักษาสาระสำคัญไว้ไม่เปลี่ยนแปลง ตามที่พระศาสนจักรเห็นว่า จะเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อแสดงความเคารพต่อศีลศักดิ์สิทธิ์และเป็นประโยชน์มากขึ้นสำหรับผู้รับ พร้อมกันนั้นสัตบุรุษยังต้องได้รับคำแนะนำให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังมากขึ้นกับพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่าศีลมหาสนิทเป็นงานเลี้ยงจริง ๆ

283. มีอนุญาตให้รับศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสองได้ในกรณีต่อไปนี้ นอกจากในกรณีที่กำหนดไว้แล้วในหนังสือจารีตพิธี

ก) พระสงฆ์ที่ไม่อาจถวายหรือร่วมถวายบูชามิสซาได้

ข) สังฆานุกรและคนอื่นที่มีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งในมิสซา

ค) สมาชิกของบ้านนักพรตในมิสซา “*ประจำอาราม*” (*missa conventualis*) ของบ้านหรืออาราม นักศึกษาในสามเณรลัยทุกคนที่ร่วมเข้าเจียบหรือประชุมฟื้นฟูจิตใจหรือเรื่องงานอภิบาล

พระสังฆราชประจำสังฆมณฑลอาจกำหนดระเบียบสำหรับสังฆมณฑล เกี่ยวกับการรับศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามแม้ในวัดของนักพรตและกลุ่มชนเล็ก ๆ ที่มาชุมนุมกันด้วย พระสังฆราชประจำสังฆมณฑลยังมีอำนาจอนุญาตให้รับศีลมหา-สนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสองทุกครั้งที่พระสงฆ์ผู้ถวายบูชาเห็นสมควร โดยมีเงื่อนไขว่าสัตบุรุษได้รับการสอนดีแล้ว และไม่มีอันตรายที่จะมีการดูหมิ่นศีล คักดีลิตซ์ หรือที่การรับศีลเช่นนี้ปฏิบัติได้ลำบากเพราะมีผู้รับศีลจำนวนมากหรือเพราะเหตุผลอื่น

ส่วนเรื่องวิธีการให้สัตบุรุษรับศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสองและการขยายอำนาจนี้ สภาพระสังฆราชอาจกำหนดระเบียบโดยให้สันตะสำนักรับรองข้อกำหนดดังกล่าวได้

284. ในการให้สัตบุรุษรับศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง

ก) โดยปกติสังฆานุกรเป็นผู้รับใช้เกี่ยวกับถ้วยกาลิกซ์ ถ้าไม่มีสังฆานุกรอาจให้พระสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่นี้ หรือแม้แต่ผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้ง หรือศาสนบริกรแจกศีลมหาสนิทพิเศษคนอื่น หรือในกรณีที่จำเป็นอาจให้สัตบุรุษปฏิบัติหน้าที่นี้ได้

ข) พระสงฆ์หรือสังฆานุกรหรือผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับแต่งตั้ง ซึ่งรับใช้เกี่ยวกับถ้วยกาลีภษ จะตีพิมพ์พระโลหิตที่ยังเหลือที่พระแท่น แล้วจึงทำความสะอาด เช็ดและจัดภาชนะศักดิ์สิทธิ์ตามปกติ

สัตบุรุษที่ต้องการรับศีลมหาสนิทเพียงในรูปปังอย่างเดียว ก็ให้เขารับศีลในรูปนั้นเท่านั้น

285. เพื่อการแจกศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง ให้เตรียมสิ่งของต่อไปนี้

ก) ถ้ามีการตีพิมพ์จากถ้วยกาลีภษโดยตรง ก็ให้เตรียมถ้วยกาลีภษขนาดใหญ่พอสมควร หรือถ้วยกาลีภษหลายใบ ควรระวังอย่าให้มีพระโลหิตเหลือต้องรับตอนปลายมิสซามากเกินไป

ข) ถ้าเป็นการรับโดยวิธีจุ่ม ต้องเตรียมแผ่นศีลอย่าให้บางและเล็กเกินไป ควรให้แผ่นศีลที่ใช้หนากว่าปกติเล็กน้อย เพื่อจะแจกศีลที่จุ่มพระโลหิตแล้วได้โดยสะดวก

286. ถ้ารับศีลโดยตีพิมพ์พระโลหิตจากถ้วยกาลีภษ เมื่อผู้รับศีลรับพระกายพระคริสตเจ้าแล้ว เดินมาขึ้นข้างหน้าผู้ถือถ้วยกาลีภษ ซึ่งกล่าวว่า “พระโลหิตพระคริสตเจ้า” ผู้รับศีลตอบว่า “อาแมน” ผู้ถือถ้วยกาลีภษส่งถ้วยให้ผู้รับศีลใช้มือทั้งสองรับถ้วยมาตีพิมพ์พระโลหิตเล็กน้อย แล้วจึงส่งถ้วยคืนและเดินกลับมาอยู่ที่ของตน ผู้ช่วยพิธีใช้ผ้าเช็ดกาลีภษเช็ดปากถ้วย

287. ถ้ารับศีลโดยวิธีจุ่ม ผู้รับศีลถือจานรองใต้คาง เข้ามาหา
พระสงฆ์ซึ่งถือถ้วยกาลิกซ์ มีผู้ช่วยพิธีถือผอบศีลยืนอยู่ข้าง ๆ
พระสงฆ์หยิบแผ่นศีล จุ่มแผ่นศีลส่วนหนึ่งลงในถ้วยกาลิกซ์ ชูแผ่น
ศีลให้ผู้รับ กล่าวว่า “พระกายและพระโลหิตพระคริสตเจ้า” ผู้รับศีล
ตอบว่า “อาแมน” อ้าปากรับศีลแล้วกลับไปยังที่ของตน

บทที่ 5

การจัดและตกแต่งโบสถ์เพื่อการถวายบูชา

ขอพระคุณ

I. กฎทั่วไป

288. โดยปกติประชากรของพระเจ้ามาชุมนุมกันในโบสถ์เพื่อถวายบูชาขอพระคุณ หรือถ้าไม่มีโบสถ์หรือโบสถ์ใหญ่ไม่พอก็มาชุมนุมกันที่อื่น แต่ต้องเป็นที่เหมาะสมกับธรรมเนียมลัทธิที่ยิ่งใหญ่เช่นนี้ ดังนั้นโบสถ์หรือสถานที่อื่นจะต้องเหมาะสมสำหรับประกอบกิจกรรมศักดิ์สิทธิ์ และช่วยให้สัตบุรุษมีส่วนร่วมได้อย่างแข็งขัน ตัวอาคารศักดิ์สิทธิ์และสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถวายคารวกิจแด่พระเจ้าจะต้องเหมาะสม สวยงาม และเป็นเครื่องหมายและสัญลักษณ์ถึงสิ่งเหนือธรรมชาติได้อย่างแท้จริง

289. เพราะฉะนั้น พระศาสนจักรจึงประสงค์ให้โบสถ์มีศิลปะตกแต่งอย่างมีคุณค่า แต่ไม่หรูหราจนเกินไปและยังอนุญาตให้นำศิลปะของทุกชนชาติหรือท้องถิ่นมาใช้ได้ด้วย ยิ่งกว่านั้น ยังควรรักษางานศิลปะมีค่าที่ได้รับตกทอดมาจากศตวรรษก่อน ๆ ไว้ และถ้าจำเป็นยังส่งเสริมให้ปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับลักษณะของสมัยปัจจุบันได้ด้วย

ดังนั้นในการกำหนดตัวนายช่างและเลือกผลงานศิลปะ สำหรับโบสถ์ จึงขอให้เป็นศิลปะเด่นจริง ๆ ที่จะหล่อเลี้ยงความเชื่อ และความศรัทธา ตรงกับความหมายและเจตนาแท้จริงของผลงาน นั้น

290. โบสถ์ทุกแห่งต้องได้รับการถวายเป็นสง่า หรืออย่างน้อย ได้รับการเสก อาสนวิหารและโบสถ์ประจำท้องถิ่น จะต้องได้รับการ เสกโดยพิธีอย่างสง่า

291. เพื่อจะจัดสร้าง ซ่อมแซม และตกแต่งโบสถ์ได้อย่างถูกต้อง ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องปรึกษากับคณะกรรมการของสังฆมณฑล เกี่ยวกับพิธีกรรมและศิลปศักดิ์สิทธิ์ คณะกรรมการนี้จะต้องให้ คำแนะนำและช่วยเหลือพระสังฆราชของสังฆมณฑล เมื่อจะต้อง ออกกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ หรือเมื่อจะต้องรับรองการสร้างโบสถ์ใหม่ หรือเมื่อจะต้อง ตัดสินปัญหาที่มีความสำคัญบางประการ

292. เครื่องประดับโบสถ์จะต้องแสดงให้เห็นความเรียบง่าย แต่ไม่ ไร้คุณค่าของโบสถ์มากกว่าจะแสดงความหรูหราเท่านั้น ในการ เลือกลีลาของต่าง ๆ เพื่อใช้ประดับ จะต้องเอาใจใส่ใช้สิ่งที่เป็น ของจริง และต้องพยายามให้เป็นการเพิ่มความรู้แก่สัตบุรุษ และ เพิ่มเกียรติแก่สถานที่เป็นส่วนรวมด้วย

293. เพื่อที่จะจัดโบสถ์และเครื่องใช้อย่างเหมาะสมให้ตอบสนอง ความจำเป็นของสมัยปัจจุบันจริง ๆ จำเป็นต้องเอาใจใส่ไม่จำเพาะ

แต่สิ่งของที่จำเป็นสำหรับการประกอบพิธีกรรมโดยตรงเท่านั้น แต่
ยังต้องคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่สัตบุรุษ ซึ่ง
ตามปกติมักจะจัดไว้ในสถานที่ที่ประชาชนยอมมาชุมนุมกันด้วย

294. ประชากรของพระเจ้าซึ่งมาชุมนุมกันเพื่อร่วมพิธีมิสซามี
ระเบียบความสัมพันธ์กันตามลำดับชั้น ลำดับชั้นเช่นนี้แสดงออกใน
หน้าที่และกิจกรรมส่วนต่าง ๆ ของการประกอบพิธีแต่ละครั้ง ดังนั้น
แบบแปลนของโบสถ์ จึงต้องแสดงภาพของชุมชนที่มาประชุมกันนี้ให้
ปรากฏได้อย่างใดอย่างหนึ่ง และต้องเอื้ออำนวยให้จัดระเบียบ
สิ่งของและปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สัตบุรุษและคณะนักขับร้อง จะต้องมีสถานที่ที่ช่วยให้เขา
ร่วมพิธีกรรมอย่างแข็งขันได้โดยง่าย

พระสงฆ์ประธาน สังฆานุกร และผู้ช่วยอื่น ๆ จะอยู่ภายใน
สถานประกอบพิธีกรรม (*presbyterium*) จะต้องเตรียมที่นั่งไว้
สำหรับพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสบูชาภายในสถานประกอบพิธีกรรม
ด้วย ถ้าพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสบูชาจำนวนมาก ก็ให้จัดที่นั่งไว้ใน
ส่วนอื่นของโบสถ์ แต่ให้ใกล้กับพระแท่นบูชา

การจัดแจงเหล่านี้ แม้จะต้องแสดงให้เห็นลำดับชั้นและ
หน้าที่ต่างกัน แต่ก็ทำให้เกิดเอกภาพลึกซึ้งแท้จริง ที่แสดงให้เห็นชัด
ว่า ประชากรของพระเจ้าทั้งหมดเป็นหนึ่งเดียวกัน ลักษณะและ
ความงดงามของสถานที่และเครื่องใช้ทั้งหมดต้องส่งเสริมความ

ศรัทธา และแสดงความศักดิ์สิทธิ์ของธรรมล้ำลึกที่พระศาสนจักร
กำลังเฉลิมฉลองอยู่นั้น

II. การจัดสถานประกอบพิธีกรรม สำหรับพิธีบูชามิสซา

295. สถานประกอบพิธีกรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของพระแท่นบูชา เป็นที่
ประกาศพระวาจาของพระเจ้า เป็นที่ซึ่งพระสงฆ์ สังฆานุกร และ
ผู้ช่วยพิธีกรรมคนอื่นปฏิบัติหน้าที่ของตน สถานประกอบพิธีกรรม
ควรแยกจากห้องโถงของโบสถ์ตามความเหมาะสม เช่น โดยยกพื้น
ให้สูงกว่า หรือมีโครงสร้างและเครื่องประดับพิเศษ สถานประกอบ
พิธีกรรมจะต้องมีความกว้างเพียงพอให้ประกอบพิธีบูชา
ขอพระคุณได้โดยสะดวกและแลเห็นได้ชัด

พระแท่นบูชาและเครื่องประดับ

296. พระแท่นบูชา ซึ่งเป็นที่ที่ทำให้การถวายบูชาบนไม้กางเขน
เกิดขึ้น ภายใต้เครื่องหมายของศีลศักดิ์สิทธิ์ ยังเป็น “โต๊ะขององค์
พระผู้เป็นเจ้า” ที่ประชากรของพระเจ้าได้รับเรียกมาร่วมงานเลี้ยงใน
พิธีบูชามิสซา และยังเป็นศูนย์กลางการขอพระคุณพระเจ้าที่
สำเร็จไปในพิธีบูชาขอพระคุณ

297. พิธีถวายบูชาขอพระคุณ ถ้าทำในโบสถ์ต้องทำบนพระแท่น
บูชา แต่ถ้าทำนอกโบสถ์ อาจทำบนโต๊ะที่เหมาะสมได้ แต่ต้องมีผ้าปู
พระแท่น ฝ้ารองศีล ไม้กางเขน และเชิงเทียนเสมอทุกครั้ง

298. ในโบสถ์ทุกแห่งควรมีพระแท่นบูชาติดพื้นเคลื่อนย้ายไม่ได้ ซึ่งเป็นเครื่องหมายชัดเจนและถาวรถึงพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็น “ศิลาทรงชีวิต” (1 ปต 2:4; เทียบ ฮฟ 2:20) ส่วนสถานที่อื่นที่สงวนไว้สำหรับการถวายบูชา อาจมีแท่น “ย้ายได้” ซึ่งนำไปตั้งตามที่ต่าง ๆ ได้

299. ควรสร้างพระแท่นบูชาใหญ่ให้แยกห่างจากฝาผนัง เพื่อจะเดินรอบและประกอบพิธีกรรมโดยหันหน้าหาสัตบุรุษได้ การประกอบพิธีกรรมโดยหันหน้าหาสัตบุรุษเช่นนี้ควรปฏิบัติทั่วทุกแห่ง ถ้าทำได้ พระแท่นบูชาต้องอยู่ในที่ที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งทำให้สัตบุรุษทุกคนที่มาชุมนุม หันความสนใจมารวมกันได้จริง ๆ โดยปกติแล้วพระแท่นจะต้องติดอยู่กับที่เคลื่อนย้ายไม่ได้และต้องรับการเสกอย่างสง่าด้วย

300. พระแท่นบูชา ทั้งที่ติดพื้นและที่ย้ายได้ ต้องได้รับการเสกตามพิธีกรรมซึ่งกำหนดไว้ในหนังสือพิธีกรรมสำหรับพระสังฆราช (*Pontificale Romanum*) ส่วนพระแท่นที่ “ย้ายได้” อาจเสกแบบธรรมดาได้

301. ตามธรรมเนียมของพระศาสนจักรและความหมายสัญลักษณ์ พื้นบนของพระแท่นติดกับที่ ต้องเป็นหินธรรมชาติ สภาพระสังฆราชอาจอนุญาตให้ใช้วัสดุอื่นก็ได้ แต่ต้องเป็นวัสดุที่เหมาะสม แข็งแรง และมีศิลปะ ส่วนเสา และฐานของพระแท่นที่รองรับพื้นบนนั้นจะทำจากวัสดุใดก็ได้ แต่ต้องเหมาะสมและแข็งแรง

ส่วนพระแท่นที่ย้ายได้จะสร้างจากวัสดุใดก็ได้ แต่ต้องเป็นวัสดุที่มีสกุลและแข็งแรง เหมาะที่จะใช้ในพิธีกรรมตามธรรมเนียมและธรรมเนียมของท้องถิ่น

302. ถ้าเป็นการสมควร ยังอาจรักษาธรรมเนียมประดิษฐานพระธาตุของนักบุญแม้ไม่ใช่มรณสักขี ไว้ได้พระแท่นที่จะต้องเสกอย่างสง่าได้ แต่ต้องระวังให้พระธาตุที่วางนี้เป็นพระธาตุแท้จริง

303. ในโบสถ์ที่สร้างใหม่ ควรสร้างพระแท่นบูชาเพียงพระแท่นเดียว ซึ่งเป็นเครื่องหมายว่าในการชุมนุมของสัตบุรุษนั้นมีพระคริสต-เจ้าเพียงพระองค์เดียว และการถวายบูชาขอบพระคุณของพระศาสน-จักรมีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น

ส่วนในโบสถ์ที่สร้างมานานแล้วถ้าหากพระแท่นเก่าสร้างขึ้นไว้ในลักษณะที่ทำให้สัตบุรุษมีส่วนร่วมพิธีได้ยาก และถ้าโยกย้ายจะทำให้สูญเสียคุณค่าทางศิลปะก็อาจสร้างพระแท่นติดกับที่ขึ้นใหม่อีกแท่นหนึ่งอย่างมีศิลปะ ทำพิธีเสกอย่างสง่า และประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ บนพระแท่นใหม่นี้เท่านั้น ส่วนพระแท่นเดิมก็อย่าตกแต่งเป็นพิเศษ เพื่อไม่ให้ความสนใจของสัตบุรุษถูกดึงดูตไปจากพระแท่นใหม่

304. เพื่อแสดงความเคารพต่อการเฉลิมฉลองพิธีรำลึกถึงองค์พระผู้เป็นเจ้า และต่องานเลี้ยงที่พระองค์ประทานพระกายและพระโลหิตให้เรา บนพระแท่นที่ประกอบพิธีอย่างน้อยควรมีผ้าปูสีขาว

หนึ่งผืน ซึ่งมีรูปร่าง ขนาด และการประดับที่เข้ากับโครงสร้างของ
พระแท่น

305. ควรตกแต่งพระแท่นแต่พอประมาณ

ในเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า ให้ใช้ดอกไม้ตกแต่ง
แท่นพอประมาณสมกับลักษณะของเทศกาล แต่อย่าให้เป็นการ
แสดงความยินดีเต็มที่ของเทศกาลพระคริสตสมภพก่อนเวลา **ใน**
เทศกาล มหาพรต ห้ามแต่งดอกไม้บนพระแท่น ยกเว้น ในวัน
อาทิตยที่สี่ (*อาทิตย Laetare*) ในวันสมโภชหรือฉลอง

การแต่งดอกไม้ควรให้พอประมาณเสมอ **ดอกไม้ควรวางไว้**
ใกล้ๆ พระแท่นมากกว่าจะวางไว้บนพระแท่น

306. บนพระแท่นอาจวางได้เพียงสิ่งที่จำเป็น สำหรับการ
ถวายบูชามิสซาเท่านั้น ได้แก่ หนังสือพระวรสาร วางได้ตั้งแต่เริ่ม
พิธีจนถึงการประกาศพระวรสาร ส่วนตั้งแต่การนำของถวายจนถึง
เวลาชำระภาชนะหลังรับศีล ให้วางได้แต่ถ้วยกาลิกซ์กับจานรองศีล
ผอบศีล ถ้าจำเป็น ผ้ารองศีล ผ้าเช็ดถ้วยกาลิกซ์ และหนังสือมิสซา

นอกจากนั้น ถ้าจำเป็นยังอาจวางอุปกรณ์ขยายเสียงของ
พระสงฆ์ไว้ได้ แต่อย่าให้เด่นชัดนัก

307. **เชิงเทียน** ซึ่งต้องใช้สำหรับพิธีกรรมทุกครั้ง เป็นการแสดง
ความเคารพและเป็นเครื่องหมายของการฉลอง (*ดู ข้อ 117*) ให้วาง

ไว้ตามความเหมาะสม **บนพระแท่นหรือข้าง ๆ พระแท่น** โดย
คำนึงถึงโครงสร้างทั้งของพระแท่นและของสถานประกอบพิธีกรรม
(Presbyterium) เพื่อให้กลมกลืนกับสิ่งอื่น ๆ และไม่เป็นอุปสรรค
ขัดขวางมิให้สัตบุรุษแลเห็นการกระทำ หรือสิ่งที่ตั้งไว้บนพระแท่นได้
โดยง่าย

308. ยังต้องมีไม้กางเขนที่มีรูปพระคริสตเจ้าอยู่ด้วยวางไว้บน
พระแท่นบูชาหรือใกล้ ๆ นั้น ไม้กางเขนนี้ต้องให้สัตบุรุษที่มาชุมนุม
แลเห็นได้ดีด้วย เป็นการเหมาะที่จะให้ไม้กางเขนเช่นนี้คงอยู่ใกล้ ๆ
พระแท่นบูชาแม้เมื่อไม่มีการประกอบพิธีกรรมด้วย เพื่อเตือนใจ
สัตบุรุษให้คิดถึงพระทรมานขององค์พระผู้เป็นเจ้าซึ่งนำความรอด
พ้นมาให้เรา

บรรณฐาน (Ambo)

309. ศักดิ์ศรีแห่งพระวาจาของพระเจ้าเรียกร้องให้มีสถานที่
เหมาะสมในโบสถ์ เพื่อประกาศพระวาจาและให้ความสนใจของ
สัตบุรุษมุ่งไปยังที่นั่นในช่วงเวลาของภาควจนพิธีกรรม

โดยปกติควรให้สถานที่นี้เป็น “บรรณฐาน” ติดกับที่ ไม่ใช่
เป็นเพียง “ที่อ่านหนังสือ” ที่เคลื่อนย้ายได้ เมื่อพิจารณาโครงสร้าง
ของโบสถ์แล้ว บรรณฐานต้องจัดให้อยู่ในตำแหน่งที่สัตบุรุษอาจแล
เห็น ศาสนบริกร ผู้ช่วยพิธี และผู้อ่านพระคัมภีร์ได้ชัดเจน

บรรณฐานสงวนไว้สำหรับอ่านบทอ่าน ชั้บร้องเพลงสดุดี และสร้อยตอบรับ ชั้บร้องการประกาศสมโภชปัสกา และยังอาจใช้เป็นทีเทศน์และอ่านเจตนาในบทภาวนาของมวลชนได้อีกด้วย คักดีศรีของบรรณฐานเรียกกร็อง ให้มีแต่ผู้รับใช้พระวาจาเท่านั้นขึ้นไปได้

ก่อนที่จะใช้ในพิธีกรรมคักดีสิทธิ์ บรรณฐานใหม่ควรได้รับการเสกตามพิธีที่กำหนดไว้ในหนังสือพิธีเสกจารีตโรมัน (*Rituale Romanum*)

ที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ประธานและที่นั่งอื่น ๆ

310. ที่นั่งของพระสงฆ์ผู้ประกอบพิธีต้องแสดงให้สัตบุรุษเห็นว่าท่านมีหน้าที่เป็นประธานของชุมชน และเป็นผู้นำในการอธิษฐานภาวนา ดังนั้นจึงต้องตั้งในตำแหน่งเด่นที่สุดในสถานประกอบพิธี และหันหน้าหา สัตบุรุษ นอกจากนี้โครงสร้างของตัวโบสถ์หรือองค์ประกอบอื่น ๆ จะเป็นอุปสรรค เช่น ระเบียงห่างไกลเกินไปจนทำให้พระสงฆ์และสัตบุรุษสื่อสารกันลำบาก หรือถ้าตู้ศีลตั้งอยู่ตรงกลางด้านหลังพระแท่นบูชา ควรหลีกเลี่ยงรูปแบบของที่นั่งประธานอย่าให้เป็นเหมือนบัลลังก์ ก่อนจะใช้ในพิธีกรรมคักดีสิทธิ์

ที่นั่งของประธานควรได้รับการเสกตามพิธีที่กำหนดไว้ในหนังสือพิธีเสกจารีตโรมัน (*Rituale Romanum*)

นอกจากนั้น ภายในสถานประกอบพิธีให้จัดที่นั่งไว้สำหรับ

พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสหบูชาและสำหรับพระสงฆ์อื่น ๆ ที่สวม
อาภรณ์สำหรับพิธี (Vestis Choralis) แต่ไม่ร่วมถวายสหบูชาด้วย

ที่นั่งของสังฆานุกรต้องตั้งอยู่ใกล้ที่นั่งของประธาน ส่วนที่นั่ง
ของผู้ช่วยพิธีคนอื่น ๆ ต้องจัดไว้ให้เห็นว่าแตกต่างจากที่นั่งของ
บรรพชิต และให้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะของตนได้โดยสะดวก

III. การจัดตำแหน่งในโบสถ์

ที่นั่งของสัตบุรุษ

311. ต้องเอาใจใส่จัดที่นั่งของสัตบุรุษไว้ให้ทุกคนแลเห็นและร่วม
จิตใจกับพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างเหมาะสม ควรให้สัตบุรุษมีเก้าอี้
หรือที่นั่งตามธรรมเนียม ธรรมเนียมสงวนที่นั่งพิเศษไว้สำหรับบาง
คนเป็นธรรมเนียม-นิยมที่ใช้ไม่ได้ เก้าอี้หรือที่นั่งโดยเฉพาะในโบสถ์ที่
สร้างขึ้นใหม่ ต้องจัดไว้เป็นอย่างดีว่าสัตบุรุษจะนั่ง ยืนหรือคุกเข่าได้
ตามที่ส่วนต่าง ๆ ของพิธีกรรมเรียกร้อง และยังสามารถเข้าไปรับศีล
มหาสนิทได้โดยสะดวกด้วย

ต้องระวังให้สัตบุรุษไม่เพียงแต่แลเห็นพระสงฆ์ สังฆานุกร
หรือผู้อ่านพระคัมภีร์ได้เท่านั้น แต่ต้องใช้อุปกรณ์เทคนิคต่าง ๆ ช่วย
ให้ได้ยินชัดเจนด้วย

ที่นั่งของคณะนักขับร้องและเครื่องดนตรี

312. ต้องพิจารณาโครงสร้างของโบสถ์ให้ที่สำหรับนักขับร้อง ตั้งอยู่ใน ตำแหน่งที่ช่วยให้เห็นลักษณะและบทบาทของนักขับร้องได้อย่างชัดเจน คือนักขับร้องเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสัตบุรุษที่มาชุมนุมกันและปฏิบัติหน้าที่พิเศษ ต้องให้คณะนักขับร้องปฏิบัติหน้าที่ขับร้องได้สะดวก และให้นักขับร้องแต่ละคนร่วมมิสซาได้เต็มที่ คือร่วมรับศีลด้วย

313. ออร์แกนหรือเครื่องดนตรีอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ต้องจัดไว้ในที่ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ทั้งคณะนักขับร้องและสัตบุรุษขับร้องได้ดีขึ้น และเมื่อบรรเลงเดี่ยวจะต้องให้ทุกคนได้ยินชัดเจน ก่อนจะใช้ในพิธีกรรม ออร์แกนควรได้รับการเสกตามพิธีที่กำหนดไว้ในหนังสือพิธีเสกจารีตโรมัน (*Rituale Romanum*)

ในช่วงเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า บรรเลงออร์แกนหรือเครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้แต่พอประมาณ ให้เหมาะสมกับลักษณะของ เทศกาลนี้คือ ไม่เป็นการแสดงความยินดีเต็มที่ของเทศกาลพระคริสต-สมภพก่อนเวลา

ในเทศกาลมหาพรต ใช้ออร์แกนหรือเครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้จำเพาะสำหรับพยางค์เสียงขับร้องเท่านั้น ยกเว้นในวันอาทิตย์ที่สี่ (*อาทิตย์ Laetare*) ในวันสมโภชและวันฉลอง

สถานที่เก็บรักษาศิลมหารสนิท

314. ศิลมหารสนิทต้องเก็บรักษาไว้ในตู้ศีลซึ่งอยู่ภายในโบสถ์ ตรง

ตำแหน่งมีเกียรติ แลเห็นได้เด่นชัด ตกแต่งงดงาม เหมาะที่จะสวดภาวนา โดยพิจารณาถึงโครงสร้างของโบสถ์แต่และแห่งและคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นด้วย

ตามปกติ ต้องมีตู้ศีลเพียงตู้เดียว อยู่กับที่ เคลื่อนย้ายไม่ได้ ทำด้วยวัสดุแข็งแรงทนทาน ไม่โปร่งใส และปิดได้จนไม่มีอันตรายที่จะถูกทุราจาร นอกจากนั้นก่อนจะใช้ในพิธีกรรม ตู้ศีลควรได้รับการเสกตามพิธีที่กำหนดไว้ในหนังสือพิธีเสกจารีตโรมัน (*Rituale Romanum*)

315. จากเหตุผลเรื่องเครื่องหมาย เป็นการเหมาะกว่าถ้าตู้ศีลสำหรับเก็บรักษาศีลมหาสนิทไม่อยู่บนพระแท่นที่มีการถวายบูชามิสซา

เพราะฉะนั้น ตามวินิจฉัยของพระสังฆราชประจำสังฆมณฑล ตู้ศีลควรตั้งอยู่

ก) หรือภายในสถานประกอบพิธีกรรม (*presbyterium*) นอกพระแท่นที่มีการถวายบูชามิสซา มีรูปร่างและอยู่ในตำแหน่งเหมาะสม อาจอยู่บนพระแท่นเก่าที่ไม่ใช้ถวายบูชามิสซาแล้วก็ได้ (ดูข้อ 306)

ข) หรือในห้องศักดิ์สิทธิ์เล็ก ๆ ซึ่งอยู่ติดกันและรวมเป็นหนึ่งเดียวกับตัวโบสถ์แลเห็นได้เด่นชัดเหมาะให้สัตบุรุษมานมัสการและภาวนาเป็นการส่วนตัว

316. ตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมาให้มีตะเกียงใช้น้ำมัน หรือขี้ผึ้งหล่อเลี้ยงจุดอยู่ที่ใกล้ตู้ศีลตลอดเวลาเพื่อแสดงถึงและให้เกียรติแก่การประทับอยู่ของพระคริสตเจ้า

317. ต้องไม่ลืมกฎเกณฑ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการเก็บรักษาศีลมหาสนิท ตามที่กำหนดไว้เป็นกฎทั่วไปด้วย (เช่น CIC can. 934-944)

รูปศักดิ์สิทธิ์

318. ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ในโลกนี้พระศาสนจักรมีส่วนร่วม และ ชิมกลางพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่กำลังเฉลิมฉลองอยู่ในสวรรค์ นคร เยรูซาเล็มศักดิ์สิทธิ์ที่พระศาสนจักรกำลังเดินทางมุ่งหน้าไปให้ถึงนั้น ด้วย ที่นั่น พระคริสตเจ้าประทับอยู่เบื้องขวาของพระเจ้าเมื่อพระศาสนจักรระลึกถึงบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ (นักบุญ) ก็หวังจะมีความสุขอยู่ ร่วมกับท่านเหล่านั้นด้วย

เพราะฉะนั้น ตามธรรมเนียมประเพณีแต่โบราณของพระศาสนจักร จึงตั้งรูปของพระคริสตเจ้า รูปของพระมารดาพรหมจารี มารีย์ และรูปของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ (นักบุญ) ในโบสถ์ให้สัตบุรุษ แสดงความเคารพได้ และภายในโบสถ์รูปเหล่านี้ควรจัดไว้เพื่อช่วย นำสัตบุรุษให้เข้าถึงธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อที่เฉลิมฉลองที่นั่น ดังนั้น จึงต้องระวังอย่าให้มีรูปจำนวนมากเกินไป ควรจัดให้รูปเหล่านี้ไว้ตามระเบียบที่ควรจะมี เพื่อมิให้ดึงความสนใจของ สัตบุรุษ ออกจากพิธีกรรมที่กำลังประกอบอยู่ตามธรรมเนียมแล้ว ผู้

ศักดิ์สิทธิ์ท่านหนึ่งไม่ควรมีรูปมากกว่าหนึ่งรูป โดยปกติเมื่อ
ตกแต่งโบสถ์และจัดสิ่งต่าง ๆ ภายใน ถ้าเกี่ยวกับรูปก็ต้องคำนึงถึง
ความศรัทธาของสัตบุรุษทุกคนในชุมชนและคำนึงถึงความงามและ
ศักดิ์ศรีของรูปด้วย

บทที่ 6

สิ่งที่จำเป็นสำหรับการถวายบูชามิสซา

I. ขนมปังและเหล้าองุ่นสำหรับพิธีบูชาขอบพระคุณ

319. พระศาสนจักรปฏิบัติตามแบบอย่างของพระคริสตเจ้า ใช้ขนมปังและเหล้าองุ่นกับน้ำเพื่อเฉลิมฉลองงานเลี้ยงขององค์พระผู้เป็นเจ้าเสมอมา

320. ขนมปังสำหรับประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณต้องเป็นขนมปังทำจากข้าวสาลีแท้ เพิ่งทำขึ้นไม่นานนักและตามธรรมเนียมโบราณของพระศาสนจักรละติน ต้องเป็นขนมปังไร้เชื้อ

321. เหตุผลเรื่องเครื่องหมายเรียกร้องให้วัสดุที่ใช้ประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณ ปรากฏเป็นอาหารจริง ๆ เพราะฉะนั้นแผ่นปังที่จะเสกเป็นศีลมหาสนิท แม้จะเป็นขนมปังไร้เชื้อและมีรูปร่างที่เคยปฏิบัติกันมา จึงควรจะทำขึ้นอย่างที่เหมาะสมซึ่งถวายบูชาพร้อมกับสัตบุรุษจะบีบเป็นชิ้น ๆ สำหรับแจกให้สัตบุรุษบางคนได้ ไม่มีข้อห้ามที่จะทำแผ่นศีลแผ่นเล็กสำหรับสัตบุรุษโดยเฉพาะ ถ้าจำนวนผู้รับศีลมหาสนิทหรือเหตุผลอื่น ๆ ด้านอภิบาลเรียกร้อง ถึงกระนั้นกิริยาการบีบขนมปัง ซึ่งใช้เป็นชื่อเรียกพิธีบูชาขอบพระคุณในสมัยอัครสาวกจะแสดงอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นถึงความหมายและ

ความสำคัญของเครื่องหมายแห่งเอกภาพของทุกคนในขนมปังก็องเดียวกัน และเป็นเครื่องหมายแห่งความรักจากการที่มีการแจกขนมปังก็องเดียวกันในหมู่พี่น้อง

322. เหล้าองุ่นสำหรับพิธีบูชาขอบพระคุณต้องเป็นเหล้าทำจากผล องุ่น (เทียบ ลก 22:18) ตามธรรมชาติแท้ ๆ นั่นคือไม่มีสารอื่นเจือปน

323. ต้องเอาใจใส่ระวังให้เก็บรักษาขนมปังและเหล้าองุ่นสำหรับใช้ในพิธีบูชาขอบพระคุณไว้ในสภาพสมบูรณ์ นั่นคือระวังอย่าให้เหล้าองุ่นบูดเสีย เปลี่ยนรสหรือขนมปังเสีย หรือแข็งเกินไปจนบิไม่ได้

324. ถ้าหลังเสกศีลหรือหลังรับศีลแล้ว พระสงฆ์สังเกตเห็นว่าไม่ได้มีเหล้าองุ่น มีแต่น้ำเท่านั้นก็ให้เทน้ำนั้นใส่ภาชนะไว้ แล้วเทเหล้าองุ่นกับน้ำลงในถ้วยกาลิกซ์ เสกอีกครั้งหนึ่งโดยกล่าวคำเสกศีลที่เกี่ยวข้องกับเสกพระโลหิต แต่ไม่ต้องเสกแผ่นปังอีกครั้งหนึ่ง

II. เครื่องใช้ศักดิ์สิทธิ์ทั่วไป

325. พระศาสนจักรอนุญาตให้ใช้ศิลปะของแต่ละท้องถิ่น สำหรับเครื่องใช้ศักดิ์สิทธิ์ทุกอย่างเช่นเดียวกับสำหรับการสร้างโบสถ์ และยังรับการปรับปรุงที่กลมกลืนกับภูมิปัญญาและธรรมเนียมของท้องถิ่น เพียงแต่ทำให้ทุกสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับประโยชน์ที่ทำ

เครื่องใช้ศักดิ์-สิทธิ์นั้น ๆ ขึ้นมาใช้

ต้องเอาใจใส่ในเรื่องนี้ด้วย ให้เครื่องใช้ต่าง ๆ มีความเรียบร้อย
ง่าย มีคุณค่า และมีศิลปะอย่างแท้จริง

326. ในการเลือกวัสดุสำหรับทำเครื่องใช้เหล่านี้ ยังอนุญาตให้ใช้
วัสดุใหม่ ๆ ที่ไม่เคยใช้ แต่แนวความคิดสมัยปัจจุบันคิดว่ามีคุณค่า
คงทน และเข้ากันดีกับการใช้ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ สภาพระสังฆราช
ในแต่ละท้องถิ่นต้องเป็นผู้วินิจฉัยในเรื่องนี้

III. ภาชนะศักดิ์สิทธิ์

327. ในบรรดาสิ่งของที่จำเป็นสำหรับการถวายบูชาามิสซา ภาชนะ
ศักดิ์สิทธิ์ต้องนับว่ามีเกียรติเป็นพิเศษ ซึ่งได้แก่ ถ้วยกาลิกซ์และจาน
รองศีล ซึ่งใช้ใส่เหล้าองุ่นและแผ่นปังสำหรับถวาย สำหรับเสกศีล
และรับศีล

328. ภาชนะศักดิ์สิทธิ์ต้องทำด้วยโลหะมีคุณค่า ถ้าภาชนะเหล่านี้
ทำด้วยโลหะที่เป็นสนิมได้ หรือมีค่าน้อยกว่าทองคำ ภายในทั้งหมด
จะต้องชุบทอง

329. ถ้าสภาพระสังฆราชวินิจฉัยเห็นควร และสันตะสำนักรับรอง
คำวินิจฉัยแล้ว ภาชนะศักดิ์สิทธิ์ยังทำจากวัสดุอื่น ๆ ได้ที่แข็งแรง
และประชาชนในท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญ เช่น ทำด้วยงาช้างหรือไม้
แก่นบางชนิด เพียงแต่ขอให้เหมาะกับการใช้ศักดิ์สิทธิ์ ในกรณีเช่นนี้

วัสดุที่ไม่แตกหรือถูกทำลายได้ง่ายย่อมดีกว่าเสมอ หลักการนี้ยังใช้ได้สำหรับภาชนะทุกชนิดสำหรับใส่แผ่นศีล เช่น จานรองศีล ผอบศีล ผอบศีลสำหรับนำศีลไปให้คนเจ็บ รัศมีสำหรับอวยพรศีล เป็นต้น

330. ถ้วยกาลิกซ์และภาชนะอื่นสำหรับบรรจุพระโลหิต ตัวถ้วยต้องเป็นถ้วยทำด้วยวัสดุที่ไม่ดูดซึมของเหลว ส่วนฐานอาจทำจากวัสดุคงทนอย่างอื่นที่เหมาะสมได้

331. อาจใช้จานรองศีลที่ใหญ่พอสมควรสำหรับใส่แผ่นศีลสำหรับเสก ใส่แผ่นปังทั้งสำหรับพระสงฆ์ สังฆานุกร ผู้ช่วยพิธีคนอื่น ๆ และสัตบุรุษ

332. สำหรับรูปร่างของภาชนะศักดิ์สิทธิ์ นายช่างมีหน้าที่ออกแบบตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นแต่ละแห่ง เพียงแต่ทำให้ภาชนะเหล่านั้นเหมาะสมสำหรับใช้ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ และเห็นได้ชัดเจนว่าแตกต่างจากภาชนะที่ใช้ในกิจการประจำวันทั่วไป

333. เกี่ยวกับการเสกภาชนะศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ ให้ปฏิบัติตามจารีตพิธีที่กำหนดไว้ในหนังสือพิธีกรรม

334. ให้รักษาธรรมเนียมที่จะมีที่ล้างมือ (*sacrarium*) สำหรับเทน้ำล้างภาชนะศักดิ์สิทธิ์ และน้ำซักผ้าศักดิ์สิทธิ์ทิ้งไว้ในห้องเก็บอาหารศักดิ์สิทธิ์ (ดู ข้อ 280)

IV. อาการณ์ศักดิ์สิทธิ์

335. ในพระศาสนจักรซึ่งเป็นพระกายของพระคริสตเจ้า ไม่ใช่ อวัยวะทุกส่วนทำหน้าที่เดียวกัน การมีหน้าที่แตกต่างกันในพิธีถวาย บูชาขอบพระคุณ แสดงให้เห็นภายนอกโดยการสวมอาการณ์ ศักดิ์สิทธิ์ไม่เหมือนกัน อาการณ์ศักดิ์สิทธิ์ต้องเป็นเครื่องหมายแสดง ถึงหน้าที่เฉพาะของศาสนบริกรแต่ละคน นอกจากนี้อาการณ์ ศักดิ์สิทธิ์ยังต้องทำให้ พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์มีความสง่างามด้วย อาการณ์ที่พระสงฆ์ สังฆานุกร และผู้ช่วยพิธีที่เป็นฆราวาสใช้สวมใส่ ต้องรับการเสกตามโอกาส

336. อาการณ์ศักดิ์สิทธิ์ทั่วไปสำหรับศาสนบริกรที่รับศีลบวช หรือ รับการแต่งตั้งไม่ว่าชั้นใด คือ **เสื้ออัลบา**ที่ใช้เชือกคาดเอวรัด นอกจากว่าเสื้อนี้จะตัดให้เข้ากับร่างโดยไม่จำเป็นต้องใช้เชือกคาด เอว ก่อนจะสวมเสื้ออัลบา ถ้าเสื้ออัลบานี้ปกคลุมคอไม่มิด ให้ใช้ผ้า คลุมไหล่ (*amictus*) ด้วย **จะใช้เสื้อชีอปลิ** (*Suplice* หรือ *Superpelliceum*) แทนเสื้อ อัลบาไม่ได้ แม้จะใช้เสื้อชีอปลิสวมบน เสื้อหล่อก็ก็นำได้ เมื่อจะต้องสวมเสื้อกาสุลาหรือดัลมาติกา หรือเมื่อ ตามกฎพิธีอาจสวมแต่เพียงสโตลาโดยไม่มีเสื้อกาสุลา หรือดัล มาติกาได้ (*สรุปง่าย ๆ คือต้องใช้เสื้ออัลบาเสมอ ในทุกกรณี - ผู้ แปล*)

337. อาการณ์เฉพาะสำหรับพระสงฆ์ประธาน ในพิธีมิสซาหรือพิธี

ที่ต่อเนื่องกับมิสซา คือ**เสื้อกาสุลา** (*casula* หรือ *planeta*) เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งต้องสวมทับเสื้ออัลบาและสโตลา

338. อภรณ์เฉพาะสำหรับสังฆานุกรคือ**เสื้อดัลมาติกา** (*dalmatica*) สวมทับเสื้ออัลบาและสโตลา อาจยกเว้นเสื้อดัลมาติกาได้ถ้าจำเป็นหรือไม่ใช่การฉลองใหญ่

339. ผู้ช่วยพิธีกรรม ผู้อ่านพระคัมภีร์ และผู้อ่านพระคัมภีร์ และผู้ช่วยอื่นที่เป็นฆราวาสอาจสวมเสื้ออัลบาหรืออภรณ์อื่นตามที่สภาพระสังฆราชฯ รับรองไว้ตามระเบียบในท้องถิ่นแต่ละแห่ง

340. พระสงฆ์สวมสโตลาครอบคอห้อยลงมาทางหน้าอก ส่วนสังฆานุกรสวมสโตลาเฉียงจากไหล่ซ้ายมายึดไว้ที่เอวด้านขวา

341. พระสงฆ์สวมเสื้อคลุม (*pluviale*) ในขบวนแห่หรือเมื่อทำพิธีอื่นตามที่คำแนะนำพิธีกำหนดไว้

342. สภาพระสังฆราชฯ อาจกำหนดรูปแบบของอภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ และเสนอขอปรับเปลี่ยนต่อสันตะสำนัก เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นและขนบธรรมเนียมของแต่ละท้องถิ่น

343. ในการจัดทำอภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ นอกจากวัสดุที่เคยใช้แล้ว ยังอาจใช้สิ่งทอธรรมชาติเฉพาะของท้องถิ่นได้ รวมทั้งสิ่งทอประดิษฐ์ที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีของพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์และของบุคคล ผู้วินิจฉัยเรื่องนี้ได้แก่ สภาพระสังฆราชฯ

344. ความงดงามและศักดิ์ศรีของอารมณ์ใด ๆ ต้องไม่มาจากการเพิ่มเครื่องประดับเข้าไปมาก ๆ แต่ต้องมาจากวัสดุที่ใช้และรูปแบบเครื่องประดับต้องเป็นรูปหรือสัญลักษณ์ที่หมายถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อย่าให้มีสิ่งใดที่ไม่เหมาะสมสอดแทรกเข้ามาเลย

345. การใช้อารมณ์ศักดิ์สิทธิ์สีต่าง ๆ ในด้านหนึ่งมีเจตนาแสดงออกภายนอกถึงลักษณะของธรรมล้ำลึกที่เฉลิมฉลอง อีกด้านหนึ่งยังหมายถึงความก้าวหน้าของชีวิตคริสตชนตามลำดับเวลาของปีทางพิธีกรรมด้วย

346. เกี่ยวกับสีของอารมณ์ศักดิ์สิทธิ์ ให้รักษาธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติกันมา คือ

ก) **สีขาว** ใช้ในการทำวัตรและมิสซาเทศกาลปัสกาและคริสต-สมภพ ในการเฉลิมฉลองขององค์พระผู้เป็นเจ้าซึ่งไม่ใช่พระทรมาน ในการเฉลิมฉลองพระนางพรหมจารีมารีย์ บรรดาทูตสวรรค์ บรรดานักบุญที่ไม่ใช่มรณสักขี ในวันสมโภชนักบุญทั้งหลาย (1 พุทธจิกายน) และสมโภชนักบุญยอห์น บัปติस्ता (24 มิถุนายน) วันฉลองนักบุญยอห์นผู้ให้บัพติศมา (27 ธันวาคม) ฉลองธรรมาสน์นักบุญเปโตร (22 กุมภาพันธ์) และฉลองนักบุญเปาโลโลกลับใจ (25 มกราคม)

ข) **สีแดง** ใช้ในวันอาทิตย์พระทรมานและวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ ในวันอาทิตย์สมโภชพระจิตเจ้า ในการเฉลิมฉลองพระทรมานของ

องค์พระผู้เป็นเจ้า ในวันฉลองของบรรดาอัครสาวกและผู้นิพนธ์
พระวรสาร และในการฉลองนักบุญมรณสักขี

ค) **สีเขียว** ใช้ในการทำวัตรและมิสซาใน “เทศกาล
ธรรมดา”

ง) **สีม่วง** ใช้ในเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า และ
เทศกาลมหาพรต ยังอาจใช้ในการทำวัตรและมิสซาผู้ล่วงลับได้ด้วย

จ) **สีดำ** ใช้ได้ในมิสซาผู้ล่วงลับอย่างที่เคยปฏิบัติกันมา

ฉ) **สีกุหลาบ** ใช้ได้ถ้ามีธรรมเนียม ในวันอาทิตย์ที่สาม
เทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า (*Gaudete*) และวันอาทิตย์ที่สี่
เทศกาลมหาพรต (*Laetare*)

สภาพระสังฆราชฯ อาจกำหนดกฎเกณฑ์การใช้สีต่าง ๆ ใน
พิธีกรรม และเสนอขอปรับเปลี่ยนต่อสันตะสำนักได้ เพื่อให้
ตอบสนองความจำเป็นและภูมิปัญญาของประชาชน

347. มิสซาในพิธีพิเศษ (*Missae rituales*) ใช้สีประจำวัน หรือสี
ขาว หรือสีของวันฉลอง มิสซาสำหรับความต้องการต่าง ๆ ใช้สี
ประจำวันหรือของเทศกาลหรือใช้สีม่วง ถ้าแสดงถึงลักษณะการ
สำนึกผิดใช้โทษ ส่วนมิสซาบบานใช้สีที่เหมาะสมกับมิสซาซึ่งถวาย
หรือใช้สีของวัน หรือเทศกาล

V. สิ่งอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในโบสถ์

348. นอกจากภาชนะศักดิ์สิทธิ์และอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีการกำหนดวัสดุที่ต้องใช้แล้ว เครื่องใช้อื่น ๆ ที่ทำขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรม หรือนำเข้ามาใช้ในโบสถ์โดยวิธีใดก็ตามต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของสิ่งนั้น ๆ

349. ต้องเอาใจใส่โดยเฉพาะให้หนังสือพิธีกรรมเป็นสัญลักษณ์ และเป็นเครื่องหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติจริง ๆ โดยเฉพาะหนังสือพระวรสาร และหนังสือบทอ่านซึ่งมีไว้เพื่อประกาศพระวาจา และเพราะฉะนั้นจึงควรได้รับความเคารพเป็นพิเศษ ดังนั้นหนังสือเหล่านี้จึงต้องเหมาะสม มีความสง่า และงดงาม

350. ยิ่งกว่านั้น ยังต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระแท่นบูชาและการถวายบูชาขอบพระคุณ เช่น ไม้กางเขนบนพระแท่น หรือไม้กางเขนที่ใช้นำขบวนแห่

351. ยังต้องเอาใจใส่ให้มีมาตรฐานของศิลปะอย่างเหมาะสม แม้สำหรับสิ่งที่มีความสำคัญไม่มากนักด้วย ให้มีความเรียบง่ายอย่างมีคุณค่าควบคู่กับความสะอาดด้วย

บทที่ 7

การเลือกมิสซาและองค์ประกอบต่าง ๆ

352. พิธีบูชาขอบพระคุณจะมีประสิทธิผลในด้านอภิบาลยิ่งขึ้น ถ้าตัวบทของบทอ่าน บทภาวนาและบทขับร้อง สอดคล้องอย่างดีกับความจำเป็น กับความพร้อมของจิตใจและภูมิปัญญาของผู้ร่วมพิธีเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะทำได้เช่นนี้ จึงต้องเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ดังนั้น เมื่อจัดเตรียมมิสซาพระสงฆ์จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประชากรของพระเจ้ามากกว่าคำนึงถึงความชอบหรือไม่ชอบส่วนตัว พระสงฆ์ยังต้องจดจำไว้ว่าจะต้องเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่สอดคล้องกับทุกคนที่มีส่วนในการประกอบพิธีกรรมนั้น ๆ ด้วย รวมถึงสัตบุรุษในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขาโดยตรง

เนื่องจากว่าอาจเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ของพิธีมิสซาได้หลายวิธี จึงจำเป็นที่ก่อนจะประกอบพิธี สังฆานุกร ผู้อ่านพระคัมภีร์ ผู้ขับร้องเพลงสดุดี นักขับร้อง ผู้อธิบายพิธี คณะนักขับร้อง แต่ละคนจะต้องรู้แล้วว่าจะใช้ตัวบทใดสำหรับกิจการที่ตนจะต้องกระทำ และจะต้องไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นโดยกะทันหันไม่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า การประกอบพิธีอย่างมีระเบียบและกลมกลืนย่อมมี

ประโยชน์อย่างมากในการเตรียมจิตใจของสัตบุรุษให้มีส่วนร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ

I. การเลือกมิสซา

353. **ในวันสมโภช** พระสงฆ์จำเป็นต้องปฏิบัติตามปฏิทินของโบสถ์ที่ตนถวายมิสซา

354. **ในวันอาทิตย์** ในวันธรรมดาเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสต-เจ้า เทศกาลพระคริสตสมภพ เทศกาลมหาพรต และเทศกาลปัสกา **ในวันฉลองและวันระลึกถึงบังคับ**

ก) ถ้าถวายมิสซากับประชาชน พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติตามปฏิทินของโบสถ์ที่ตนถวายมิสซา

ข) ถ้าถวายมิสซาโดยไม่มีสัตบุรุษร่วมด้วย พระสงฆ์อาจเลือก หรือปฏิทินของโบสถ์ หรือปฏิทินเฉพาะของตน

355. **ในวันระลึกถึงไม่บังคับ**

ก) ในวันธรรมดาเทศกาลเตรียมรับเสด็จ ตั้งแต่วันที่ 17 ถึง 24 ธันวาคม วันในอัฐมวารพระคริสตสมภพและในวันธรรมดาเทศกาลมหาพรต ยกเว้นวันพุธรับเถ้าและวันในสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ จะต้องทำมิสซาเฉพาะของวันนั้น แต่อาจใช้บทภาวนาของประธานของการระลึกถึงในปฏิทินทั่วไปที่บังเอิญกำหนดไว้ตรงกับวันนั้นได้

เว้นแต่ว่าการระลึกถึงจะตรงกับวันพุธรับเถ้าหรือวันในสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ ในวันธรรมดาเทศกาลปัสกาอาจทำการระลึกถึงนักบุญได้โดยใช้บทมิสซาทุกตอน

ข) ในวันธรรมดาเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้าก่อนวันที่ 17 ธันวาคม ในวันธรรมดาเทศกาลพระคริสตสมภพตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม และในวันธรรมดาเทศกาลปัสกา อาจเลือกมิสซาของวันธรรมดาหรือมิสซาของนักบุญ หรือมิสซาของนักบุญองค์หนึ่งถ้าวันนั้นมีการระลึกถึงนักบุญได้หลายองค์หรือมิสซาของนักบุญองค์ใดองค์หนึ่งที่มีชื่ออยู่ในหนังสือบัญญัติสมรณศักดิ์ (Martyrologium) ประจำวันนั้น

ค) ในวันธรรมดาตลอดปี อาจเลือกมิสซาหรือของวันธรรมดา หรือมิสซาของนักบุญที่ระลึกถึงในวันนั้นโดยไม่บังคับ หรือมิสซาของนักบุญองค์ใดองค์หนึ่งที่มีชื่อในหนังสือบัญญัติสมรณศักดิ์ ประจำวันนั้นหรือมิสซาสำหรับความจำเป็นต่าง ๆ หรือมิสซาบนบาน (votive)

ถ้าถวายมิสซากับสัตบุรุษ พระสงฆ์ต้องเอาใจใส่ อย่าละเว้นบทอ่านที่กำหนดไว้ประจำแต่ละวันในหนังสือบทอ่านบ่อย ๆ และโดยไม่มี ความจำเป็นเพียงพอ พระศาสนจักรปรารถนาให้สัตบุรุษได้รับอาหารหล่อเลี้ยงจิตใจจากโต๊ะแห่งพระวาจาอย่างบริบูรณ์

จากเหตุผลเดียวกัน ควรถวายมิสซาสำหรับผู้ล่วงลับแต่

พอประมาณ เพราะมิสซาแต่ละมิสซาก็ถวายทั้งสำหรับผู้เป็น
และผู้ตายอยู่แล้ว และในบทขอบพระคุณก็มีคำภาวนาระลึกถึง
ผู้ตายอยู่ด้วย

ในที่ที่สัตบุรุษมีความปรารถนาจะระลึกถึงพระนาง
พรหมจารี มารีย์ หรือนักบุญในวันที่ไม่บังคับ พระสงฆ์อาจ
ตอบสนองความศรัทธาที่ถูกต้องเช่นนี้ได้

ถ้ามีอนุญาตให้เลือกการระลึกถึงที่กำหนดไว้ในปฏิทินทั่วไป
หรือเลือกการระลึกถึงที่กำหนดไว้ในปฏิทินของสังฆมณฑลหรือของ
คณะนักพรตได้ ถ้ามีเหตุผลเท่ากันและตามธรรมเนียมที่เคย
ปฏิบัติ ก็น่าจะเลือกการระลึกถึงตามปฏิทินเฉพาะ

II. การเลือกองค์ประกอบของมิสซา

356. ในการเลือกตัวบทของส่วนต่าง ๆ ของมิสซา ทั้งที่เกี่ยวข้องกับ
เทศกาล ทั้งที่เกี่ยวข้องกับนักบุญ ให้ปฏิบัติตามกฎดังต่อไปนี้

บทอ่าน

357. สำหรับวันอาทิตย์และวันสมโภชมีบทอ่านกำหนดไว้ 3
บท จากประกาศก อัครสาวก และพระวรสาร เพื่อประชากรคริสต
ชนจะได้รับความรู้เรื่องงานกอบกู้ตามแผนการนำพิศวงของพระเจ้า
อย่างต่อเนื่อง บทอ่านเหล่านี้ต้องใช้โดยไม่มีข้อยกเว้น

สำหรับวันฉลองมีบทอ่านกำหนดไว้ 2 บท ถ้าวันฉลองนั้นมีเหตุผล ยกฐานะขึ้นเป็นการสมโภช ก็ให้เพิ่มบทอ่านบทที่สาม จากที่กำหนดไว้ใน “บทประจำ” (Commune) ประเภทต่าง ๆ

ในวันระลึกถึงนักบุญ โดยปกติให้อ่านบทอ่านประจำวันตามที่กำหนดไว้ เว้นแต่จะมีบทอ่านเฉพาะในบางกรณี คือบทอ่านที่สะท้อนชีวิตจิตหรือกิจกรรมของนักบุญองค์นั้นอย่างเด่นชัดเป็นพิเศษ การใช้บทอ่านเช่นนี้อาจใช้บ่อยนัก นอกจากจะมีเหตุผลทางอภิบาลสนับสนุนจริง ๆ

358. หนังสือบทอ่านประจำวันธรรมดาจัดบทอ่านไว้สำหรับแต่ละวันในสัปดาห์ ตามลำดับตลอดปี เพราะฉะนั้นโดยปกติจะต้องใช้บทอ่านเหล่านี้ตามวันที่กำหนดไว้ นอกจากวันนั้นจะตรงกับวันสมโภชหรือวันฉลอง หรือการระลึกถึงวันนั้นมีบทอ่านเจาะจงจากพันธสัญญาใหม่ซึ่งกล่าวถึงนักบุญที่ฉลองนั้น

ถ้าบางครั้งการอ่านอย่างต่อเนื่องขาดตอนลงในสัปดาห์นั้น ๆ เนื่องจากมีวันสมโภชหรือวันฉลองหรือการฉลองพิเศษเข้ามาแทรก ก็อนุญาตให้พระสงฆ์พิจารณาบทอ่านที่กำหนดไว้ของทั้งสัปดาห์ แล้วนำส่วนที่ถูกรวมไปรวมกับส่วนของวันอื่น หรือเลือกอ่านบทอ่านบทหนึ่งแทนอีกบทหนึ่งได้

ในมิสซาสำหรับกลุ่มพิเศษ พระสงฆ์มีอนุญาตให้เลือกบทอ่านที่เหมาะสมกว่าสำหรับการเฉลิมฉลองนั้น ขอแต่ให้เลือกมาจาก

หนังสือบทอ่านที่ได้รับการรับรองแล้วเท่านั้น

359. ในหนังสือบทอ่าน (*Lectionarium*) ยังได้เลือกตัวบทต่าง ๆ จากพระคัมภีร์ไว้สำหรับมิสซาสำหรับพิธีพิเศษ ซึ่งมีการประกอบศีลศักดิ์สิทธิ์หรือสังคายนา (เช่น การเสกต่าง ๆ) หรือสำหรับมิสซาสำหรับความจำเป็นต่าง ๆ

หนังสือบทอ่านเหล่านี้กำหนดไว้ เพื่อให้สัตบุรุษได้ฟังพระวาจาของพระเจ้า รับการชักนำเข้ามาสัมผัสกับธรรมล้ำลึกที่เขามีส่วนร่วมนั้นอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและเพื่อให้เขามีความรักเร่าร้อนยิ่งขึ้นต่อพระวาจาของพระเจ้าด้วย

ดังนั้น ตัวบทที่จะต้องอ่านในพิธีจะต้องกำหนดโดยคำนึงถึงเหตุผลทางการอภิบาลที่เหมาะสมและคำนึงถึงด้วยว่าพระศาสนจักรอนุญาตให้เลือกได้หรือไม่ด้วย

360. บางครั้งมีตัวบทแบบยาวหรือแบบสั้นให้เลือกได้ ในการเลือกใช้บทอ่านแบบไหนควรคำนึงถึงมาตรการทางการอภิบาล จึงต้องคิดถึงความสามารถของสัตบุรุษว่าจะฟังบทอ่านแบบยาวหรือสั้นให้ได้ประโยชน์ แล้วจึงเทศน์อธิบายข้อความที่สมบูรณ์กว่าเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการฟังของสัตบุรุษด้วย

361. เมื่อมีโอกาสให้เลือกตัวบทที่กำหนดไว้แล้วได้แบบใดแบบหนึ่ง หรือให้เลือกตัวบทที่เสนอให้เลือกได้ตามใจ ก็จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ร่วมพิธี หมายความว่า จะต้องเลือกใช้ตัวบทที่ง่าย

กว่าหรือที่เหมาะสมกว่าสำหรับชุมชน หรืออาจจะต้องใช้ตัวบทซ้ำหรือ นำตัวบทที่กำหนดไว้เป็นบทเฉพาะสำหรับพิธีหนึ่ง แต่อาจนำมาใช้ ตามใจกับอีกพิธีหนึ่งได้ ถ้าประโยชน์ทางอภิบาลแนะนำให้ทำเช่นนั้น

กรณีเช่นนี้อาจเกิดขึ้นได้เมื่อตัวบทเดียวกันจะต้องใช้ซ้ำในวัน ติดๆ กัน เช่น ในวันอาทิตย์และในวันธรรมดาในสัปดาห์เดียวกันหรือ เมื่อเกรงว่าตัวบทบางอันอาจก่อให้เกิดความลำบากใจในกลุ่มคริสตชนบางกลุ่ม แต่ก็ต้องระวังด้วยในการเลือกตัวบทจากพระคัมภีร์ อย่าให้พระคัมภีร์บางตอนต้องถูกตัดออกตลอดไป

362. นอกจากอำนาจที่จะเลือกตัวบทที่เหมาะสมกว่าดังที่กล่าวไว้ แล้วนี้ สภาพระสังฆราชยังมีอำนาจในบางกรณีที่จะชี้แนะให้ปรับ บางข้อความในบทอ่านได้ โดยมีหลักว่าจะต้องเลือกตัวบทจาก หนังสือบทอ่านที่รับรองแล้วเท่านั้น

บทภาวนา

363. ในแต่ละมิสซา ถ้าไม่มีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ใช้บท ภาวนาเฉพาะของมิสซานั้น ๆ

ในการระลึกถึงนักบุญ บทภาวนาของประธานมีกำหนดไว้ โดยเฉพาะ ถ้าไม่มีก็ให้เลือกจากบทประจำ (Commune) ที่ตรงกัน ส่วนบทภาวนาเตรียมเครื่องบูชา และบทภาวนาหลังรับศีล ถ้าไม่มี กำหนดไว้โดยเฉพาะก็ให้ใช้จากบทประจำ หรือจากมิสซาประจำวัน ธรรมดาตามเทศกาล

ในวันธรรมดานอกเทศกาล นอกจากจะใช้บทภาวนาของวันอาทิตย์ก่อนแล้ว ยังอาจใช้บทภาวนาของวันอาทิตย์นอกเทศกาลอาทิตย์ใด ๆ ก็ได้ หรืออาจใช้บทภาวนาจากชุดบทภาวนาเพื่อความจำเป็นต่าง ๆ ที่ให้ไว้ในหนังสือมิสซา และยังอนุญาตให้ใช้เพียงบทภาวนาของประธานจากมิสซาเหล่านี้ก็ได้ด้วย

โดยวิธีนี้ ก็จะมีตัวบทหลากหลายยิ่งขึ้นสำหรับหล่อเลี้ยงการภาวนาของสัตบุรุษ

ในเทศกาลสำคัญของปี การปรับเช่นนี้ก็มีอยู่แล้วในหนังสือมิสซา โดยบทภาวนาเฉพาะสำหรับวันธรรมดาแต่ละวันของเทศกาล

บทขอพระคุณ

364. บทนำขอพระคุณ (*Praefatio*) ส่วนมากในหนังสือมิสซาจารีตโรมัน มีเจตนาอธิบายเหตุผลของการขอพระคุณในบทขอพระคุณให้สมบูรณ์ขึ้น และเสนอเหตุผลต่าง ๆ ของธรรมล้ำลึกเรื่องความรอดพ้นให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

365. การเลือกใช้บทขอพระคุณที่มีอยู่ในบทประจำมิสซา ควรใช้กฎนี้ตามโอกาส

ก) บทขอพระคุณที่ 1 หรือ Canon Romanus อาจใช้ได้เสมอ ควรใช้ในวันที่มีบท “ข้าพเจ้าทั้งหลายพร้อมใจกัน....” (*Communicantes*) เฉพาะตามวันสมโภชต่าง ๆ หรือในมิสซาที่มีบท

“ข้าแต่พระเจ้า โปรดรับเครื่องบูชานี้...” (Hanc igitur) พิเศษกำหนดไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งในวันเฉลิมฉลองอัครสาวกและนักบุญที่มีชื่อปรากฏอยู่ในบทขอบพระคุณนี้ด้วย ควรใช้บทขอบพระคุณที่ 1 นี้ในวันอาทิตย์ด้วย เว้นแต่ว่าจากเหตุผลด้านอภิบาลจะเลือกใช้บทขอบพระคุณที่ 3 แทน

ข) บทขอบพระคุณที่ 2 มีลักษณะเฉพาะของตน ควรใช้ในวันธรรมดาภายในสัปดาห์หรือในบางโอกาส แม้ว่าบทขอบพระคุณนี้มีบทนำขอบพระคุณเฉพาะของตนแล้ว แต่ยังคงอาจใช้กับบทนำขอบพระคุณอื่น ๆ ได้ด้วย โดยเฉพาะกับบทนำขอบพระคุณที่กล่าวอย่างรวบรัดถึงธรรมล้ำลึกเรื่องการไถ่กู้ เช่น กับบทนำขอบพระคุณวันธรรมดา เมื่อถวายบูชาอุทิศแก่ผู้ล่วงลับ ยังอาจใช้สูตรพิเศษเฉพาะที่ให้ไว้ในที่ของตนก่อนบทรลึกลงถึงผู้ล่วงลับทั่วไปได้ด้วย

ค) บทขอบพระคุณที่ 3 ใช้กับบทนำขอบพระคุณบทใดก็ได้ **บทขอบพระคุณบทนี้ควรใช้ในวันอาทิตย์และวันฉลอง** ถ้าใช้บทขอบพระคุณนี้ในมิสซาอุทิศแก่ผู้ล่วงลับ ยังอาจใช้สูตรพิเศษสำหรับผู้ล่วงลับเพิ่มเติมในที่ของตนได้ นั่นคือหลังวลีที่ว่า “*รวบรวมบุตรทุกคน... ให้กลับมาเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์*”

ง) บทขอบพระคุณที่ 4 มีบทนำขอบพระคุณเฉพาะไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสรุปประวัติศาสตร์การกอบกู้ไว้อย่างสมบูรณ์ อาจใช้บทขอบพระคุณนี้ เมื่อมิสซาไม่มีบทนำขอบพระคุณพิเศษและในวันอาทิตย์ “*ธรรมดาตลอดปี*” เนื่องจากบทขอบพระคุณบทนี้มี

โครงสร้างเฉพาะของตน จึงไม่อาจเพิ่มสูตรพิเศษสำหรับผู้ลงลับ
เข้าไปได้

บทขับร้อง

366. ไม่มีอนุญาตให้ใช้บทขับร้องอื่นมาแทนบทขับร้องที่กำหนดไว้ใน
ใน “บทประจํามิสซา” เช่น “ลูกแกะพระเจ้า”

367. ในการเลือกบทขับร้องระหว่างบทอ่าน รวมทั้งบทเพลงเริ่ม
พิธี ขณะเตรียมเครื่องบูชาหรือขณะรับศีล มหาสนิท ให้ปฏิบัติตาม
กฎเกณฑ์ที่ให้ไว้ในที่ของตน (ดู ข้อ 40-41, 47-48, 61-64, 74,
87-88)

บทที่ 8

มิสซาและบทภาวนาสำหรับโอกาสต่าง ๆ และมิสซาผู้ล่วงลับ

I. มิสซาและบทภาวนาสำหรับโอกาสต่าง ๆ

368. พิธีกรรมเกี่ยวกับศีลศักดิ์สิทธิ์และสิ่งคล้ายศีลมีผลทำให้เหตุการณ์เกือบทุกเหตุการณ์ในชีวิตของผู้มีความเชื่อที่เตรียมตัวพร้อม ได้รับความศักดิ์สิทธิ์จากพระหรรษทานที่หลั่งมาจากธรรมล้ำลึกปัสกา เนื่องจากศีลมหาสนิทเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ประเสริฐสุด หนังสือมิสซาจึงจัดตัวอย่างของมิสซาและบทภาวนาไว้สำหรับโอกาสต่าง ๆ ของชีวิต คริสตชน ซึ่งอาจใช้ได้สำหรับความต้องการของทั่วโลก หรือของพระศาสนจักรสากล หรือของท้องถิ่นแต่ละแห่ง

369. เมื่อพิจารณาถึงความสามารถที่จะเลือกบทอ่านและบทภาวนาได้กว้างยิ่งขึ้น จึงควรใช้ “มิสซาสำหรับโอกาสต่าง ๆ” แต่พอประมาณ หมายความว่าเมื่อโอกาสเรียกร้องเท่านั้น

370. ในมิสซา “สำหรับโอกาสต่าง ๆ” ทุกครั้ง ถ้าไม่มีข้อกำหนดห้ามไว้ชัดเจน อนุญาตให้ใช้บทอ่านประจำวันหรือบทเพลงคันทันระหว่างบทอ่านได้ถ้าไม่ขัดกับพิธีที่ประกอบนั้น

371. มิสซาในโอกาสพิเศษ (*Missae rituales*) มิสซาสำหรับความจำเป็นและมิสซาสำหรับโอกาสต่าง ๆ รวมทั้งมิสซาบนบาน นับรวมเข้าอยู่ในมิสซาประเภทนี้

372. “มิสซาในโอกาสพิเศษ” มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์หรือสังคายาศีล ห้ามทำมิสซาเช่นนี้ในวันอาทิตย์ เทศกาลเตรียมรับเสด็จ เทศกาลมหาพรต และเทศกาลปัสกา ในวันสมโภชต่างๆ ในวันระหว่างอัฐมวารปัสกา ในวันระลึกถึงผู้ล่วงลับ วันพุธรับเถ้า ระหว่างสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนั้นยังต้องปฏิบัติตามกฎที่เขียนไว้ในหนังสือจารีตพิธีหรือในบทมิสซาด้วย

373. มิสซาสำหรับความจำเป็นต่าง ๆ ใช้ในสถานการณ์ทั้งที่เกิดขึ้นบางครั้ง ทั้งที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ผู้มีอำนาจปกครองที่เกี่ยวข้องอาจเลือกมิสซาสำหรับการสวดวอนขอในวันต่าง ๆ ที่สภาพระสังฆราชกำหนดไว้ในช่วงต่าง ๆ ของปี

374. เมื่อเกิดความจำเป็นอย่างหนักหรือเพื่อผลประโยชน์ด้านอภิบาล พระสังฆราชประจำสังมณฑลอาจสั่งหรืออนุญาตให้ถวายมิสซาที่ตรงกับความจำเป็นนั้นได้ทุกวัน ยกเว้น ในวันสมโภช วันอาทิตย์ในเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า ในเทศกาลมหาพรตและปัสกา ในวันระหว่างอัฐมวารปัสกา วันระลึกถึงผู้ล่วงลับ วันพุธรับเถ้า และวันในสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์

375. มิสซาบนบานเกี่ยวกับธรรมเนียมล้ำลึกขององค์พระผู้เป็นเจ้าหรือเพื่อเป็นเกียรติแด่พระนางพรหมจารีมารีย์ ทูตสวรรค์ นักบุญ

องค์ใดองค์หนึ่งหรือนักบุญทั้งหลาย อาจถวายเพื่อเสริมศรัทธาของ
สัตบุรุษได้ในวันธรรมดาตลอดปี แม้ว่าจะมีการระลึกถึงนักบุญแบบ
ไม่บังคับ แต่จะถวายมิสซาเกี่ยวกับธรรมล้ำลึกในพระชนมชีพของ
พระคริสตเจ้าหรือของพระนางพรหมจารีมาเรียเป็นมิสซาบนบาน
ไม่ได้ ยกเว้น มิสซาระลึกถึงการปฏิสนธินิรมลฯ เพราะเหตุการณ์
เหล่านี้เฉลิมฉลองตามปฏิทินของปีพิธีกรรมอยู่แล้ว

376. โดยปกติห้ามไม่ให้ถวายมิสซาสำหรับความจำเป็นต่าง ๆ
และมิสซาบนบานในวันที่มีการระลึกถึงบังคับ หรือในวันธรรม
เทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้าจนถึงวันที่ 16 ธันวาคม ใน
เทศกาลพระคริสต-สมภพจากวันที่ 2 มกราคม และในเทศกาลปล
กาหลังอัฐมวารปลสกา แต่ถ้ามีความจำเป็นจริง ๆ หรือผลประโยชน์
ทางอภิบาลเรียกร้อง ก็อาจใช้มิสซาที่ตรงกับความต้องการนี้หรือ
ผลประโยชน์ทางอภิบาลนี้ถวายพร้อมกับสัตบุรุษได้ ตามการวินิจฉัย
ของพระสงฆ์เจ้าอาวาสหรือของพระสงฆ์ผู้ถวาย

377. ในวันธรรมดาตลอดปีที่มีการระลึกถึงแบบไม่บังคับ หรือเมื่อ
ทำวัตรประจำวันเท่านั้น มีอนุญาตให้ถวายมิสซาใดก็ได้ หรือใช้บท
ภาวนาสำหรับโอกาสต่าง ๆ ได้ ยกเว้นมิสซาสำหรับโอกาสพิเศษ
(*Missae rituales*)

378. พระศาสนจักรสนับสนุนโดยเฉพาะให้ระลึกถึงพระนางมาเรีย
ในวันเสาร์ เพราะพระศาสนจักรถวายเกียรติแต่พระมารดาของพระ
ผู้ไถ่เป็นพิเศษยิ่งกว่าความเคารพต่อนักบุญทุกคน

II. มิสซาสำหรับผู้ล่วงลับ

379. พระศาสนจักรถวายบูชาขอบพระคุณระลึกถึงธรรมล้ำลึกปัสกา สำหรับผู้ล่วงลับ เพื่อให้พระกายทิพย์ของพระคริสตเจ้าทุกส่วนซึ่งมีความสนิทสัมพันธ์กัน จะได้ช่วยเหลือกันด้านจิตใจหรือ นำความบรรเทาใจให้ความหวังแก่กัน

380. ในบรรดามิสซาสำหรับผู้ล่วงลับ มิสซาฝั่งศพมีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น จึงถวายได้ทุกวัน เว้นแต่ในวันสมโภชบังคับ วันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ ตรีวารปัสกา และวันอาทิตย์ในเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระ คริสตเจ้า เทศกาลมหาพรต และเทศกาลปัสกา และยังคงปฏิบัติตามข้อกำหนดทุกข้อในกฎหมายพระศาสนจักรด้วย (โดยเฉพาะมาตรา 1176-1185)

381. มิสซาสำหรับผู้ล่วงลับหลังได้รับข่าวการตาย หรือในการฝังศพครั้งสุดท้าย หรือในวันครบรอบปีแรก อาจถวายได้แม้ในวันระหว่างอัฐมวารพระคริสตสมภพ ในวันที่มีการระลึกถึงบังคับ หรือวันธรรมดาอื่นที่ไม่ใช่วันพุธรับเถ้าหรือวันในสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์

มิสซาอื่นสำหรับผู้ล่วงลับ หรือ “มิสซาทุกวัน” ถวายได้ในวันธรรมดานอกเทศกาล ที่มีการระลึกถึงไม่บังคับหรือเมื่อทำวัตรประจำวันธรรมดา เพียงแต่ว่ามิสซานั้นต้องอุทิศจริง ๆ ให้ผู้ล่วงลับ

382. ในมิสซาฝ่ายศพควรมีการเทศน์สั้น ๆ แต่ต้องไม่ใช่เป็นการบรรยายไวยาหารยกย่องความดีของผู้ล่วงลับ
383. ควรเตือนสัตบุรุษ โดยเฉพาะครอบครัวของผู้ล่วงลับให้รับศีลมหาสนิทเพื่อมีส่วนร่วมบูชาขอบพระคุณซึ่งถวายสำหรับผู้ล่วงลับด้วย
384. ถ้ามิสซาฝ่ายศพต่อเนื่องทันทีกับพิธีฝ่ายศพ เมื่อสวดบทภาวนาหลังรับศีลแล้ว ให้ละเว้นพิธีปิด ประกอบพิธีส่งศพ หรือพิธีอำลาครั้งสุดท้าย ซึ่งต้องทำต่อหน้าศพเท่านั้น
385. ในการจัดและเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ของมิสซาสำหรับผู้ล่วงลับ โดยเฉพาะมิสซาฝ่ายศพ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกครั้ง (เช่น บทภาวนา บทอ่าน บทภาวนาของมวลงชน) ควรคำนึงถึงเหตุผลด้านอภิบาล ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ล่วงลับ ครอบครัวของเขา และผู้ร่วมพิธี พระสงฆ์ผู้อภิบาลควรคำนึงถึงผู้ที่มาร่วมพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์หรือได้ฟังพระวรสารในโอกาสฝ่ายศพนี้เท่านั้น หรือผู้ที่มีใช้คาทอลิกหรือคาทอลิกที่ไม่เคยหรือแทบไม่เคยมาร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณหรือดูเหมือนว่าจะเสียความเชื่อแล้วด้วย พระสงฆ์เป็นศาสนบริกรที่จะต้องประกาศข่าวดีของพระคริสตเจ้าแก่ทุกคน

บทที่ 9

การดัดแปลงที่พระสังฆราชและสภาพระสังฆราชทำได้

386. การปรับปรุงหนังสือมิสซา ตามข้อกำหนดของสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ในสมัยของเรา เอาใจใส่เป็นพิเศษในสัตบุรุษทุกคนที่อยู่ในพิธีบูชาขอบพระคุณแสดงการมีส่วนร่วมพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างแข็งขันและรู้สำนึกอย่างเต็มที่ ธรรมชาติของพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ก็เรียกร้องเช่นนี้ และสัตบุรุษที่มาร่วมพิธีก็มีสิทธิและหน้าที่ตามฐานะของตนด้วย

เพื่อให้การประกอบพิธีกรรมสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ และเจตนารมณ์ของพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กฎเกณฑ์ฉบับนี้และบทประจำมิสซาจึงเสนอการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงใหม่ ๆ บางประการ และมอบให้พระสังฆราชประจำสังฆมณฑล หรือสภาพระสังฆราชเป็นผู้วินิจฉัย

387. ในฐานะที่พระสังฆราชเป็นมหาสมณะของสัตบุรุษในปกครอง และชีวิตของบรรดาผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้านั้นสืบเนื่องมา และขึ้นอยู่กับพระสังฆราชก็ว่าได้ พระสังฆราชประจำสังฆมณฑลจึงต้องส่งเสริม กำหนดระเบียบ ควบคุมดูแลชีวิตด้านพิธีกรรมในสังฆมณฑลของตน กฎเกณฑ์ฉบับนี้มอบหมายให้พระสังฆราชกำหนดระเบียบการถวายสหุขามิสซา (ดู ข้อ 202)

วางกฎระเบียบเกี่ยวกับหน้าที่รับใช้พระสงฆ์ที่พระแทนบุชา (ดู ข้อ 107) เกี่ยวกับการแจกศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง (ดู ข้อ 284) และเป็นหน้าที่ของพระสังฆราชโดยเฉพาะที่จะหล่อเลี้ยงจิตตารมณ์พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ในพระสงฆ์ สังฆานุกร และสัตบุรุษใต้การปกครองของท่าน

388. การดัดแปลงที่จะกล่าวต่อไป ซึ่งต้องมีการจัดการร่วมกัน กว้างขวางขึ้น จะต้องได้รับการกำหนดในสภาพระสังฆราชตามข้อกำหนดของกฎหมาย

389. สภาพระสังฆราชมีหน้าที่โดยเฉพาะ ที่จะเตรียมการจัดพิมพ์หนังสือมิสซาฉบับนี้เป็นภาษาพื้นเมืองและให้การรับรอง เพื่อจะได้รับความเห็นชอบจากสันตะสำนักและใช้ได้ในพื้นที่เกี่ยวข้อง

หนังสือมิสซาทั้งในฉบับภาษาละติน และฉบับแปลเป็นภาษาพื้นเมือง ที่ได้รับการรับรองเป็นทางการแล้ว ต้องพิมพ์ให้ครบสมบูรณ์

390. สภาพระสังฆราชมีหน้าที่กำหนดการดัดแปลงข้อปฏิบัติต่างๆ ที่มีเขียนไว้ในกฎเกณฑ์ทั่วไปฉบับนี้และในบทประจำมิสซา และเมื่อ สันตะสำนักเห็นชอบแล้ว จะต้องนำมาพิมพ์ไว้ในหนังสือมิสซาด้วย เช่นเรื่อง

- ท่าทางและการวางตัวของสัตบุรุษ (ดู ข้อ 24, 43)
- ท่าทางการแสดงคารวะต่อพระแทนบุชาและต่อหนังสือ

พระวรสาร (ดู ข้อ 273)

- ข้อความบทขับร้องเมื่อเริ่มพิธี เมื่อเตรียมเครื่องบูชา และขณะรับศีล (ดู ข้อ 48, 74, 87)
- บทอ่านที่จะต้องคัดมาจากพระคัมภีร์โดยมีข้อความเพิ่มเติม (ดู ข้อ 362)
- รูปแบบวิธีมอบสันติแก่กัน (ดู ข้อ 82)
- วิธีการรับศีลมหาสนิท (ดู ข้อ 160-161, 284)
- วัสดุทำพระแท่นบูชาและเครื่องใช้ โดยเฉพาะภาชนะศักดิ์-สิทธิ์ รวมทั้งวัสดุ รูปแบบ และสีของอาภรณ์ที่ใช้ในพิธีกรรม (ดู ข้อ 301, 329, 332, 342, 345-346, 349)

สภาพระสังฆราชน่าจะออกคำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการอภิบาลส่งให้สันตะสำนักรับรอง แล้วผนวกไว้ในหนังสือมิสซาจารีตโรมันในที่ที่เหมาะสม

391. สภาพระสังฆราชยังมีหน้าที่เป็นพิเศษเอาใจใส่ดูแลคำแปลตัวบท จากพระคัมภีร์ที่ใช้ในพิธีบูชามิสซา บทอ่านต่าง ๆ ย่อมคัดมาจากพระคัมภีร์ ซึ่งได้รับการอธิบายในบทเทศน์ มีการขับร้องเพลงสดุดี ยิ่งกว่านั้นบทภาวนาอ่อนน้อม บทภาวนาของประธาน และบทเพลงต่าง ๆ ล้วนได้รับแรงบันดาลใจจากพระคัมภีร์ ซึ่งช่วยให้เข้าใจความหมายของกิจการ และเครื่องหมายในพิธีด้วย

ภาษาที่ใช้ควรสอดคล้องกับความเข้าใจของสัตบุรุษ เหมาะที่จะประกาศแก่ชุมชน แต่ก็ยังต้องรักษาลักษณะเฉพาะของวิธีพูดแบบต่างๆ ที่ใช้ในพระคัมภีร์ไว้ด้วย

392. สภาพพระสังฆราชยังมีหน้าที่เอาใจใส่จัดเตรียมคำแปลตัวบทอื่นๆ ให้ถ่ายทอดความหมายของตัวบทภาษาละตินอย่างสมบูรณ์ และถูกต้อง โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษาด้วย เพื่อจะทำงานนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรพิจารณาแบบวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในมิสซา เช่น บทภาวนาของประธาน บทเพลงลำนำ การประกาศความเชื่อ การตอบรับ การภาวนาซ้ำ ๆ ในรูปแบบของบท ร่ำวิงวอน ฯลฯ

พึงคำนึงด้วยว่าคำแปลตัวบทต่าง ๆ มีเจตนามิใช่เพื่อการร่ำภาวนาเป็นอันดับแรก แต่โดยเฉพาะเพื่อการประกาศและขบรู้งในการประกอบพิธีกรรม

จึงควรใช้ภาษาที่สัตบุรุษในท้องถิ่นเข้าใจได้ แต่ยังคงมีลักษณะเป็นภาษาสละสลวยไม่ใช่ภาษาตลาดและยังจำเป็นจะต้องมีการอธิบายความหมายทางพระคัมภีร์และความหมายแบบคริสตชนของบางคำหรือบางวลีอีกด้วย

เป็นการสมควรที่ในท้องถิ่นที่ใช้ภาษาเดียวกัน จะมีคำแปลแบบเดียวเท่าที่จะทำได้สำหรับตัวบทที่ใช้ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะสำหรับตัวบทจากพระคัมภีร์และบทประจำมิสซา (*Ordo*

Missae)

393. ในเมื่อการขับร้องมีความสำคัญเป็นพิเศษในการประกอบพิธีกรรม นับเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นและไม่ควรจะขาด สภาพระสังฆราชจึงมีหน้าที่รับรองทำนองเพลงที่เหมาะสม โดยเฉพาะสำหรับตัวบทประจำมิสซา สำหรับการตอบรับและยืนยันความเชื่อของสัตบุรุษ และสำหรับพิธีพิเศษต่าง ๆ ตลอดปีพิธีกรรม

สภาพระสังฆราชยังต้องวินิจฉัยว่าควรอนุญาตให้ใช้รูปแบบดนตรี ทำนองเพลง เครื่องดนตรีแบบไหนในการถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า เพราะมีความเหมาะสมกับกิจกรรมศักดิ์สิทธิ์หรืออาจรับการดัดแปลงให้เหมาะสมได้

394. แต่ละสังฆมณฑลต้องมีปฏิทินและบทมิสซาเฉพาะของตน ส่วนสภาพระสังฆราชก็มีหน้าที่จัดทำปฏิทินเฉพาะของชาติ หรือร่วมมือกับสภาพระสังฆราชอื่น ๆ ทำปฏิทินสำหรับภาคที่กว้างกว่า ส่งให้สันตะสำนักรับรอง

ในการจัดทำปฏิทินเฉพาะเช่นนี้ จะต้องจัดให้วันอาทิตย์เป็นวันฉลองที่มีความสำคัญที่สุด ดังนั้น **อย่าให้การเฉลิมฉลองอื่น ๆ เวันแต่ที่สำคัญมากจริงๆ มาแทนวันอาทิตย์ได้** จึงต้องเอาใจใส่อย่าให้การจัดปีพิธีกรรมซึ่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้ออกกฤษฎีการับรองแล้ว ต้องลดความสำคัญลงเพราะองค์ประกอบที่ไม่สำคัญ

ในการทำปฏิทินประจำชาติ ให้กำหนด “วันสวดอ้อนวอน” (Dies Rogationum) และวัน “สี่ฤดูของปี” (Quattuor Tempora) พร้อมกับรูปแบบและตัวบทสำหรับใช้ในพิธีกรรมของวันนั้น โดยคำนึงถึงข้อกำหนดพิเศษอื่น ๆ ด้วย

เมื่อมีการพิมพ์หนังสือมิสซา ควรสอดแทรกการเฉลิมฉลองเฉพาะของทั่วประเทศหรือภูมิภาคไว้ในที่ของตนแทนการเฉลิมฉลองในปฏิทินสากล ส่วนการเฉลิมฉลองพิเศษของท้องถิ่นหรือของสังฆมณฑลให้อยู่ในภาคผนวกเฉพาะ

395. ในที่สุด ถ้าการมีส่วนร่วมและผลประโยชน์ทางจิตใจของสัตบุรุษเรียกร้องให้มีการดัดแปลงที่ลึกซึ้งมากขึ้น เพื่อให้การประกอบพิธีกรรมสอดคล้องยิ่งขึ้นกับภูมิปัญญา และชนบประเพณีของชนชาติต่าง ๆ สถาพระสังฆราชอาจเสนอการดัดแปลงเหล่านี้แก่สันตะสำนัก ตามกฎข้อ 40 ของสังฆธรรมนูญเรื่องพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ โดยมีความเห็นพ้องต้องกันในการดัดแปลง โดยเฉพาะสำหรับชนชาติที่เพิ่งได้รับการประกาศพระวรสาร แต่จะต้องเอาใจใส่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคำแนะนำเรื่อง “พิธีกรรมจารีตโรมันและการปรับให้เข้ากับวัฒนธรรม” ด้วย

วิธีการดำเนินเรื่องนี้ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก่อนอื่นต้องมีการเสนอนำต่อสันตะสำนักโดยกล่าวถึงรายละเอียดต่าง ๆ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงดำเนินการต่อไปโดย

อธิบายรายละเอียดของการตัดแปลงแต่ละอย่าง

เมื่อข้อเสนอเหล่านี้ได้รับความเห็นชอบจากสันตะสำนักแล้ว ให้มีการทดลองในช่วงเวลาและสถานที่ที่กำหนด (ถ้าจำเป็น) เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลาการทดลองแล้ว สภาพระสังฆราชจะตัดสินว่าการตัดแปลงจะปฏิบัติต่อไปหรือไม่ แล้วจึงจะเสนอเรื่องนี้เต็มรูปแบบให้สันตะสำนักวินิจฉัย

396. กระนั้นก็ดี ก่อนที่มีการตัดแปลงใหม่ ๆ โดยเฉพาะการตัดแปลงที่ลึกซึ้ง ต้องเอาใจใส่ดูแลให้ทั้งบรรพชิตและสัตบุรุษฆราวาส ได้รับการแนะนำที่จำเป็นอย่างเฉลียวฉลาดอย่างมีขั้นตอน ต้องใช้อนุญาตที่ได้รับแล้วให้เกิดประโยชน์และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เรื่องการอภิบาลให้ตอบสนองเจตนารมณ์ของการประกอบพิธีกรรมอย่างเต็มที่

397. ยังต้องยึดถือหลักการที่ว่า พระศาสนจักรเฉพาะแต่ละแห่ง จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างดีกับพระศาสนจักรสากล มิใช่เพียงเกี่ยวกับคำสั่งสอนเรื่องความเชื่อ และเครื่องหมายของศีลศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ธรรมประเพณีสืบเนื่องมาจากสมัชชอัครสาวกยอมรับโดยทั่วไปแล้วด้วย ที่ต้องปฏิบัติเช่นนี้มีใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการหลงผิดเท่านั้น แต่ยังไม่เพื่อมอบความเชื่อที่สมบูรณ์สืบต่อไป เพราะ “กฎการภาวนา” ของพระศาสนจักรย่อมตอบสนอง “กฎของความเชื่อ” ด้วย

จารีตโรมันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญและมีค่าของคลังสมบัติ
เรื่องพิธีกรรม ซึ่งเป็นมรดกของพระศาสนจักรคาทอลิก ความ
ร่ำรวยเช่นนี้มีประโยชน์ยิ่งต่อพระศาสนจักรเป็นส่วนรวม และถ้า
จะต้องสูญเสียไป ก็จะทำให้ผลร้ายอย่างใหญ่หลวง

ตลอดเวลาหลายศตวรรษที่ผ่านมา จารีตโรมันไม่เพียงแต่ได้
รักษาขนบประเพณีทางพิธีกรรมที่เกิดขึ้นที่กรุงโรมไว้เท่านั้น แต่ยัง
นำขนบประเพณีอื่น จากธรรมเนียมและจากภูมิปัญญาของ
ประชาชนหลากหลายของพระศาสนจักรตามท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งทาง
ตะวันตกและทางตะวันออกเข้ามาเสริมสร้างให้สมบูรณ์ด้วยวิธีการ
ที่ลึกซึ้งและประสานให้เข้ากันอย่างกลมกลืน ทำให้เกิดมีลักษณะ
“เหนือท้องถิ่น” ขึ้นมา เราจึงพบเอกลักษณ์และเครื่องหมายแห่ง
เอกภาพของจารีตโรมันในสมัยของเราได้ในหนังสือพิธีกรรมฉบับ
มาตรฐาน (*Editiones Typicae*) ซึ่งประกาศใช้โดยอำนาจของสมเด็จพระสันตะปาปา และยังพบได้ในหนังสือพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่แปล
ตามฉบับมาตรฐาน โดยสภาพระสังฆราชรับรองและได้รับอนุมัติ
จากสันตะสำนัก จัดพิมพ์ขึ้นสำหรับท้องถิ่นของตน

398. สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 กำหนดไว้ว่าต้องไม่มีการ
เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในการฟื้นฟูพิธีกรรม นอกจากที่จะเป็น
ประโยชน์แท้จริงแก่พระศาสนจักร และจะต้องระมัดระวังให้รูปแบบ
ใหม่ ๆ เป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบมาจากรูปแบบที่มีอยู่ก่อนแล้ว
นั้น จะต้องใช้กฎเกณฑ์นี้ในการปรับพิธีของจารีตโรมันให้เข้ากับ

วัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยความพยายามที่จะปรับเข้ากับวัฒนธรรม
ท้องถิ่นต้องไม่พยายามสร้างรูปแบบจารีตพิธีใหม่ ๆ ขึ้น แต่เป็นการ
ดูแลให้จารีตพิธีเข้ากับวัฒนธรรมนั้น ๆ โดยที่การดัดแปลงที่นำเข้า
มารวมไว้ทั้งในหนังสือมิสซาและในหนังสือพิธีกรรมอื่น ๆ นั้น ไม่เป็น
อันตรายต่อลักษณะเฉพาะของจารีตโรมัน

399. ดังนั้น หนังสือมิสซาจารีตโรมัน แม้จะแปลเป็นภาษาต่าง ๆ
และใช้ในชนบประเพณีที่แตกต่างกัน จะต้องถูกรักษาไว้สำหรับ
อนาคตให้เป็นเสมือนเครื่องมือและเครื่องหมายที่ชัดเจนของ
เอกภาพและความบริสุทธิ์ของจารีตโรมัน